Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 450 Poznań, czwartek dnia 1 października 1931 Rok XXVI

Ugodzenie w organizację naczelną polskiej młodzieży akademickiej

Niezwykłe zarządzenia ministra Jędrzejewicza, skierowane przeciw Związkowi Narodowemu Polskiej Młodzieży Akademickiej i jego organom wykonawczym, wywołać muszą żywe poruszenie nietylko wśród ogółu młodzieży studjującej, ale także w szerokich kołach społeczeństwa polskiego. Zarządzenia te godzą bowiem w instytucję, która nietylko sprawnie zorganizowała życie zbiorowe rzesz akademickich, ale równocześnie, dzięki wytężonej pracy swych przywódców, odniosła duże sukcesy na terenie zagranicznym, wywalczając dla Polski kierownicze stanowisko w międzynarodowych organizacjach studenckich.

W roku bieżącym Związek Narodowy Polskiej Młodzieży Akademickiej obchodzi właśnie pierwsze dziesięciolecia swego istnienia. Został on powołany do życia na II. zjeździe ogólno - akademickim, odbytym w r. 1921 w Wilnie, a statut Związku, t. zw. konstytucja akademicka, uchwalona została ostatecznie przez III. zjazd ogólno - akademicki, który obradował we Lwowie w czerwcu r. 1923.

W myśl tego statutu Związek Narodowy P. M. A. jest naczelną reprezentacją ogółu polskiej młodzieży akademickiej. Członkiem Związku staje się student z chwilą zapisania się na którąkolwiek z wyższych uczelni polskich; jedynie studenci wyznania mojżeszowego nie mogą być członkami Związku. Ten właśnie punkt statutu, będący wypływem zasadniczego stanowiska olbrzymiej większości akademików polskich w zakresie kwestji żydowskiej, stał się kamieniem obrazy dla sfer lewicowych i masońskich, które rozpoczęły odrazu zaciekłą naganke na Związek Narodowy. W nagance tej sekundowały i sekundują im nieliczne na uniwersytetach grupki młodzieży lewicowej i „sanacyjnej", w szczególności t. zw. „Młodzież Demokratyczna", będąca dziś obok znanego ze swych „bohaterskich" wystąpień „Legjonu Młodych" główną ekspozyturą „sanacji" na terenie akademickim. Naganka ta dała — jak można było przewidzieć — rezultaty wręcz odwrotne od zamierzonych, przyczyniła się bowiem do większego jeszcze zespolenia się szerokich rzesz młodzieży w ramach Związku Narodowego.

Głównem zadaniem Związku Narodowego i jego organów jest reprezentowanie ogółu młodzieży akademickiej zarówno na terenie wewnętrznym, jak zagranicznym, oraz kierowanie życiem akademickiem i koordynowanie działalności wszystkich zrzeszeń akademickich pod kątem widzenia dobra narodu i państwa.

Władzą naczelną Związku jest zjazd ogólno - akademicki, odbywający się raz na dwa lata, na który wszystkie środowiska wybierają delegatów w powszechnem, tajnem i proporcjonalnem głosowaniu. Zjazd taki obraduje nad wszystkiemi aktualnemi zagadnieniami życia akademickiego i powołuje do życia centralną władzę wykonawczą Związku, zwaną Naczelnym Komitetem Akademickim. W skład tego Komitetu — oprócz członków, wybieranych przez zjazd — wchodzą jeszcze w charakterze wirylistów przedstawiciele centralnych związków akademickich, a więc Związku Polskich Korporacyj Akademickich, Ogólnopolskiego Związku Bratnich Pomocy, Ogólnopolskiego Związku Kół Naukowych, Ogólnopolskiego Związku Kół Prowincjonalnych i Centrali Akademickich Związków Sportowych. W poszczególnych ośrodkach organami wykonawczemi Związku Narodowego są t. zw. Miejscowe Komitety Akademickie, złożone również z członków wybieralnych i wirylistów, a będące reprezentacjami ogółu młodzieży danych środowisk (w Poznaniu jest nią Poznański Komitet Akademicki).

Wybory na ostatni zjazd ogólno-akademicki ,odbyte na jesieni r. 1929, przyniosły — podobnie, jak wybory poprzednie — walne zwycięstwo żywiołom narodowym, zgrupowanym w Młodzieży Wszechpolskiej i korporacjach, zdobyły one bowiem zgórą 80 procent wszystkich mandatów zjazdowych. W wyniku tej przygniatającej przewagi młodzieży narodowej do Naczelnego Komitetu Akademickiego i do Komitetów Miejscowych weszli sami narodowcy, którzy — trzeba to stwierdzić — doskonale się wywiązali z powierzonych im agend.

Wszystkie agendy Związku Narodowego P. M. A. funkcjonowały i funkcjonują nadal sprężyście i owocnie. Jak wydatną jest np. praca wydziału zagranicznego Naczelnego Komitetu Akademickiego, świadczy o tem fakt, że prezesem Międzynarodowej Konfederacji Studentów, t. zw. C. I. E., zrzeszającej 40 ogólnopaństwowych związków akademickich z blisko miljonem członków, został w tym roku wybrany po raz trzeci Polak, p. Jan Pożaryski. Polska odgrywa wogóle — dzięki wysiłkom przywódców młodzieży narodowej — kierowniczą rolę na międzynarodowym terenie akademickim, a Związek Narodowy P. M. A. ma zagranicą opinję jednego z najlepiej zorganizowanych ogólnopaństwowych związków studenckich .

Jeśli zaś chodzi o przykłady z bliższego terenu, to zaznaczyć trzeba, że także Poznański Komitet Akademicki spełnia doskonale powierzone mu zadania. Jedną z wielkich zasług tego Komitetu jest zakrojona na poważną skalę akcja pomocy kulturalnej dla Polaków zagranicznych w postaci zbiórki książek i czasopism, a także znacznych zasiłków pieniężnych.

Jak już wspomnieliśmy, żywioły, wysługujące się dzisiejszej „sanacji" i lewicy, od samego początku obrały sobie Związek Narodowy P M. A. za przedmiot najzacieklejszych ataków. Źródłem ich było zarówno stanowisko Związku w kwestji żydowskiej, jak i fakt, że działalność Związku była wyrazem pracowitości i prężności żywiołów narodowych, a każdy zjazd ogólno-akademicki stawał się wielką manifestacją przekonań narodowych młodego pokolenia. Kiedy się okazało, że kampanja, prowadzona przeciw Związkowi, nie daje spodziewanych wyników, wówczas ze strony „sanacyjnych" grupek młodzieży akademickich posypały się wołania o — represje.

Związek Narodowy zaczął napotykać na coraz większe utrudnienia ze strony czynników miarodajnych. Najpierw więc cofnięto wszystkie zasiłki, udzielane wydziałowi zagranicznemu Związku Narodowego na wyjazdy jego przedstawicieli na kongresy międzynarodowe itp. Niedość na tem: przy ministerstwie spraw zagranicznych powołano do życia specjalną „akademicką komisję zagraniczną", złożoną z przedstawicieli studentów „sanacyjnych". Usiłowała ona paraliżować działalność wydziału zagranicznego N. K. A., wykazała jednak takie nieróbstwo, że żadnej wogóle roli nie zdołała odegrać, ani też nie odgrywa jej w dalszym ciągu. Równocześnie niemal ukazało się rozporządzenie ministra oświaty, zakazujące pobierania składek na rzecz Związku Narodowego P. M. A. przez kwestury wyższych uczelni.

Obecne zarządzenia min. Jędrzejewicza mają na celu uniemożliwienie Związkowi Narodowemu pobierania składek za pośrednictwem „Bratnich Pomocy" i innych stowarzyszeń akademickich, a także niedopuszczenie do wyborów ogólno - akademickich, mających się odbyć na jesieni r. b.

Związek Narodowy Polskiej Młodzieży Akademickiej, który od 10 lat prowadzi wytężoną działalność dla dobra ogółu studentów, przetrwał już wiele, a poparcie, udzielane mu przez młodzież, sprawi, że przetrwa i nowe trudności, stające na drodze jego rozwoju. Szerokie zaś rzesze młodzieży akademickiej wytrwają nadal pod sztandarem narodowym — zdają sobie bowiem sprawę, że tylko ta droga prowadzi do prawdziwej wielkości narodu.

Sytuacja wewnętrzno-polityczna w Niemczech przed Reichstagiem

Frakcje parlamentarne gotują się do ataku — Hitlerowcy wracają

Berlin, 1. 10. (Tel. wł.). Jak wiadomo, Reichstag zbiera się dnia 13 b. m. W związku z tem w kołach parlamentarnych panuje niezwykłe ożywienie. Poszczególne partje opozycyjne przygotowują się z oskarżeniami pod adresem rządu i będą domagały się ustąpienia całego gabinetu względnie min. spraw zagran. Curtiusa. Przeważa pogląd, że niema powodu żądania dymisji wyłącznie dr. Curtiusa, ponieważ polityka zagraniczna prowadzona była solidnie przez cały gabinet Rzeszy.

Gabinet Rzeszy obraduje nad sytuacją wewnętrzno-polityczną.

Memorjały i petycje sfer gospodarczych na biurku Brüninga

Kanclerz Brüning zasypany jest memorjałami i petycjami ze strony tak zw. sfer gospodarczych, które ze względu na bezczynność Reichstagu nie zadawalają się istnieniem frakcyj politycznych, zastępujących ich interesy w parlamencie.

Wczoraj 11 czołowych związków gospodarczych, pomiędzy innemi najwybitniejsze instytucje bankowe, przemysłowe i handlowe przedłożyły gabinetowi Rzeszy szereg żądań natury zasadniczej, podając je jednocześnie do publicznej wiadomości. Zadania te obejmują m. in.: redukcje wydatków urzędów państwowych, zwolnienie nowo zbudowanych realności od podatku mieszkaniowego, przystosowanie pensyj oraz wynagrodzeń do obecnego kryzysu gospodarczego, uproszczenie systemu ubezpieczeń społecznych, obniżenie taryfy kolejowej i pocztowej oraz redukcje wydatków samorządowych, konsolidację skonsolidowanych długów publicznych i ostateczne usunięcie gospodarki przymusowej, zwłaszcza w gospodarce mieszkaniowej.

Żądania organizacyj pracodawców natrafiają na najostrzejszy protest związków robotniczych i pracowniczych. Stronnictwo socjalistyczne, od którego zależny jest obecny los gabinetu Rzeszy, ma zamiar ostro zaprotestować przeciwko dalszemu obniżaniu płac zarobkowych. Zwłaszcza wczorajsze orzeczenie sądu rozjemczego w sprawie obniżenia o 7% płac robotników górniczych Zagłębia Ruhry wywołuje protest ze strony partji socjal-demokratycznej, która również energicznie sprzeciwia się rozporządzeniu ministra poczt i wypowiedzeniu taryf zarobkowych na dzień 31 października r. b. Partja zamierza natomiast postawić w Reichstagu wniosek o bezwzględne obniżenie wysokich pensyj i rent.

Zapomogi dla bezrobotnych — Obciążenie samorządów

Największe trudności powstają przy rozpatrywaniu spraw, związanych z zapomogami dla bezrobotnych. Już obecnie deficyt państwowych instytucyj ubezpieczeniowych wynosi około 300 miljonów marek, pomimo, iż większa część bezrobotnych nie pobiera już zasiłków z funduszów, przewidzianych dla bezrobotnych w budżecie, lecz przekazana została akcji zapomogowej samorządów. Obciążenie samorządów jest wyjątkowo wysokie. Deficyt ich powstały z tytułu świadczeń socjalnych oceniają na 8 miljonów marek. Według dotychczas niepotwierdzonych pogłosek rząd ma zamiar zredukować wszelkie zapomogi z tytułu bezrobocia o 30%. Również w tej sprawie socjaldemokraci gotują się do ostrego protestu.

Wśród socjal - demokratów kryzys

Sytuacja jest tembardziej trudna, że zarząd partji socjaldemokratycznej w pertraktacjach z rządem stoi pod naciskiem kryzysu, panującego w łonie samej partji. Nacisk daje się coraz silniej we znaki przywódcom. Przedstawiciele opozycji zamierzają powołać na nowo do życia „niezawisłą partję socjal - demokratyczną". Wykluczenie 2-ch wybitnych posłów partji wywołało silny protest, szczególnie na prowincji. Kierownictwo organizacji socjal - demokratycznej miasta Wrocławia, w której prezydent Reichstagu Loebe odgrywa wielką rolę, a która przed kilku dniami domagała się dymisji gabinetu Brüninga, wyraziło solidarność z wykluczonymi z partji posłami, na co znowu władze partyjne na dzisiejszem swem posiedzeniu wykluczyły z partji cały zarząd organizacji wrocławskiej. Rezultatem tych konfliktów jest silna dążność do utworzenia odrębnej organizacji opozycji socjal - demokratycznej.

Dekret prezydenta opublikowany przez radjo

Berlin, 1. 10. (PAT.) Wczoraj wieczorem przerwa w nadawaniu emisji przez radjostację berlińską i Königswusterhausen wykorzystana była przez władze do opublikowania dekretu prezydenta Rzeszy, upoważniającego ministra pracy do zredukowania obowiązującego czasu trwania orzeczenia sądu rozjemczego w sprawie obniżenia zasiłków robotników, zatrudnionych w przemyśle węglowym.

Nowy dekret zakończony został uwagą, iż opublikowanie przez radjo czyni zbytecznem ogłaszanie tegoż dekretu w Dzienniku Ustaw.

Ja koficjalnie informują, rządowi niemieckiemu chodziło o to, aby dekret otrzymał moc obowiązującą z dniem 1 października.

Ks. Prymas o akcji społecznej na rzecz bezrobotnych

Przechodząc w odezwie swej do akcji społecznej na rzecz bezrobotnych i biednych, Ks. Kardynał - Prymas wychodzi ze słusznego założenia, że nie należy się łudzić, „jakoby przesilenie już osiągnęło najwyższe napięcie lub jakoby rychło nastąpić miało odprężenie"; przeciwnie, należy się przygotować na to, że kryzys będzie się przewlekał. Dlatego Ks. Prymas zaleca uproszczenie gospodarstwa, zaprowadzenie dalszych oszczędności i ograniczenie wydatków, „zwłaszcza tych, które umniejszają majątek narodowy".

O ile nieumniejszanie majątku narodowego jest postulatem bezwzględnym, o tyle skala ograniczenia wogóle wydatków musi zależeć w praktyce od tego, co mówi sumienie i rozsądek życiowy. Słusznie Ks. Prymas każe „mieć szacunek dla nędzy bliźniego i nie prowokować jej niczem", a ponadto „odkładać grosz na gorszą chwilę i wspierać regularnie biednych". Nie oznacza to jednakowoż jeszcze obowiązku odmawiania sobie wszystkiego, z czego nie byłyby zadowolone sfery przemysłowe, kupieckie i rzemieślnicze. A trzeba stwierdzić smutną prawdę, że niejeden rzemieślnik, a nawet niejeden kupiec znajduje się prawie w gorszych warunkach materjalnych od bezrobotnego, otrzymującego pewne zasiłki. Nędza w tych sferach bywa nierzadko przerażająca.

Jeżeli chodzi o pomoc dla bezrobotnych, to Ks. Prymas, zgodnie z instynktem zdrowych mas pracowniczych, wysuwa jako rzecz najważniejszą — danie im pracy, bo rzetelny robotnik czy pracownik umysłowy nie łaknie jałmużny, lecz pożąda pracy i godziwego za nią zarobku. Ponieważ niestety kilku setkom tysięcy pracy dać nie możemy, niezbędną staje się akcja na rzecz bezrobotnych i biednych.

Ks. Prymas podkreśla, że trzeba być hojniejszym, niż zwykle, niż dotąd, że trzeba wspierać przedewszystkiem tych, którzy obdarzeni są rodzinami, i czynić to „przez całą zimę, przez rok, w czasie całego przesilenia".

Ostatecznie Ks. Prymas mówi o organizacji akcji społecznej na rzecz bezrobotnych, że powstaje komitet wojewódzki, którego siedzibą centralną w Poznaniu będzie Związek „Caritas", a którego odpowiednikami na prowincji będą komitety parafjalne z przedstawicielstwami miejscowych filij „Caritasu" i innych katolickich zrzeszeń dobroczynnych.

Skierowanie akcji społecznej na te tory odpowiada życzeniu ludności, która tylko wówczas akcję tę poprze szczerze i na szeroką skalę, jeżeli szafarzami funduszów i darowizn w naturze będą czynniki, do których społeczeństwo ma zaufanie, że ofiar nie roztrwonią i nie będą z działalnością dobroczynną — jak to się działo niedawno — łączyły celów ubocznych, polityczno - propagandowych.

Rzecz tak postawiona, jak ją zapowiada odezwa Ks. Prymasa, i tak przeprowadzona w praktyce, może liczyć na pełne powodzenie, czego wymaga dobro mas bezrobotnych oraz dobro całego społeczeństwa, jego harmonji i równowagi wewnętrznej.

W sprawie akcji społecznej na rzecz bezrobotnych otrzymujemy jeszcze z miasta następujące uwagi:

Nie czas w tej chwili na wyrzuty pod adresem czynników państwowych, które nie umiały w porę, a więc rychłą wiosną, kiedy kryzys zarysowywał się już bardzo dokładnie, przygotować prac budowlanych, drogowych, meljoracyjnych itp., a przeprowadzają dyskusję dopiero w chwili, kiedy woda dosłownie leje się za kołnierz. Powodzie np. w Małopolsce należą do zjawisk kalendarzowo regularnych, a bardzo kosztownych. Uregulowanie wód, zaniedbane jeszcze za czasów austrjackich, dałoby robotę wielkim zastępom i oszczędziłoby kosztów, wynikających z katastrof. Stało się! Trudno nawet spodziewać się, aby nad wszelką miarę rozpolitykowane rządy obecne umiały się z tem i podobnemi zadaniami uporać.

Wobec tego powinno społeczeństwo z całą energją zabrać się do ratowania zagrożonych skrajną nędzą współobywateli. Dowody, że chcemy i potrafimy dobrze zadanie takie spełnić, daliśmy w niedalekiej przeszłości.

Sytuacja jest niewątpliwie bardzo groźna, ale nie katastrofalna. Przypuśćmy, że liczba 500 000 bezrobotnych przedstawia miljon jednostek, mniej albo więcej potrzebujących pomocy, to wypada prosty rachunek, że na 29 głów, mających byt jako tako zapewniony, trzeba przyżywić jedną.

Ażeby móc to uczynić, należy wzbudzić potężną falę dobroczynności, wypływającej nie z ordynarnego strachu przed ulicą, ale z pobudek wyższych, że nie jest dopuszczalne, aby brat-człowiek głodował i marzł między sytymi.

W sprawie ruchu dobroczynnego bardzo wielu czeka tylko na plan organizacyjny. Świadczy dobrze o wyrobieniu społecznem, że się czeka na plan, nie tracąc sił i energji na dorywczą, nieprzygotowaną akcję.

Czynniki powołane kończą już prace przygotowawcze i wystąpią niebawem z gotowym planem. Jest zupełnie jasne, że lwia część całej pracy spadnie na ustrój parafjalny, cieszący się zupełnem zaufaniem społeczeństwa, a mający gotowe organizacje dobroczynności. Gdy plan będzie przedłożony, należy ławą przystąpić do współpracy, a zwłaszcza do gromadzenia środków w pieniądzu i naturze. Wyszkolone społeczeństwo nasze zda niewątpliwie doskonale egzamin w ciężkiej sytuacji.

Zamęt polityczny w Hiszpanji

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Paryż, 27 września.

Losy młodej republiki hiszpańskiej pozostają zdaje się pod większym niż kiedykolwiek znakiem zapytania. To też nie omieszkałem skorzystać ze szczęśliwego spotkania pewnej osobistości, doskonale znającej stosunki półwyspu iberyjskiego, aby zasięgnąć informacyj co do rozwoju tamtejszych wypadków.

— Jakie wiadomości przywozi Pan z Hiszpanji?

Mój interlokutor za całą zrazu odpowiedź pokazał mi ostatnio stamtąd nadeszłe dzienniki, wskazując mi pewną w nich informację, zupełnie lakoniczną. Podawała ona, że minister wojny Azagna „uprasza" generała Ortez o natychmiastowe opuszczenie półwyspu hiszpańskiego, a udanie się na wyspy Kanaryjskie.

— Są to naturalnie porachunki republiki z dyktaturą, ale przecież nietylko generał Ortez został z tego powodu pociągnięty do odpowiedzialności; czyż i inne osobistości nie odsiadują już więzienia za swą współpracę z Primo de Riverą?

— Nie. W tym wypadku nie o nią tu chodzi. Dzienniki nie podają oczywiście powodów owego wysłania, a raczej zesłania generała Ortez na wyspy Kanaryjskie, ale dla nas, znających sytuację, są one aż nazbyt jasne. Generał Ortez przebywał w tym roku w lecie w Funterabia, i próbował wejść w stosunki z niektórymi wygnańcami monarchistycznymi, zamieszkującymi Biarritz. Miał on również do swojej dyspozycji poważne sumy pieniężne, dostarczane mu przez pewne koła finansowe, między innymi przez znanego bankiera, właściciela dwóch dzienników: „Informaciones" i „La Libertad". Trzeba bowiem wiedzieć, że niezadowolenie z obecnych rządów jest w niektórych środowiskach poważne, zwłaszcza w szeregach gwardji obywatelskiej, instytucji, opartej na wielkiej dyscyplinie, ale która teraz uległa rozprężeniu, a także w pewnych kołach wojskowych. Pomijamy już ludność Nawarry i prowincji baskijskiej, głęboko przywiązaną do katolicyzmu, która buntuje się przeciwko sekciarskim zarządzeniom nowej władzy, raniącym jej uczucia religijne. W tych to środowiskach mógł się też wytworzyć zawiązek przyszłego ruchu powstańczego.

— Czy opierał się on na zasadach monarchistycznych?

— Nie. Kierownikom tego ruchu chodziło o obalenie rządu prowizorycznego i rozwiązanie Kortezów konstytucyjnych. Zamierzali oni jednak raczej ustanowić ponowną dyktaturę cywilną, czy też wojskową. Zwrócili się oni również do przedstawicieli kół monarchistycznych w Hiszpanji. Ci jednak wobec tych wszystkich planów okazali ogromną rezerwę. Wielu z nich, jak np. właściciel największego dziennika konserwatywnego w Hiszpanji, nietylko, że do tej akcji powstańczej przystąpić nie chciał, ale w dodatku ją bardzo ostro potępił, wręcz oświadczając, iż w obecnej chwili, jakakolwiek działalność, skierowana przeciwko rządowi prowizorycznemu, wyjdzie jedynie na korzyść... komunizmowi, mogącemu spowodować w kraju prawdziwy przewrót społeczny.

Wobec tej kategorycznej odmowy, promotorzy ruchu „dyktatorskiego", postanowili odłożyć urzeczywistnienie swych projektów do bardziej korzystnego momentu, wiedząc doskonale, że owo niezadowolenie w prowincjach Nawarry i Basków nie zostanie szybko zażegnane.

Ów ruch w kierunku ustanowienia dyktatury miał najpierw wybuchnąć w rocznicę paktu w St. Sebastjan, t. j. dnia 21 sierpnia 1931 r. W dniu tym bowiem, ubiegłego roku, zebrali się w tej miejscowości republikanie hiszpańscy, postanawiając odłożyć narazie swe waśnie partyjne, a połączyć się celem wywrócenia monarchji.

Otóż obecnie, według ostatnich wiadomości, rząd madrycki miał odkryć kontrabandę broni dosyć poważną, gdyż około 300 jej sztuk było codziennie kierowanych do Nawarry i prowincji Basków. W świetle tej informacji, zrozumieć można łatwiej, dlaczego generał Ortez ma się udać na wyspy Kanaryjskie.

— Wspomniał Pan ostatnio o niebezpieczeństwie komunizmu w Hiszpanji; czy istotnie jest ono groźne?

— Bezwzględnie. Dowiedziałem się właśnie wczoraj o bardzo poważnym układzie, zawartym przez komunistów, który dla rozwoju ich akcji może mieć ogromne konsekwencje. Mianowicie dowódcy komunistów hiszpańskich, pp. Mauri i Nine weszli teraz w stosunki z anarchistami hiszpańskimi, należącymi do F. A. I. (Fedaracja Anarchistyczna Międzynarodowa). Jest to stowarzyszenie tajne, którego członkowie należą jednak do syndykatów zjednoczonych. Ta zaś ostatnia instytucja stanowi w Hiszpanji prawdziwą potęgę. Dość powiedzieć, że w samej Barcelonie liczy ona 300.000 członków. Na jej to rozkaz są podejmowane i przerywane strajki — nietrudno więc zrozumieć jej znaczenie. Dzisiaj dla komunistów pozyskanie sprzymierzeńca w tak zorganizowanej i silnej instytucji, która dotąd pozostawała poza obrębem działalności komunistycznej jest niezmiernej doniosłości atutem. Robota komunistyczna w ostatnich miesiącach wzmocniła się również bardzo w Marokku hiszpańskim i to nietylko pomiędzy ludnością tubylczą, ale także, co jest rzeczą niebezpieczniejszą pomiędzy drobnymi osadnikami hiszpańskimi".

— Jaki przewiduje Pan w przyszłości rozwój wypadków na półwyspie iberyjskim?

— Trudno to dzisiaj powiedzieć. Oprócz bowiem działalności moskiewskiej, która opierając się na elementach anarchistycznych i owych syndykatach zjednoczonych będzie niezawodnie wzrastała w siłę, należy również zaznaczyć, że od czasu upadku monarchji wzmogła się u nas niezmiernie akcja międzynarodowej finansjery żydowskiej, oraz akcja masońska. Przypomina pani sobie wyjazd z Paryża komendanta Franca, żegnanego na dworcu Orsay przez cały sztab generalny masonów paryskich? Otóż skonstatowaliśmy początkowo z niemałem zdziwieniem, że szereg bardzo bliskich i piaszczących się ongiś przed generałem Primo de Riverą jego współpracowników, nie został zgoła oskarżony o współdziałanie z dyktaturą. Obecnie wylazło szydło z worka: byli oni masonami. I tak zacytuję chociażby przykład owego policjanta Fenolla, stale jeżdżącego pomiędzy Paryżem a Madrytem, a pozatem pełniącego funkcje tak ważne, że miał prawo z ważnym raportem stawić się przed generałem Primo de Riverą nawet w chwili, gdy tenże przewodniczył radzie ministrów. Policjant ten obecnie bynajmniej nie znajduje się w żadnem więzieniu, ale w dalszym ciągu pełni swą służbę policyjną „tylko na innej linji".

Mój interlokutor zatrzymuje się na chwilę, a potem, jakby po namyśle, czyni takie ważne oświadczenie:

— Jest jeszcze i inny fakt, nieznany dotąd w historji abdykacyj królów. Pomimo tego, iż rezultat wyborów miejskich był już znany, minister Cierva sprzeciwiał się wyjazdowi króla. W ostatniej chwili Cierva dowiedział się, że generał Berenguer rozesłał do garnizonów wojskowych okólnik, rozkazujący wojsku pozostać w koszarach i pozwolić masom ludowym manifestować swe uczucia antymonarchistyczne. To rozporządzenie nie zostało jednak przez generała Berenguera zakomunikowane jego kolegom! Wówczas to minister Cierva użył całej swojej energji, by wymóc na królu jego bezzwłoczny wyjazd. Gdyby cyrkularz gen. Berenguera był znany, to zapewne zarówno król, jak i jego cała rodzina, opuściliby wcześniej Hiszpanję.

„Jeżeli jednak generał Berenguer został uwięziony, to dlatego, że opinja publiczna usilnie się tego domagała. Nie rozumiałaby bowiem, dlaczego miałby on korzystać z uprzywilejowanej sytuacji. Można jednak przypuszczać, że ponieważ jest masonem i ma stosunki z lożami, niebezpieczeństwo mu nie grozi.

Po tem wszystkiem co powiedziałem, jest chyba zrozumiałem, że sytuacja w Hiszpanji jest bardziej niż kiedykolwiek zawikłana. Wobec tego trudno przewidzieć jakie czeka ten kraj jutro — oświadczył na zakończenie mój hiszpański interlokutor.

I. Briares.

Głos francuski o Francji i Rosji

Część kół politycznych i społeczeństwa francuskiego niechętnie widzi nawiązywanie z Sowietami nawet handlowych stosunków, czego dowodem wywody „Revue des Deux Mondes" (zeszyt z 15 września), które przytaczamy w celach informacyjnych:

Czego chce się w tych rokowaniach handlowych. Zawsze Rosja dużo więcej sprzedawała Francji, niż od niej kupowała, ale przed wojną równowaga wymiany była przywrócona wydatkami podróżnych rosyjskich do Francji. Obecnie pewna jest równowaga na szkodę Francji. W r. 1929 sprzedaż wytworów rosyjskich we Francji dosięgała okrągło 800 miljonów franków, podczas gdy zakupy Rosji we Francji wynosiły tylko 250 miljonów. Jakże ma być lepiej, gdy się bierze pod uwagę nietylko ogólną politykę Rosji, ale także jej stan finansowy i gospodarczy?

Ci, którzy prowadzą rokowania, znaleźli takie oto pozorne uzasadnienie: Rząd francuski, nawiązując znowu w r. 1924 urzędowe stosunki, wymienił z Moskwą telegramy, wedle których nastąpić po tem miały rokowania handlowe. Rokowania te, rozpoczęte w r. 1926, odroczone, znowu prowadzone w r. 1927, przerwane bez wyniku, trwają jeszcze w r. 1931. Jeśli na nowo pobudzają działania dyplomatyczne, to dlatego, że zaszło coś nowego. Sowiety w r. 1930 uprawiały wygodny dla nich, a kłopotliwy dla innych, system sprzedawania towarów poniżej cen światowych. Zaofiarowano w ten sposób wielkie ilości zboża, lnu, kleju, a nawet owoców i wina. Wytwórcy francuscy zaniepokoili się i zażądali opieki. Rozporządzeniem z 3 października 1930 odpowiedział rząd francuski na dumping sowiecki nadzorem nad przywozem sowieckim. Sowiety odparły to zatrzymaniem zamówień we Francji. W ciągu czterech pierwszych miesięcy r. 1931 sprzedali rosjanie we Francji za 150 miljonów, a Francja w Rosji za 20 miljonów, zamiast 80 miljonów w r. 1930. Jakże, mówią ci, którzy rokują, nie brać pod uwagę 60 miljonów różnicy.

Trzeba jednak wziąć pod uwagę to, że Sowiety wprowadziły obecnie piatiletkę, celem uprzemysłowienia Rosji, a ponieważ potrzeba im walut zagranicznych na zakup maszyn, sprzedają poniżej cen światowych. Wszystko dla planu pięcioletniego. Czyli Rosjanie w rokowaniach handlowych poszukują tylko pieniędzy.

Płk. Marczenko zwrócił uwagę w „Economiste Français" na dwie okoliczności bardzo ważne. Po pierwsze już w r. 1929 żądały Sowiety równolegle z nawiązaniem stosunków handlowych także kredytów. Powtóre, jeśli się płaci Sowietom we frankach, kraj nasz traci automatycznie różnicę istniejącą między prawdziwym kursem rubla sowieckiego a sztucznie ustalonym przez Moskwę. Oto piękności tych umów.

Lecz nadto dążą Sowiety do stworzenia wielkiego przemysłu wojennego. Tylko ślepy mógłby nie widzieć następstw. Mimo ogromnych ofiar prowadzi się dalej piatiletkę. Dlaczego? Jedno tylko jest objaśnienie ze strony znawców spraw rosyjskich. Sowiety starają się jak najrychlej rozwinąć przemysły wojenne przy pomocy techników niemieckich. Rosja komunistyczna zamienia się w cytadelę zbrojną rewolucji.

Dzisiejsze posiedzenie Sejmu

Warszawa, 1. 10. (Tel. wł.) Dzisiaj o godz. 4 popołudniu zbiera się Sejm. Na porządku obrad pierwszego posiedzenia znajduje się m. in. sprawa wyboru dwóch wicemarszałków. W miejsce ś. p. Jana Dąbskiego ma być wybrany Michał Róg, prezes Klubu Ludowego, a w miejsce Jana Piłsudskiego, pos. Wacław Makowski (B. B.).

Przy pierwszem czytaniu projektu ustaw zabierze głos premjer Prystor, który wygłosi przemówienie, poświęcone sytuacji gospodarczej i finansowej państwa na tle sytuacji ogólnoświatowej.

Warszawa, 1. 10. (Tel. wł.) Dzisiaj w godzinach porannych premjer Prystor oraz marszałkowie Sejmu i Senatu udali się na zamek i odbyli z Prezydentem dłuższą rozmowę.

W godzinach porannych obradowały rozmaite kluby, które omawiały taktykę podczas obrad parlamentarnych. (w)

Strajk w porcie gdańskim

Ucierpią na tem interesy polskie

Gdańsk, 1. 10. (Tel. wł.) Dzisiaj rano o godz. 6, po ukończeniu nocnej szychty, rozpoczął się tutaj strajk robotników portowych.

Strajkują wszyscy robotnicy portowi w liczbie około 2 tys., za wyjątkiem robotników, zatrudnionych przy wyładunku i załadunku drzewa, ponieważ ci objęci są odrębną umową zarobkową i zamierzana obniżka płac ich nie dotyczy.

Wszyscy robotnicy portowi porzucili pracę solidarnie. Przebieg strajku jest spokojny. Słyszy się o tem, że senat ma interwenjować w sposób bardzo radykalny celem szybkiego zażegnania strajku. Wątpić jednak należy, czy interwencja senatu da pozytywny rezultat, ponieważ robotnicy nie chcą słyszeć nawet o minimalnej obniżce zarobków i są pod silnym wpływem komunistów.

Z powodu strajku w porcie gdańskim spedytorzy zamierzają przeprowadzić statki, celem ukończenia przerwanego załadunku, do portu w Gdyni. Statek „Kraków", który ładunek szyn kolejowych, zabranych z Gdyni, miał uzupełnić dzisiaj w Gdańsku ładunkiem progów kolejowych i drobnicy, pozostał w porcie gdyńskim. S. B.

Mac Donald i tow. wykluczeni z partji

Londyn, 1. 10. (Tel. wł.) „Daily Herald" donosi, że komitet wykonawczy Labour Party postanowił, że wszyscy członkowie i zwolennicy rządu narodowego automatycznie i natychmiast tracą członkostwo Partji Pracy.

Mac Donald, Snowden, Thomas i wszyscy inni socjalistyczni ministrowie i podsekretarze stanu, jak i szereg posłów socjalistycznych, którzy popierają Mac Donalda, zostali w ten sposób wykluczeni z partji.

Każdy z wydalonych polityków może być znowu przyjęty do partji, jeśli złoży zapewnienie, że na przyszłość będzie przestrzegał zasad partyjnych i nie będzie popierał organizacji wrogiej partji robotniczej.

To rozstrzygnięcie — pisze „Daily Herald" — oznacza prawdopodobnie, że partja robotnicza przy ewentualnych wyborach na wszystkie miejsca, zajmowane obecnie przez socjalistycznych członków rządu narodowego, wysunie własnych kandydatów.

Ruch separatystyczny w Mandżurji

Moskwa, 1. 10. (PAT.) Według doniesień prasy sowieckiej, w poszczególnych prowincjach Mandżurji zauważyć się daje wyraźny ruch separatystyczny, podsycany rzekomo usilnie przez Japonję. W niektórych prowincjach wybrano nowe rządy, utworzone wyłącznie z przedstawicieli filojapońskiego kierunku. W deklaracjach swych rządy te ostro krytykują politykę Nankinu i Mukdenu i ogłaszają się za zupełnie niezależne od rządu centralnego.

Wyjazd Lavala do Ameryki

nastąpi 16 października

Paryż, 1. 10. (Tel. wł.). Laval ma udać się do Stanów Zjednoczonych w dniu 16 b. m. Wobec doniosłości rozgrywających się wydarzeń, pobyt premjera w Ameryce będzie krótki, wskutek czego czas poświęcony na przyjęcia będzie skrócony do minimum, a wizyta obejmie przedewszystkiem rozmowy z prezydentem Hooverem i być może przyjęcie kolonji francuskiej w Waszyngtonie.

Berlin finansuje propagandę niem. w Polsce

Rewelacje śląskiej „Katholische Volkszeitung"

Katowice, 1. 10. (Tel. w.ł). Organ niemieckich katolików na Śląsku „Katholische Volkszeitung" ogłasza w artykule p. t. „Geld für Grenzrewision" rewelacje na temat zasilenia przez Berlin propagandy niemieckiej w Polsce. Z Berlina wyszło w r. 1930 zgórą 30 miljonów mk. na popieranie Niemców zagranicą. Oficjalnie pieniądze te przeznaczone są na „cele kulturalne". „A w istocie — czytamy w wymienionym artykule — pieniądze, płynące z Niemiec do Polski, wydaje się nie na cele kulturalne, lecz na cele rewizji granic na korzyść Niemiec".

Według relacyj tego pisma, niejaki Kindermann w Bydgoszczy twierdził publicznie w czasie wyborów w 1928 r. że fundusze wyborcze Niemców w Polsce zasilone zostały m. i. sumą 100 tysięcy dolarów przez Niemców z Ameryki Podobno Berlin delegował specjalnego rewizora, nazwiskiem Treut, do kontrolowania sposobu wydatkowania tej sumy.

„Katholische Volkszeitung" powołuje się na pisarza niemieckiego Karola Möllera, który stwierdza w swoich sprawozdaniach prasowych, że suma 2.400 000 marek niem., przewidzianych w etacie niemieckiego urzędu spraw zagr., użyta jest na popieranie niemieckiej służby informacyjnej w Polsce i z tych funduszów finansowana jest prasa niemiecka w Polsce.

Proces brzeski potrwa 4 tygodnie

Warszawa, 1. 10. (Tel. wł.) W związku z procesem brzeskim sprzeciwy przeciw aktowi oskarżenia ze strony pp. Witosa, Barlickiego i Sawickiego dotychczas nie wpłynęły.

Proces potrwa prawdopodobnie około 4 tygodni.

Dopłata pocztowa na bezrobotnych

Warszawa, 1. 10. (Tel wł.) W najbliższych dniach ma ukazać się rozporządzenie o wprowadzeniu dopłat do taryfy pocztowej na rzecz bezrobotnych. Dopłaty te wprowadzone będą wyłącznie w obrocie krajowym.

Według niepotwierdzonych dotąd wiadomości dopłata ta ma wynosić 5 groszy od listu i kartki pocztowej.

Powrót kpt. Orlińskiego

Gdynia, 1. 10. (Tel. wł.) Dzisiaj w południe na pokładzie statku „Kościuszko" powrócił z Ameryki sławny lotnik kpt. Orliński. S. B.

O czem w Berlinie nie mówiono...

Paryż, 1. 10. (PAT). Wobec najrozmaitszych pogłosek, które krążą co do treści rozmów, jakie miały miejsce w Berlinie między ministrami francuskimi i niemieckimi, rozesłano wczoraj prasie półurzędowy komunikat, zaznaczający m in., że wbrew różnym pogłoskom należy przypuszczać, że kwestje traktatów z Rosją oraz odszkodowań nie były nigdy wpisane na porządku dziennym rozmów w Berlinie.

Z dalszego rozwoju wypadków i wyjaśnień udzielonych przez sfery miarodajne wynika, że tekst rozmów berlińskich, ogłoszony 3 dni temu, wzbudził u rządu francuskiego i niemieckiego, jak zaznacza w dzienniku „Echo de Paris" Pertinax, sprzeczne nadzieje. Podczas gdy Francja oczekuje, iż komisja ekonomiczna wciągnie Niemców do współpracy, co równać się będzie polepszeniu obecnie istniejącej sytuacji w Europie, Niemcy przypuszczają, że wszedłszy raz na drogę uprzejmości, Francja poświęci im odszkodowania i udzieli swoją zgodę na podniesienie zbrojeń niemieckich do równego z nią poziomu.

Zasadnicza różnica w zapatrywaniach nie może wróżyć na przyszłość dużo dobrego i zrozumiały jest wobec tego chłód, jaki cała prasa francuska bez różnicy orjentacji wykazuje względem wyników konferencji berlińskiej.

Rekordowy lot gołębia

Lille 1. 10. (PAT). Doskonale rozwijająca się hodowla gołębi pocztowych w północnej Francji rejestruje światowej doniosłości wydarzenie. Wypuszczony w dniu 15 ub. m. w Arras gołąb pocztowy dokonał rekordowego lotu na odległość i w tych dniach przybył do Sajgonu, pokrywając olbrzymią przestrzeń 11 500 km.

Wybory w „Br. Pomocy" Szk. Budowy Maszyn

Prezesem wybrany p. Jan Janiszowski, członek Młodzieży Wszechpolskiej

Dnia 26 września odbyło się walne zebranie „Bratniej Pomocy" Wyższej Szkoły Budowy Maszyn w Poznaniu Po uchwaleniu absolutorjum ustępującemu zarządowi, dokonano wyboru nowych władz. Prezesem został wybrany p. Jan Janiszowski.

P. Janiszowski jest członkiem Koła poznańskiego Młodzieży Wszechpolskiej.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 1. 10. 1931.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta 71.3 kg. (121 f. w. h.) 2) pszenicy 74.8 kg (127.1 f. w. h.), 3) jęczmienia a) 64 kg do 66 kg b) 68 kg., 4) owsa 43.55 kg. (74.1 f. w. h.).

„Ceny tranzakcyjne"

Żyto 15 tonn par Poznań	22.10
Żyto 30 tonn par. Poznań	22.15
Żyto 15 tonn par Poznań	22.25
Żyto 15 tonn par Poznań	22.30
Żyto 15 tonn par Poznań	22.35
Żyto 295 tonn par Poznań	22.50

Usposobienie spokojne.

Ceny orjentacyjne

Pszenica	19.50— 20.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień a) 64—66 kg.	19.00— 20.00
Jęczmień b) 68 kg.	20.50— 21.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	23.50— 24.50
Usposobienie spokojne.	
Owies	19.50— 20.50
Usposobienie spokojne.	
Maka żytnia 65% wł work.	33.00— 34.00
Usposobienie spokojne.	
Maka pszenna 65% wł work.	31.50— 33.50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	12.50— 13.25
Otręby pszenne	11.75— 12.75
Otręby pszenne (grube)	12.75— 13.75
Rzepak	28.00— 29.00
Groch Victoria	21.00— 24.00
Groch Folgera	23.00— 25.00
Ziemniaki jadalne	2.30— 2.50

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 45 tonn, pszenicy 15 tonn, jęczmienia 15 tonn, owsa 25 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.91½ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.929 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 **mk. niem. w dewizach — zł., gotówką —** zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.17, gotówką 173.77 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 1. 10. 1931

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany. Obroty były średnie, kursy utrzymane.

Z pap procent płacono za 5% poż. konwersyjną 41½%, również płacono za 8% obligacje m. Poznania z 1926 r. i 1929 r. po 92%. Papiery lokacyjne P. Z. K. utrzymały się w kursie, mianowicie handlowano w tranzakcjach 8% listy dolarowe (stare) po 83% oraz 6% listy żytnie po 13.90.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez obrotu i notowania. Handlowano jedynie mniejszą ilość Herzfeldów po 12.—.

W handlu nieoficjalnym zaofiarowano 4% premj dolarowe po 42.—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 41½% P.
8% obligacje miasta Poznania z 1926 r. 92.—% P
8% obligacje miasta Poznania z 1929 r. 92—% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 83.—% +

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn Ziem. Kredytowego 13.90 +

Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 1. 10. 1931.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8,91; sp.: 8,93; kup.: 8,89.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124.69	125.00	124.38
Gdańsk	173.80	174.23	173.37
Holandja	359.80	360.70	358.90
Nowy Jork czeki	8.925	8.945	8.905
Nowy Jork kabel	8.929	8.949	8.909
Londyn	35.65	35.75	35.55
Paryż	35.18	35.27	35.09
Praga	26.44	26.50	26.38
Szwajcarja	175.00	175.43	174.57
Berlin	211.90		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

5% poż konw.	43.00
10% poż. kol.	100.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—112.50
Cegielski	0.00— 28.50
Lilpop	0.00— 12.00
Starachowice	0.00— 6.00

Tendencja utrzymana.

Komentarz.

Z papierów państwowych słabsza poż. konw., mocniejsza stabilizacyjna, dla listów zst. tendencja przeważnie słabsza, dla akcyj prawie utrzymana. Z bankowych utrzymany Bank Polski, Cegielski bez zmiany, Lilpop słabszy, Starachowice utrzymane.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 1. 10. 1931.

Pszenica march.	211.00—214.00
Wyrośle i słabsze ziarno w wyjątkach dopuszczono.	
Tendencja mocna.	
Pastewna pszenica march 70—71 kg.	188.00—193.00
Tendencja mocna.	
Jara pszenica march. 78 do 79 kg	215.00—217.00
Tendencja mocna.	
Żyto march 72—73 kg.	185.00—187.00
Tendencja mocna.	
Jęczmień	157.00—172.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	149.00—156.00
Tendencja spokojna.	
Owies march.	134.00—142.00
Tendencja mocniejsza.	
Mąka pszenna	26.75—32.00
Tendencja utrzymana.	
Mąka żytnia 70%	26.15—28.75
Tendencja utrzymana.	
Ospa pszenna	10.50—10.75
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia	9.25— 9.50
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	20.00—27.00
Makuchy lniane	13.20—13.40
Makuchy arachid. 50% loco Hamburg	0.00—11.40
Mączka arachid. 50% loco Hamburg	0.00—11.50
Wytłoki suche paryt Berlin	6.20— 6.30
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	0.00—11.10
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	0.00—11.70
Ziemniaki jadalne białe	1.30— 1.40
Ziemniaki jadalne czerwone	1.40— 1.60
Ziemniaki jad żółte	1.50— 1.80
Ziemniaki fabryczne	5½—6½ fg. pro % mączki.

Uwaga: do ziemniaków. Ziemniaki eksportowe ponad notowania.

Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 1. 10. 1931.

Wypłaty na Warszawę	47.10—47.30
Noty wielkie	47.05—47.45

O pohamowanie ucieczki złotego

W sprawie pohamowania ucieczki złotych zagranicę otrzymaliśmy od jednego z czytelników naszych poniższy artykuł, na który zwracamy uwagę sfer kompetentnych, zastanawiających się niewątpliwie w dzisiejszej sytuacji nad pro i contra problemu, poruszonego przez autora niniejszego artykułu. Artykuł brzmi:

Z powodu stałego znacznego zmniejszania się zapasu walut w Banku Polskim już od lat przeszło dwóch, ludzie obeznani ze sprawami finansowemi od dłuższego czasu zastanawiali się nad przyszłością naszego złotego i utrzymaniem jego dzisiejszego parytetu złotego. Wobec mających miejsce w roku bieżącym kryzysów finansowych z marką niemiecką i funtem angielskim, pomimo woli wysuwa się pytanie, czy w Polsce uda się utrzymać na czas dłuższy wolny obrót dewiz i walut.

Jak dziś jest wiadomem ogólnie z ogłoszonego komunikatu Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych, od Nowego Roku odpłynęło z Polski blisko pół miljarda złotych netto zagranicę, co komunikat przypisuje ucieczce naszych polskich kapitałów zagranicę, wywołanej brakiem zaufania społeczeństwa do stosunków, panujących w kraju.

Ta ucieczka kapitałów zagranicę trwa już w Polsce od dłuższego czasu, gdyż kapitaliści, zrażeni przykładem likwidacji kapitalizmu w Rosji, są obecnie bardzo ostrożni; a przecież parę lat temu już pisał socjalistyczny naczelny organ niemiecki „Vorwärts", że Polska jest krajem w Europie najdalej posuniętym w zakresie etatystyczno - socjalistycznej polityki ekonomicznej. Również trzeba podnieść drugi moment, że mamy bardzo poważny odsetek bogatych obywateli z mniejszości narodowych, którzy się nieprzychylnie odnoszą do Polski, więc oni tembardziej mogą ogołacać nasz kraj z kapitałów, tu zarobionych.

Faktem jest, że w r. 1926 przemysłowcy śląscy lokowali swoje dewizy, za eksport towarów otrzymane, w znacznej części zagranicą; co było m. in. przyczyną, że pomimo znacznych nadwyżek bilansu handlowego w końcu r. 1925 i dalszych miesięcy r. 1926, minister skarbu Zdziechowski nie mógł utrzymać kursu złotego, i że zrobiła to dopiero konjunktura, wywołana strajkiem angielskim.

Przy tym dzisiejszym stanie rzeczy, który nie ulegnie zmianom w czasie najbliższym, trzeba w celu zabezpieczenia kursu złotego w Polsce znowu wprowadzić pewne ograniczenia w wolnym obrocie walut. Nie zamierzam tu dzisiaj pisać o formach tego ograniczenia, gdyż to przekracza zakres niniejszego artykułu, lecz tylko poruszam sprawę zasadniczo tak wcześnie, aby ewentualne zarządzenia nie okazały się spóźnione, jak w r. 1925, podczas rządów Wł. Grabskiego.

Takie postawienie sprawy jest jeszcze tembardziej uzasadnione, że za przykładem Anglji, co do ograniczeń parytetu ze złotem walut własnych, poszły faktycznie takie państwa, jak Grecja, Włochy i bogata Szwecja, gdzie napewno nie grozi zachwianie się waluty w bliższej czy dalszej przyszłości.

Odpowiedzialność za odpływ złota z Polski wskutek braku zaufania społeczeństwa do stosunków w kraju ponoszą całkowicie rządy pomajowe: przyczem warto przypomnieć, że właśnie cztery lata temu, po otrzymaniu stabilizacyjnej pożyczki „kluczowej", wprowadzono u nas wolny obrót kapitałem z zagranicą, kiedy bogata i zasobniejsza w własne zapasy złota — bez uciekania się do pożyczek — Czechosłowacja zrobiła to znacznie później.

Jaki wówczas był zachwyt w całej prasie rządowej z otrzymania tej pożyczki, zapoczątkowanej właściwie przez ministra Zdziechowskiego, i z sukcesów rządów pomajowych! A dzisiaj złote polskie uciekają zagranicę. Czy nie należy tej ucieczki, póki jeszcze czas, pohamować? X.

Życzenia z krainy węgla

Prasa Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego poświęciła także szereg serdecznych artykułów 25-leciu „Kurjera Poznańskiego".

Katowicka „Polonja" rozpoczyna swój artykuł słowami:

„Minęło 25 lat, kiedy po raz pierwszy ukazał się „Kurjer Poznański", pismo, które dzisiaj tak poważne miejsce zajmuje w prasie polskiej i może się szczycić jedną z najpiękniejszych kart w historji polskiej prasy oraz działalności politycznej i społecznej".

Przedstawiwszy działalność „Kurjera Pozn." w czasie niewoli, „Polonja" kończy swe uwagi następująco:

„Po odzyskaniu niepodległości „Kurjer Poznański", rozrastając się ciągle, staje się jedną z nieugiętych placówek dobra narodu i panowania prawa w jego życiu, oraz odzwierciedleniem ducha zachodu w naszym bycie narodowym i państwowym.

„Jest zatem nad czem pracować także dzisiaj i będzie jutro. Nie jest to 25-lecie odgrzebane z popiołów, ale takie, które żyje. Spojrzy za siebie z podziękowaniem Bogu za błogosławieństwo w pracy dokonanej i z prośbą o błogosławieństwo w tej, która jest i będzie, pójdzie dalej z wiarą i z wprawą".

Wychodzący w Katowicach „Katolik Polski" pisze:

„W przeciągu 25 lat swej działalności stał „Kurjer Poznański" wytrwale na straży interesów katolickich i narodowych, a szczególnie wielkie zasługi położył za czasów rozbiorowych, krzepiąc ducha narodowego i broniąc go przed zakusami germanizmu".

Naczelny organ Zagłębia Dąbrowskiego wychodzący w Sosnowcu „Kurjer Zachodni" zamieszcza dłuższy artykuł p. t. „25-lecie „Kurjera Poznańskiego. W wiernej służbie sprawy narodowej". Artykuł kończy się następującemi słowami:

Dzisiaj „Kurjer Poznański" należy do rzędu największych i najlepiej redagowanych pism w Polsce. W dalszym ciągu pismo to służy idei narodowej, wierząc, iż program narodowy tylko może poprowadzić Polskę ku wielkości i potędze".

Echa tragicznego strzelania

Piszą nam z powiatu odolanowskiego:

W swoim czasie ukazała się w pismach lakoniczna wzmianka o nieszczęśliwym wypadku, który zaszedł podczas strzelania P. W. i W. F. powiatu odolanowskiego na strzelnicy w Czarnymlesie w dniu 14 maja br. Według ówczesnego doniesienia urzędowego, z powodu własnej nieostrożności został postrzelony w głowę 19-letni Michał Sokół z Niemojewca. Młodzieńca w stanie bardzo ciężkim przewieziono do szpitala w Ostrowie, gdzie po czterech dniach zmarł ,nie odzyskawszy przytomnośca.

Ojciec zmarłego zwrócił się do prokuratora sądu okręgowego w Ostrowie. Już po czterodniowem dochodzeniu p. prokurator sprawę umorzył, uzasadniając zamknięcie śledztwa stwierdzeniem, że „dochodzenia nie wykazały winy ani strzelających strzelców, ani tarczowych". Nasuwa się jednak pytanie, czy nie było tam innych czynników, odpowiedzialnych za strzelanie, osób nadzorujących, i czy strzelnica nie miała takich wad i braków, które mogły stać się choćby pośrednią przyczyną niezwykle tragicznego wypadku. Fatalny postrzał spowodowała regulaminowi wojskowemu nie odpowiadająca organizacja strzelania. Strzelanie samo odbywało się na prymitywnie zbudowanej strzelnicy, co do której użyteczności wyrażono już stanowcze zastrzeżenia, szczególnie ze strony D. O. K.

Był wypadek śmiertelny, utracił życie młody człowiek i użyteczny członek społeczeństwa; szkoda przeto, że nie otwarto rozprawy sądowej, na której zbadanie wszystkich świadków pod przysięgą byłoby łatwiej ustaliło, czy istotnie nikogo nie spotyka wina. Byłoby się też uniknęło żalów i skarg biednego ojca na nasze władze.

Nawiasowo dodać należy, że śp. Michał Sokół przybył na wspomniane strzelanie aż 30 klm. rowerem. Tem bardziej dziwnie brzmi zwrot w liście p. starosty Kowalewskiego, skierowanym do ojca zmarłego, że „poniesione wysokie koszta leczenia i pogrzebu komitet powiatowy przyjął na siebie jedynie w celu uwolnienia Pana i Jego rodziny od uciążliwych zabiegów w dniach żałoby" i że „do ponoszenia tych kosztów komitet powiatowy żadnych prawnych obowiązków nie miał i nie ma." Brzmi to — trochę za łaskawie ze strony przewodniczącego komitetu powiatowego, gdyż pamiętać należy, że śp Michał Sokół z chwilą, gdy wszedł do obsługi tarczowej, był już w służbie publicznej.

Cała sprawa jest bardzo bolesna. (k)

Z Obozu Wielkiej Polski

Świetlica Młodych O. W. P. w Pakości

Z pośród placówek pow. mogileńskiego żywą działalność wykazuje m. in. placówka w Pakości, powołana do życia d. 13 sierpnia r. b. Na zebranie założycielskie przybyło zgórą 70 osób Zagaił zebranie p. Jan Balcerzak, poczem przemówienia wygłosili red. Łukaczyński z Bydgoszczy i kier. wydz. pow w Inowrocławiu dr. Leon Znaniecki. Na członków zgłosiła się odrazu znaczna liczba osób.

Następne zebranie placówki odbyło się 23 sierpnia. Wygłosił na niem referat o obozie narodowym stud. med. p St Szmytkiewicz. Przyjęto około 30 nowych kandydatów.

Dnia 24 września placówka pakoska święciła podniosłą uroczystość otwarcia własnej świetlicy przy ul. Szkolnej 100 Przed aktem otwarcia odbyło się ogólne zebranie placówkwi z udziałem przeszło 100 osób. Po zagajeniu przez kier. p. Balcerzaka, znakomity referat wygłosił członek Kom. Dzieln red. Łukaczyński, nadto zaś przemawiał sekretarz pow wydz. O W. P. z Inowrocławia p. R. Szafrański Następnie udano się do świetlicy, gdzie dokonano jej uroczystego otwarcia przyczem p. Łukaczyński wygłosił odpowiednie przemówienie.

W świetlicy zainstalowano radio z głośnikiem, sekretarjat placówki, czytelnię i bibljotekę O. W. P Lokal, schludny i miły, udekorowany jest emblematami O. W. P. oraz portretami Dmowskiego Popławskiego i gen. J. Hallera. Czytelnia posiada już sporo pism.

Proces radcy Wybieralskiego przeciw p. Święcickiemu

Wczoraj popołudniu rozprawiano w dalszym ciągu w sprawie skargi prywatnej radcy Wybieralskiego przeciwko p. Święcickiemu. Przesłuchiwano jako świadków radców Czajkowskiego i Zdziarskiego oraz inspektora Limana, którzy występowali z powołania obrony Święcickiego na uczyniony oskarżycielowi zarzut tolerowania rzekomych nadużyć, popełnianych przez jednego z kontrolerów powiatowych.

Świadkowie na obronę oskarżonego nie wnieśli wiele, a te szczegóły, które popierałyby w części zarzuty postawione oskarżycielowi, obciążałyby świadków samych. Dalszą rozprawę odroczono do piątku, godz. 14 w sali nr. 1 sądu grodzkiego.

Przygotowania do spisu ludności

W Warszawie odbył się w czasie od 21 do 26 września zjazd wojewódzkich i wielkomiejskich komisarzy spisowych. Obrady zagaił wiceminister spraw wewnętrznych Korsak. Celem zjazdu było zapoznanie kierowników spisowych z całokształtem pracy, tak pod względem organizacyjnym, jak i techniki spisów. Reprezentowane były wszystkie województwa i pięć miast głównych: Poznań, Kraków. Łódź i Lwów. Przewodniczył im zaś p. dr. Buławski, generalny komisarz dla II. powszechnego spisu ludności. Z Poznania uczestniczyli w obradach pp.: radca Zygmunt Zaleski jako komisarz spisowy na miasto Poznań i referendarz wojewódzki p. Głodowski, jako wojewódzki komisarz spisu ludności.

Do II. powszechnego spisu ludności czyni się obecnie już przygotowania. W mieście Poznaniu przygotowuje się jako pracę wstępną wykaz nieruchomości, który w tych dniach zostanie już ukończony. Na podstawie tego wykazu ustali się obwody spisowe i nastąpi rozdzielenie materjału spisowego. Ponadto czyni się przygotowania około organizacji komisarzy spisu ludności. Jako organ doradczy dla władzy spisowej miejscowej, stwarza się specjalną komisję spisową, do której wejdą przedstawiciele prasy, związków, znawcy itp.

Dniem wyznaczonym na II. powszechny spis ludności jest 9 grudnia. Zakres obecnego spisu jest mniejszy, niż spisu przeprowadzonego w roku 1922 i obejmować będzie przedewszystkiem dane demograficzne i dalej dane, dotyczące nieruchomości. Sama technika spisu jest znacznie uproszczona Spisu dokonywać mają, jak zwykle bywało, obywatele, sprawujący tę czynność honorowo. W Poznaniu samym do przeprowadzenia spisu potrzeba będzie około 1500 osób, do wykonywania czynności komisarzy spisowych.

Należy mieć nadzieję, że obywatelstwo nasze, które tylokrotnie, między innemi w roku 1922 podczas spisu ludności dało dowody bezinteresownej pracy obywatelskiej, zgłosi się i tym razem do tej pracy, od której ścisłego, sprawnego i sumiennego wykonania zależy dokładne przeprowadzenie spisu. Komisarze spisowi w Poznaniu mogą zgłaszać się w miejskim urzędzie statystycznym przy ul. Marszałka Focha w gmachu administracyjnym Targów Poznańskich. W dowód uznania za ofiarną pracę obywatelską wydane zostaną dyplomy jako odznaczenie. (k)

Znowu groźba nad rzemiosłem

Czy rzemiosło w Polsce ma naprawdę zamrzeć?

W kołach rzemieślniczych duże zaniepokojenie wywołały pogłoski, rozpowszechniane z kół sanacyjnych o nowych projektach dotyczących rzemiosła.

Według tych pogłosek opracowywana jest przez rząd nowela do ustawy przemysłowej, przewidująca wprowadzenie w całej Polsce cechów przymusowych, pod kontrolą władz administracyjnych Jednocześnie mają być zreorganizowane dotychczasowe Izby Rzemieślnicze w tym sensie, że rzemieślnicy wybieraliby połowę tylko członków Izby, a pozostali otrzymaliby mandaty z nominacji odpowiednich władz państwowych.

Jak z tego wynika, stosunki dotychczasowe — zależności Izb Rzemieślniczych od władz — nie zadowalają całokwicie sanacji, która chce widocznie zamiany tych instytucyj samorządu gospodarczego poporstu na — ekspozytury rządu. Czy chodzi jednak w tym wypadku tylko o pobożne życzenia działaczy „sanacyjnych", czy o realne projekty — niewiadomo.

Projekty, projekty — które doprowadzą wkońcu rzemiosło w Polsce do ostatecznej ruiny.

Wypowiedzenia umów taryfowych w Niemczech

Berlin, 1. 10. (PAT). Berliński związek zakładów metalowych wypowiedział wczoraj umowę taryfową z dniem 31 października b. r. Wypowiedzenie dotyczy 114.000 robotników, zatrudnionych w 270 fabrykach.

Dyrekcja walcowni w Wissen wymówiła dziś pracę 1.000 robotnikom. Oprócz tego 380 robotników zostało natychmiast zwolnionych.

Zaczynamy wielki sezon

Niedzielny koncert symfoniczny w Teatrze Wielkim (godzina 8 wieczorem) inauguruje tegoroczny sezon muzyki orkiestralnej w Poznaniu.

Program zawiera dzieła polskie: Jana Karłowicza poemat symfoniczny: „Stanisław i Anna Oświęcimowie, Łucjana Kamieńskiego nigdzie jeszcze nie wykonywaną uwerturę do opery „Damy i huzary" (według słynnej komedji Fredry) oraz Paderewskiego „Fantazję Polską" którą wykona z orkiestrą prof. Józef Turczyński z Warszawy, znakomity pianista.

Dyryguje prof. F. Nowowiejski. Orkiestra symfoniczna poznańska została utworzona jak wiadomo z orkiestry Teatru Wielkiego, uzupełnionej nowemi siłami.

Dodać trzeba, że miasto Poznań jest jedynem w Polsce, które stworzyło własną orkiestrę symfoniczną. Filharmonja warszawska jest zrzeszeniem muzyków które pracuje na własne ryzyko. Inne miasta stałych orkiestr wogóle nie posiadają. Poznań kroczy więc w tym wypadku na czele miast polskich. Należy się spodziewać, że publiczność poprze te ważne kulturalne zamierzenia.

W Warszawie szerzy się grypa.

Liczba chorych wzrasta z dnia na dzień. Panująca od kilkunastu dni niepogoda doskonale sprzyja rozwojowi wszelkich chorób, gdyż bakterje chorobotwórcze mają łatwy dostęp do organizmu ludzkiego. Dlatego należy wystrzegać się infekcji, dbać o stałą dezynfekcję jamy ustnej i krtani, przez które zarazki dostają się do organizmu. Od szeregu lat wypróbowanym doskonale dezynfekującym a przytem smacznym środkiem do dezynfekcji jamy ustnej i krtani jest **PARAMINT - ERBE.**

Wszędzie gdzie zachodzi obawa zakażenia się: a więc w biurze, w szkole, w szpitalach, a zwłaszcza w dobie obecnej epidemji grypy tabletki PARAMINT - ERBE rozpuszczone w ustach po 1—2 tabletek kilka razy dziennie stanowią skuteczny środek dezynfekcyjny utrudniający dostęp do organizmu zarazkom anginy, dyfterji, szkarlatyny, odry i grypy.

Chrońcie się zatem przed infekcją i nie zwlekajcie ani chwili z nabyciem **PARAMINT - ERBE.** Pw 7 708-39,26

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Spółdzielczość wobec kryzysu

Zadania ideowe spółdzielczości polskiej znalazły najtrafniejszą syntezę w następujących słowach X. Biskupa Adamskiego:

„stać na czele polskiego rodzimego frontu ekonomicznego, być formą organizacyjną wyłącznego, polskiego życia gospodarczego..., być organizatorem i cementem gospodarczym wśród najszerszych warstw ludności polskiej, które stoją poza sferą czysto kapitalistycznych organizacyj, uczyć każdego Polaka oszczędności i koncentracji kapitałów, myślenia gospodarczego, wyławiać twórcze zdolności i przedsiębiorczość wśród Polaków ułatwiać im tworzenie własnych, choćby najmniejszych warsztatów produkcji na każdem polu, towarzyszyć im na drodze życiowej opieką ekonomiczną, by drobne warsztaty rosły i rozwijały się, potężniały..."

Oto szczytne hasła, którym spółdzielczość zachodnio-polska służyła od dawnych lat przedwojennych z dużym dla kraju pożytkiem. Przyszły jednak wycieńczające czasy wojenne, a po nich demoralizujące, przewartościowujące dawne wartości, czasy inflacyjne. I na gmachu spółdzielczości naszej zaczęły pokazywać się groźne rysy, w miarę pogłębiania się kryzysu, rosnące zastraszająco...

Doskonały znawca spółdzielczości zachodnio-polskiej, p. dyr. A. M. Nowakowski, w artykule wstępnym, zamieszczonym w numerze 18-tym „Poradnika spółdzielni", patrząc na kryzys tak, jak patrzy się na ujemny bilans, wykazuje

„jak dalece nienormalne panowały dotychczas stosunki i jak wielkie krzywdy spowodowały one w dziedzinie moralnej i materjalnej... Straty materjalne będzie można w dłuższym okresie wytrwałej pracy odrobić; natomiast strat moralnych nie da się odrobić wysiłkiem jednego pokolenia."

Spółdzielczość zakładana w czasach bezwzględnego poszanowania praw i wysokiego poziomu etyki i moralności, stanęła bezradna i nie znalazła środków, któremi mogłaby się bronić przed demoralizacją i ujemnemi wpływami okresu powojennego, w szczególności okresu dewaluacyjnego.

„Trzeba otwarcie przyznać, że spółdzielczość jest nieraz bezradną i bezsilną wobec stosunków obecnie panujących, albowiem nie może ona, mimo najlepszych usiłowań, zapewnić sprawności organizacyjnej, wymagającej zaufania do ludzi. Istniejące, zwłaszcza z okresu przedwojennego, prawa, zasady i formy organizacyjne są zdrowe i dobre, natomiast zawodzi całkowicie czynnik decydujący, czynnik, od którego niemal wszystko zależy, mianowicie: ludzie."

Z tych względów, z racji tej strasznej prawdy, wypowiedzianej odważnie przez p. Nowakowskiego, aktualnem staje się pytanie, czy wogóle istnieją sposoby utrzymania organizacji spółdzielczej w okresie powszechnej demoralizacji i zaniku etyki?

Autor cytowanego artykułu odnosi wrażenie, że chwila rezygnacji nie nadeszła i że należy mieć nadzieję, iż właśnie pod wpływem kryzysu i ciężkich doświadczeń, jakich obecnie doznajemy, nastąpi w społeczeństwie otrzeźwienie i zrozumienie, że niemożliwe jest trwanie w chaosie, anarchji i demoralizacji.

„Wierzymy głęboko w to, że jeżeli nastąpi wśród wszystkich czynników, stanowiących organizację spółdzielczą, poszanowanie i bezwzględne respektowanie istniejących praw, przepisów, uchwał, poleceń i nakazów organów naczelnych, natenczas spółdzielczość będzie mogła obecny kryzys przetrwać i dostosować się do nowych warunków bytu."

Słowa te, odnoszące się w pierwszej linji do kooperatyw, powinny odbić się szerokiem echem wśród ogółu kół gospodarczych, wskazują bowiem drogę powrotną do... ładu.

Krótkie informacje gospodarcze

— Tydzień ub. wykazał w obrocie portowym nowy rekord 129.354 tonn wobec 103.759 tonn w tygodniu poprzednim. Zaznaczyć należy, że ostatni rekord polski wynosił 122.458 tonn.

— Snowden odpowiadając w Izbie Gmin oświadczył, iż koszty 80-miljonowej pożyczki zagranicznej wyniosły wraz z procentami do chwili obecnej 1.047.000

— Bank Brubacher i S-ka w Zurychu zawiesił swe czynności.

— Northern Central Trust Company, posiadający 5 filij i wkłady przekraczające 3 miljony dol., zawiesił wypłaty.

— Bank Irlandzki podniósł stopę dyskontową z 5 i pół na 6 i pół proc.

Hala rybna w Gdyni

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Gdynia, we wrześniu.

Polskie połowy morskie wynosiły w roku 1930 — 3,219 t, wartości 3,122,000 zł.

Wolne miasto Gdańsk jest dotychczas największym odbiorcą polskich połowów morskich, przyczem jest charakterystycznem, że zainteresowanie rynku gdańskiego dotyczy przedewszystkiem ryb cennych. W roku ubiegłym Gdańsk kupił 85% łososi, flonder 50%, śledzi 50%, wątłuszy (dorszów) 40%, szprotów 40% i węgorzy 30%. Trudno ustalić, jakie ilości z tego idą na wewnętrzne spożycie w. m. Gdańska a jakie ilości wywozi się w stanie świeżym, bądź przerobionym, w głąb Polski i zagranicę. Ze statystyki polskiego handlu zagranicznego za rok 1929 wynika, że wywieziono z polskiego obszaru celnego 191,000 kg świeżych łososi i 93,000 kg świeżych węgorzy, wartości ogółem 2 miljonów złotych. Wywóz tych cennych ryb odbywa się dotychczas wyłącznie za pośrednictwem Gdańska, przyczem należy jeszcze pamiętać, że Gdańsk posiada własne rybołówstwo, które przewyższa polskie rybołówstwo morskie pod względem obfitości połowów (1929 — 3,5 milj. t., wartości 4,5 milj. zł.).

Ogólnie rzecz ujmując, można stwierdzić, że połowę polskich połowów morskich zabiera Gdańsk, zaś resztę dzielą między sobą miejscowe wędzarnie i sprzedaż świeżych ryb na miejscu, na wybrzeżu. Wędzarnie na wybrzeżu (czynnych 16) przerabiają głównie szproty i węgorze. Na wybrzeżu konsumowane są gatunki mniej cenne, więc wątłusze i flondry. Dostawa na miejscu jest uzależniona od połowów, czyli przypadkowa.

W praktyce otrzymanie ryb na wybrzeżu jest bardzo utrudnione, ponieważ rybacy najchętniej sprzedają połowy w Gdańsku, gdzie zawsze mogą liczyć na zbyt całej zdobyczy. Na wybrzeżu polskiem niema jeszcze rynku rybnego, gdzieby był stały odbiorca i gdzieby regulowano ceny. Polski handel rybny nie mógł dotychczas powstać, ponieważ nie było odpowiedniego miejsca na przechowanie ryb i punktu zbiornego, gdzieby się koncentrowały interesy dostawców i kupców. Dopiero po utworzeniu tego, możliwe by było zorganizowanie aparatu handlowego, któryby był zdolny do nawiązania stosunków z wnętrzem kraju, gdzie konsumcja ryb morskich jest znikoma i zupełnie przypadkowa, oraz gdzie ceny ryb morskich, z powodu licznego pośrednictwa, są niewspółmiernie wysokie.

Fundament pod polski handel morską rybą położyć ma chłodnia rybna, budowana obecnie w porcie gdyńskim. Budowa przeciągnęła się z różnych powodów, ale obecnie jest na ukończeniu. Zdaje się nie być wykluczonem, że wszystko będzie gotowe na dzień 1 grudnia b. r. Komory chłodnicze i hala licytacyjna są prawie ukończone, jedynie maszynownia jest mało zaawansowana

Chłodnia rybna wznosi się przy porcie rybackim, wzdłuż nabrzeża kaszubskiego i angielskiego. Przy chłodni znajdować się będzie hala licytacyjna (w hali cztery kabiny telefoniczne), wytwornia odpowiednio tłuczonego lodu sztucznego, oraz obszerne pomieszczenia dla sześciu firm kupieckich. Pomieszczenia chłodnicze obejmują 16 komór o łącznej powierzchni 570 metrów kw., co pozwoli na jednorazowe przechowanie pół milj. kg. ryb świeżych, czyli 50 wagonów po 10 t. Kupcy rybni, wynajmujący pomieszczenia w chłodni, będą mogli dokonywać swobodnie obrotów rybą świeżą, a więc zakupywać ryby, gdy będzie ich nadmiar i będą tanie, oraz przechowywać ryby aż do czasu otrzymania możności sprzedaży, gdy ryb zabraknie i ceny się podniosą. Chłodnia będzie spełniała rolę regulatora, z jednej strony nie pozwalając nan admierny spadek cen przy obfitych połowach, a z drugiej strony zapobiegając zwyżce cen, gdy ryb będzie mało. Hala licytacyjna będzie miejscem, gdzie spotykać się będą rybacy - dostawcy i kupcy - odbiorcy. Jeżeli uda się skierować naszych rybaków do hali licytacyjnej i znaleźć odbiorców na ryby, to w Gdyni będą ustalane ceny świeżych ryb morskich.

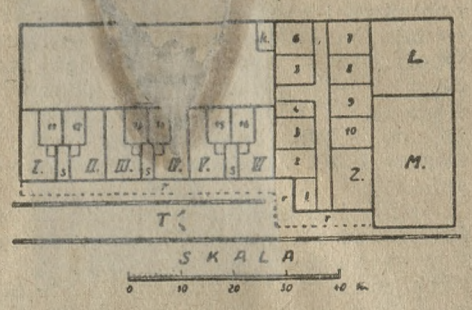

Plan sytuacyjny Chłodni Rybnej w Gdyni

Objaśnienia: M. — maszynownia, T. — tory kolejowe, L. — na parterze skład lodu, na piętrze fabryka lodu, Z. — zamrażalnia ryb, H. — hala licytacyjna; r, — rampy, s. — sienie i schody, k. — kantor, t. — telefony. 1—10 komory chłodni, 11—16 komory chłodzone dla kupców, I—VI magazyny dla kupców.

Rozwój polskiego handlu morską rybą zależeć będzie od firm, które się osiedlą w Gdyni, oraz do kierownictwa chłodni rybnej i hali licytacyjnej. W gdyńskiej chłodni rybnej skoncentrować ma się kiedyś handel śledziem, który dotychczas niepodzielnie znajduje się w rękach Gdańska i przedstawia rocznie wartość przeszło 50 milj. złotych.

F o b.

Budżet robotników rolnych

za czas od 1 października do 31 grudnia 1931 roku

Poniżej podany budżet nie ma nic wspólnego z płacami gotówkowemi, które są podane w kontrakcie taryfowym na czas letni i zimowy; zwracamy uwagę na wyjaśnienie, podane poniżej budżetu.

Budżet deputatnika wynosi: 1.073,50 zł.: 300 dni — 3,58 zł., dziennego zarobku czyli na godzinę 0,38 zł.

Budżet chałupnika wynosi: 960 zł.: 300 dni = 3,20 zł. dziennego zarobku, czyli na godzinę 0,34 zł. Wartość dziennego deputatu 0,83 zł.

Budżet zaciągu wynosi:

Kat.	Wartość dzien. deputatu	Zarobek dzien. w gotówce	Razem dziennie	Na godz.
I. b	0,30 zł	0,70 zł	1,00 zł	0,10 zł
II. a	0,30 zł	1,10 zł	1,40 zł	0,15 zł
II. b	0,30 zł	1,30 zł	1,60 zł	0,17 zł
III.	0,30 zł	1,60 zł	1,90 zł	0,20 zł
IV.	0,30 zł	2,00 zł	2,30 zł	0,24 zł

Budżet robotników sezonowych miejscowych i pozamiejscowych wynosi:

Kat.	Wartość dzien. deputatu	Zarobek dzien. w gotówce	Razem dziennie	Na godz.
I.	0,56 zł	1,35 zł	1,91 zł	0,20 zł
II.	0,56 zł	1,55 zł	2,11 zł	0,22 zł
III.	0,56 zł	1,90 zł	2,46 zł	0,26 zł
IV.	0,56 zł	2,30 zł	2,86 zł	0,30 zł

Uwaga: Wyżej podany budżet może li tylko służyć: 1) Jako norma do obliczeń wypłat za nadgodziny, jak i też jako norma do potrąceń za podgodziny, w myśl par. 9 kontraktu taryfowego; 2) do potrąceń przy pracach akordowych, w myśl par. 8 kontraktu taryfowego.

Nie może natomiast służyć: 1) Celom tak propagandy jak i agitacji; 2) do rozliczenia przy zamianie jakiegobądź deputatu na gotówkę pomiędzy pracodawcą a pracobiorcą.

Wielkopolskie Towarzystwo Kółek Rolniczych Komisja Pracy:
Arbeitgeberverband für die dtsch. Landwirtschaft in Grosspolen:
Związek Robotników Rolnych i Leśnych Zjednoczenia Zaw. Polskiego:

PODATKI I OPŁATY

(p) **Kumulacja uposażeń dla wymiaru podatku dochodowego.** Nierównomierność w opodatkowaniu podatkiem dochodowym od uposażeń służbowych, osiągnięty u jednego pracodawcy, wobec obowiązującej progresji podlega wyższemu opodatkowaniu, niż dochód, osiągnięty w tej samej wysokości u różnych pracodawców. Nierównomierność tę usuwa projekt zmian, opracowany przez min. skarbu, przewidując łączne opodatkowanie uposażeń, otrzymanych w ciągu roku, przez uiszczenie w następnym roku w 4-ch ratach kwartalnych różnicy pomiędzy podatkiem, potrąconym w ciągu ub. roku przez poszczególnych pracodawców, a podatkiem przypadającym do zapłaty według skali art. 111 ustawy od łącznego dochodu, otrzymanego w ciągu ub. roku od różnych pracodawców.

Z KRAJU

(k) **Z życia organizacyjnego kupiectwa pomorskiego.** W dniu 4 października odbędzie się w Świeciu n. Wisłą doroczne walne zebranie delegatów Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu. Obrady, które rozpoczną się o godz. 12-tej poprzedzone będą nabożeństwem. W programie przewidziany jest referat p. dyr. Sikorskiego z Poznania n. t. „Wpływ karteli na polskie życie gospodarcze", sprawozdanie prez. Marchlewskiego z działalnośc Związku i sprawozdanie finansowe, uchwalenie budżetu itd.

(k) **Martwy sezon w przemyśle garbarskim trwa nadal.** W przemyśle garbarskim okres lipiec — sierpień stanowi sezon martwy, wobec czego zakłady garbarskie silnie ograniczyły produkcję. Z końcem sierpnia, jak i z początkiem września rozpoczęły się przygotowania do sezonu zimowego, który jednakowoż, z uwagi na ciężkie położenie krajowego przemysł uobuwianego, nie zapowiada się pomyślnie.

(k) **Kapitał zagraniczny w polskich spółkach akcyjnych.** W dniu 1 stycznia 1931 r. z pośród kapitałów zagranicznych największy udział w spółkach akcyjnych miał kapitał francuski, którego udział wynosił 385 milj. zł (25,8 proc. ogólnej kwoty kapitału zagranicznego), co przedstawia wzrost, gdyż na 1 stycznia 1930 r. wynosił on tylko 307 milj. zł (25 proc.). Następny co do wielkości kapitał niemiecki wynosi 372 milj. zł; trzeba obok niego postawić kapitał gdański, wynoszący 8 milj. zł, co razem stanowi 25,5 proc. Na 1. I. 1930 r. kapitał niemiecki był obliczany na 305 milj., a kapitał gdański na 6 milj., co razem dawało 25,3 proc. Trzecim z kolei według wielkości jest kapitał amerykański — 317,9 milj. zł; w roku poprzednim wynosił on tylko 227 milj. zł. Stosunek procentowy zatem podniósł się z 18,5 do 21,3 proc. Pokrewny z francuskim, ale działający w innych dziedzinach, kapitał belgijski, wzrósł z 93 milj. do 140 milj., czyli z 7,6 do 9,4 proc. Piąty według wielkości jest kapita łangielski — 71,0 milj zł (51 milj. zł na 1. I. 1930 r.). Kapitał austrjacki, reprezentujący na 1. I. 1930 r. 37 milj. zł wynosił na 1. I. 1931 r. — 58 milj. zł.

Z ZAGRANICY

(z) **Bilans płatniczy Czechosłowacji.** Urząd statystyczny ogłosił dane o bilansie płatniczym Czechosłowacji w r. 1930. W komentarzu do bilansu podkreślono, że punktem ciężkości przy analizie tego bilansu płatniczego jest wpływ wyników handlu zagranicznego na inne pozycje bilansu. W r. 1929 udało się wyrównać skutki ujemnego bilansu handlowego. W r. 1930 bilans handlowy dał 1.759 milj. kc. salda dodatniego, pomimo zmniejszonych o 7 miljardów ogólnych obrotów. Wpływy z tranzytu zmalały o 156 milj., przesyłki emigrantów spadły o 74 milj. k., ruch turystyczny był słabszy. Natomiast dopływ kapitałów jest duży. Zadłużenie przemysłu wobec zagranicy wzrosło o 600 milj. Część tego salda została ulokowana zagranicą na większe, niż w kraju oprocentowanie.

(z) **U. S. A. przeciwko światowej konferencji bawełnianej.** Losy światowej konferencji bawełnianej, która obradować miała nad ostatnią katastrofą surowca bawełnianego, znalazły się pod znakiem zapytania. Stało się to na skutek stanowiska Stanów Zjednoczonych, które zakomunikowały w ostatnich dniach rządowi egipskiemu, który był inicjatorem tej konferencji, iż nie mogłyby one brać udziału w obradach nad ograniczeniami powierzchni uprawnej. Rząd Stanów gotów jest podjąć z Egiptem narady nad możliwie najkorzystniejszem zużyciem nadwyżek bawełnianych obu krajów. W kołach producentów egipskich wiadomość ta, świadcząca, iż Stany nie zamierzają zrezygnować ze swej dotychczasowej szkodliwej polityki, wywołała silne rozgoryczenie.

Poznań, 1. 10. 1931 r.

Dolar gotówkowy	8.91	zł
1 gr. złota	5.92.44	„
1 q żyta	22.30	„
1 kg. chleba żytn.	0.38	„

WIADOMOŚCI POTOCZNE

VIII Dzień Katolicki

odbędzie się w święto Chrystusa - Króla, t. j. w niedzielę, 25 października

Ostatnie 20 lat to okres poważnych wstrząsów tak moralnych, politycznych jak i gospodarczych — ludzkość z przerażeniem patrzy na chwianie się wszystkiego co dotąd wydawało się prawie, że niewzruszalne.

Tak zdawałoby się naukowo ugruntowany obecnie system gospodarczy, drży w swoich posadach; wszechwładne dotychczas złoto, zaczyna tracić uprzywilejowane stanowisko, najpotężniejsze imperja legły w gruzach, lub z trudem utrzymują pozory swej potęgi, byliśmy świadkami pękania kordonów granicznych a gdy zamilkł huk armat na polach bitew, rozległ się trzask walących się jeden po drugim tronów!

W tym to okresie Kościół, wbrew ogólnym nowoczesnym prądom, podnosi wysoko sztandar króla, nawołuje wszystkich do służby królewskiej. Ale czy szuka króla i idealnego królestwa wśród kruchości tego świata? — Nie, królestwo to nie jest z tego świata, ale tam gdzie panuje wieczna Mądrość, bezmierna Miłość i Sprawiedliwość oraz jako ich następstwo głęboki Pokój i niczem nie zamącona Radość. A jego władzca to Chrystus — Chrystus-Król, Chrystus-Zbawiciel.

To też w nadchodzące święto Chrystusa-Króla niech nikogo z nas nie zabraknie wśród tych, którzy pragną Mu złożyć hołd, którzy chcą armję skupioną pod Jego sztandarem wesprzeć w walce o lepsze jutro.

Święto Chrystusa-Króla jest równocześnie i świętem Akcji Katolickiej — tak jak święto wodza jest świętem jego armji — wspomóżmy więc modlitwą i ofiarą tych, którzy postawili sobie za cel, zdobycie dla ludzkości tego, co jedynie może ją uzdrowić, a mianowicie Królestwa Chrystusowego!

Dzień Katolicki w niedzielę, 25 października rb. niechaj będzie uroczyście obchodzony we wszystkich parafjach naszych archidiecezyj. Niechaj wszystkie organizacje katolickie złączą się we wspólnej pracy, celem uświetnienia powyższej manifestacji katolickiej.

Informacji udziela Komitet Dnia Katolickiego — Poznań — Aleje Marcinkowskiego 22 III ptr., pokój 65, który to wysyła na zamówienie: materjał wieczornicowy, nuty, żetony, afisze itd.

Niezwykła karjera biskupiego kuchcika!

w numerze 53 „Jlustracji Polskiej"

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedyńczy egzemplarz tylko 45 groszy Nabyć można u kolporterów ulicznych, w kioskach dworcowych „Ruchu" w księgarniach oraz w agenturach naszych Miesięczny abonament 1.50 zł kwartalnie 4.— zł. bez kosztów przesyłki. — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70).

KALENDARZYK

Czwartek, 1 października 1931.

Słońce: wschód 5,52 — zachód 17,32 — długość dnia 11 godzin 40 min.

Księżyc: wschód 18,40 — zachód 11,11 — przed ostatnią kwadrą;

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska plus 4 st. Cels. Pochmurno. Wiatr wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 757 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 13 st. Cels., najniższa plus 4 st. Cels.

Przepowiednia pogody na piątek: Pogodnie, w ciągu dnia stosunkowo ciepło.

Kal. rzk.: Remigjusz B. — jutro Aniołów Stróżów.

Kal. słow.: Znatisław — jutro Stanimir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka Sapieżyńska, plac Sapieżyński 1. — Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo nr. 76.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską", ul. Dąbrowskiego 76.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha 47.

Wilda: Apteka pod Koroną G. Wilda 61.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Całodzienna adoracja Najśw. Sakramentu.** Dnia 2 bm. jako w pierwszy piątek miesiąca, odbędzie się w kościele św. Marcina wystawienie Najśw. Sakramentu o godz. 7 rano. Zakończenie adoracji wieczorem o godz. 7,30 nabożeństwem różańcowem, procesją i błogosławieństwem. Uroczysta wotywa o godz. 9. Dnia poprzedniego o godzinie 9 wieczorem „Godzina święta".

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Stow. Chrześc. Narod. Naucz. Szkół Powszechnych, Koła Poznańskiego.** Posiedzenie plen. odbędzie się w sobotę 3. 10. o godz. 18 w I szkole wydz. przy ul. Działyńskich. Referat na temat „Sprawa przymusu i chłosty w wychowaniu" wygłosi ks. prałat dr. Mazurkiewicz.

— * **Poznański Klub Wioślarek.** Dnia 2 bm. o godz. 19 odbędzie się w lokalu „Warszawianka", Al. Marcinkowskiego, zebranie miesięczne.

— * **Z Tow. Ornitologicznego.** W poniedziałek, dnia 5 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali Wielkopolskiej Izby Rolniczej przy ul. Mickiewicza 33 zebranie plenarne działu kur, gołębi i królików.

— * **Sekcja Pań przy Zjednoczeniu Kolejowców Polskich.** Z okazji obchodu 10-lecia istnienia odbędzie się w dniu 3 bm. zjazd ogólno - krajowy w gmachu Związku przy ul. Spokojnej 24. Otwarcie zjazdu nastąpi o godz. 11 przed południem. Dnia 4 bm. odbędzie się obchód. Msza św. odbędzie się o godz. 9-tej w kościele parafj. Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu, poczem o godz. 11 przed południem nastąpi uroczyste posiedzenie na sali restauracji przy Parku Wilsona ul. Marsz. Focha. Po posiedzeniu wspólny obiad i koncert orkiestry kol.

— * **Związek Urzędników Kas Komunalnych i Komunialnych Kas Oszczędności** Województw poznańskiego i pomorskiego w Poznaniu. W dniu 11 października r. b. odbędzie się w Poznaniu zjazd połączony z uroczystością 10-lecia istnienia Związku według następującego programu: Godz. 10 uroczysta msza św. w kościele Pana Jezusa przy ul. Kramarskiej, godz. 12 uroczysta akademja na sali obrad Rady Miejskiej w Ratuszu, godz. 20 wieczorek towarzyski w lokalu „Boulevard", plac Nowomiejski.

— * **Stow. b. żołnierzy 57 p. p. (3 p. Strz. Wlkp.).** Walne zebranie odbędzie się w sobotę 17 października rb. Wnioski do uchwał należy w myśl statutu nadesłać 14 dni przed zebraniem na rzecz zarządu. Na zebraniu nastąpi również rozdanie nagród zdobywcom tegorocznego strzelania. — Zawiadamiamy również członków będących bez pracy i w ciężkiem położeniu, że mogą korzystać w pułku z bezpłatnych obiadów. Zgłoszenia należy kierować do sekretarza stowarzyszenia.

— * **Ze Stowarzyszenia Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej.** Zebranie plenarne połączone z herbatką towarzyską i przyjęciem nowych członków odbędzie się we wtorek, dnia 6 bm. o godz. 19 na sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1. — Równocześnie podaje się do wiadomości, iż Stowarzyszenie urządza wieczorne kursy literatury, pisania rondem i gotowania. Zgłoszenia przyjmuje i wszelkich informacyj udziela się w czwartki w Ognisku Stowarzyszenia od godz. 7 do 8 wiecz. w Domu Król. Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.

— * **Z Tow. Przemysłowców na Wildzie.** Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek 6 bm. o godz. 19 w lokalu p. Zawadki przy Górnej Wildzie 75. W kasie pośmiertnej płatny jest wypadek 65.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Poznań VII Rataje gniazdo męskie.** Zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 3 października o godz. 20 w lokalu posiedzeń.

— * **Sokół Luboń.** Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 4 bm. o godz. 15 w nowo wybudowanej ćwiczni na boisku. Z powodu ważnych spraw uprasza się o liczne przybycie członków oraz sympatyków.

— * **Sokolice Śródmieście.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek 2 bm o godz. 19.30 w salce zebrań św. Marcin 65.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Kurs robót ręcznych, wieczorny** rozpoczyna się w dniu 2 października rb. o godz. 19 w Domu Król. Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1, na I ptr. Zgłoszenia przyjmuje jeszcze biuro Związku Kobiet Pracujących pod wyżej wskazanym adresem, na parterze, codziennie od 9—15. Przyjmuje się jeszcze kandydatki na kurs robót ręcznych przedpołudniowy — dwuletni kurs haftów artystycznych i koronek. — Uczestniczki tego kursu dwuletniego mają prawo do wstąpienia do spółdzielni.

— * **Kursy praktyczne języka francuskiego w Poznaniu.** (Jedyne kursy organizowane przez rząd francuski.) Nowy rok szkolny 1931-1932 rozpoczyna się w poniedziałek, 12 października rb. Kursy przyczyniają się do dokładnego poznania języka francuskiego i są przeznaczone dla wszystkich. Kursy obejmują następujące oddzielne sekcje dla pań i panów: sekcje przygotowawcze, sekcje elementarne i sekcje średnie, dalej sekcje korespondencji handlowej. Uprasza się słuchaczy o zgłaszanie się w sekretarjacie, ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27 od 1 października rb. codziennie od 17—19.

— * **Lekcje języków francuskiego i angielskiego.** Tow. Wydawnicze hist. wyd. „Polska Armja Błękitna", po zlikwidowaniu wystawy Hallerowskiej, organizuje z początkiem października rb. kursy języków francuskiego i angielskiego. Wykładać będą p. W. Filipowska — francuski, p. J. Zarembina — angielski. Lekcje odbywać się będą dwa razy w tygodniu w lokalu sekretarjatu Towarzystwa przy ul. 27 Grudnia 19, dom ogrodowy I piętro. Panie udzielają lekcyj bezinteresownie. Pobiera się jedynie 4 zł miesięcznie, które przeznacza się na rzecz wydawnictwa „P. A. B." — Bliższych szczegółów udzielają wykładowcy: p. Filipowska w lokalu Tow. Wyd. „P. A. B." we wtorki i piątki w godz. 17—18 i p. Zarembina, ulica Przecznica 6, III ptr. codziennie od 14—16.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Podwieczorek na rzecz ubogich.** W niedzielę, dnia 4 października rb. odbędzie się staraniem Stow. Pań Miłosierdzia par. św. Wojciecha od godz. 17 do 21 w lokalu p. Stanisława Jóźwiaka „Adria" (dawn. Palais Royal) plac Wolności 19, na rzecz ubogich podwieczorek, urozmaicony występami artystycznemi. Łaskawy udział przyrzekli bezinteresownie p. Irena Szostakowa, p. Joanna Krupowiczówna, p. Klara Kaulfusówna, oraz p. Kajetan Kopczyński. Wstęp wolny, jedynie pobiera się od osoby 3 zł za nakrycie, składające się z kawy i ciastka.

— * **I. koncertem symfonicznym Miejskiej Orkiestry Symfonicznej** dyrygować będzie p. prof. Feliks Nowowiejski. Koncert odbędzie się w niedzielę, dnia 4 bm. w Teatrze Wielkim. Zapowiedź jego wzbudziła w mieście zrozumiałe zainteresowanie.

— * **Koło Młodzieży im. Słowackiego** w Poznaniu urządza 3 bm. wieczorek na salce p. Bayerowej, pl. Bernardyński. Początek o godzinie 20.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Skrócony kurs.** Z dniem dzisiejszym tramwaj linji 3, kursujący między Rynkiem Jeżyckim a Łazienkami, odbywa skrócony kurs tylko do Bramy Dębińskiej. Kurs ten trwać będzie przez całą zimę (k)

— * **Pijackie widowisko.** W środę pod wieczór ul. Półwiejska była widownią olbrzymiej awantury, wywołanej bójką dwu pijanych osobników. Powstało olbrzymie zbiegowisko. Sprawą zajęła się policja, odprowadzając obu podochoconych „bohaterów" zajścia na główny odwach przy placu Wolności. Eskorcie policyjnej towarzyszył olbrzymi tłum ciekawych, wśród którego znajdowała się żona jednego z awanturników, niosąca nieletnie dziecko na ręku Tłum począł gromadzić się przed głównym odwachem policji, co zniewoliło dyżurującego oficera do rozpędzenia ciekawych. Po kilku godzinach obu pijanych zwolniono z aresztu, gdy ochłonęli z podniecenia wywołanego alkoholem. (k)

Przy grypie, zapaleniu oskrzeli, zapaleniu migdałków, katarze wierzchołków płucnych, zakatarzeniu nosa, gardzieli i krtani, chorobach usznych i ocznych pamiętać należy, aby żołądek i kiszki były dokładnie przeczyszczone przez użycie naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka-Józefa".** Żądać w aptekach i drog. nw 5 962

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Zadymienie gmachu wojewódzkiego.** W środę zapaliły się sadze w gmachu województwa, wywołując nieprawdopodobne zadymienie. Celem interwencji przywołano miejską straż pożarną, która niebawem usunęła przyczynę powodującą gryzący dym. (k)

— * **Tramwaj najechał na wóz z węglami.** Na ul. Marszałka Focha tramwaj linji 5 wpadł na wóz z węglami, własność p. Bronisława Stawskiego (ul Kanałowa 1). Wóz został uszkodzony. (k)

— * **Tajemnicze zaginięcia.** P. Andrzej Dauer ze Świerczewa pod Poznaniem doniósł policji, że zaginął w tych dniach jego syn Wacław, zatrudniony u p. Pogorzelskiego przy ul. Wodnej nr. 7. Młody Dauer był wysłany przez p. Pogorzelskiego na pocztę, gdzie miał wpłacić pewną sumę. Jednakże, jak stwierdzono, nie wpłacił on tych pieniędzy na poczcie i nie wrócił do domu. Zaginiony urodził się w dniu 27 września 1912 w Świerczewie, jest z zawodu robotnikiem, ubrany był w ciemno-granatową odzież, czarną czapkę sportową i kolorowy szalik. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kradzież futra.** Przy ul. Szewskiej 10 włamano się do mieszkania p. Franciszka Probsta. Łupem nieznanych włamywaczy padło futro męskie wartości 350 zł. (k)

— * **Usiłowane włamanie.** Przy ulicy Kraszewskiego 19 niewyśledzeni narazie złoczyńcy usiłowali dokonać włamania do składu p. Telesfora Sierszulskiego (ulica Łąkowa 19). Włamywacze podczas wiercenia otworu w murze zostali prawdopodobnie spłoszeni i nie zdołali wtargnąć do wnętrza. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Wchodząc do sali sądowej, należy zdjąć kapelusz.** Niejaki Władysław K., pomocnik szklarski, zamierzał uczestniczyć wczoraj w pewnej rozprawie sądowej, która odbyła się w sądzie grodzkim. Na salę rozpraw wszedł jak do przydrożnej karczmy, bo nie zdjął kapelusza. Sędzia zauważywszy to, skarcił go ostro, a poza tem zasądził go na 10 zł grzywny względnie 24 godzin aresztu. Zasądzony nie zapłacił, więc odprowadzono go zaraz do celi. (z)

— * **Za kradzież w młynie.** Młyn w Chwałkowie był przedmiotem stałych sporów i waśni. Niedawno sąd skazał Jana Kolańskiego za usiłowane zabójstwo właściciela młyna J. Majewskiego na 2 lata więzienia. Obecnie sąd w Śremie rozstrzygnął sprawę kradzieży pasów transmisyjnych. Oskarżeni St. Kolański i W. Bednarek zostali skazani na 3 miesiące więzienia. (c)

— * **Za kradzież składową.** Z okazji jarmarku w Śremie przyjechały z Poznania 4 zawodowe złodziejki składowe: Pachciarek, Węcławek, Ulatowska i Lewandowska. Dokonały one tutaj szeregu kradzieży Policja ujęła je przy opuszczaniu miasta ze skradzioną zdobyczą. — Trzy pierwsze zostały skazane przez sąd na 3 miesiące, a ostatnia na 4 miesiące więzienia. (c)

— * **Za kradzież drzewa.** Za kradzież drzewa z tartaku p. Łożyńskiego sąd w Śremie skazał dwu robotników, Zająca i Kujawę, na 3 miesiące więzienia. (c)

JARMARKI

— * **Oborniki.** We wtorek, dnia 6-go października rb. odbędzie się jarmark kramny (ogólny), na konie, bydło i świnie.

— * **Kościan.** Jarmark na konie, bydło i trzodę chlewną odbędzie się w czwartek 8 października 1931 r.

— * **Szubin.** W środę, dnia 7 b. m. odbędzie się w Szubinie jarmark kramny i na konie. Spęd bydła i zwierząt racicowych niedozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Skutki funduszu drogowego.) W Gnieźnie zarejestrowanych pojazdów mechanicznych było według stanu z dnia 1 stycznia 1931 — 182. Wskutek wejścia w życie ustawy o Funduszu Drogowym wedle dziisejszego stanu liczba pojazdów mechanicznych wynosi tylko 136. Obecny stan niewątpliwie jeszcze znacznie spadnie. (br)

— * **Gniezno.** (Zjazd chórów.) Dnia 4 października rb. odbędzie się w Gnieźnie pod protektoratem J. Eksc. ks. biskupa Laubitza zjazd chórów kościelnych okręgu gnieźnieńskiego. W imprezie tej weźmie udział 13 chórów kościelnych z poza tutejszego okręgu, z Inowrocławia, Mogilna i chór św.-Marciński z Poznania.

— * **Trzemeszno.** (Osobiste.) Kierownik tutejszej szkoły powszechnej p. Jabłoński został w tym samym charakterze prze-

siedlony do Nakła. Zastępuje go tymczasowo nauczyciel p. Skowron. — Dnia 25. 9 31. obchodzili państwo Jan i Paulina z Żurawiaków Osińscy 25-lecie ślubu. Na intencję jubilatów odprawił ks prałat Kowalski w tutejszej katedrze mszę św. i wygłosił okolicznościowe kazanie. Pan Osiński jest od lat 8 członkiem Magistratu.

— (Licytacja.) U jednego znaczniejszego podatnika miał Urząd Skarbowy pretensję do ściągnięcia około 30 000 zł. Wartość zafantowanych przedmiotów przedstawiała około 40 000 zł, a sprzedane przedmioty przyniosły tylko 1 850 zł. Z tych pieniędzy Urząd Skarbowy dostał tylko 350 złotych, gdyż 1 500 zł pobrało tutejsze Wójtostwo. Samochód wartości 6 do 7000 złotych sprzedano za 410 zł, zastawę srebrną wartości 2500—3000 złotych sprzedano za 400 zł, obraz wartości 600 zł za 12 zł itp. Urząd Skarbowy ma chociaż satysfakcję.

— (Płowce.) W niedzielę, dnia 27 bm. odbył się obchód rocznicy bitwy pod Płowcami. O godzinie 10 mszę św w katedrze odprawił ks. prefekt Gierczyński. Towarzystwa ze sztandarami stawiły się 4, i to Sokół, Kolejarze, Inwalidzi i Straż Pożarna. poza tem uczniowie Gimnazjum i Hufiec Harcerski. Dalszy program (akademja) odbył się na sali p Mikulskiego; przybyło jednak bardzo mało publiczności. (W)

— * **Mogilno.** (Z Kółek Włościanek.) W dniu 13 września rb. odbyła się w Kółku Włościanek w Gębicach, a w dniu 20 września w Kwieciszewie, wystawa przetworów owocowych, jako zakończenie przeprowadzonego kursu. Pouczający wykład o wartości cukru dla organizmu ludzkiego wygłosiła p. Krzyżagórska z Poznania, zaznaczając przytem, jak wielkie znaczenie ma uprawa buraków dla rolnictwa i dla przemysłu nietylko cukrowniczego, ale i innych gałęzi.

— * **Strzelno.** (Obchód rocznicy płowieckiej. Dzień 600 rocznicy zwycięstwa Łokietka nad Krzyżakami uczciło nasze miasto obchodem. Organizacje wyruszyły w pochodzie z pochodniami na rynek miasta, gdzie w oświetleniu rozpalonych beczek ze smołą, kier. szkoły p. Dałkowski wygłosił piękny referat o znaczeniu zwycięstwa pod Płowcami. Następnie odśpiewano hymn „Nie rzucim ziemi skąd nasz ród" i po pochodzie na Targowisko ukończono uroczystość.

— (Pożary.) W ub. tygodniu wybuchł pożar w zagrodzie Józefa Lepszego w Nożyczynie pow. strzelińskiego. Pastwą ognia padły zabudowania gospodarcze za wyjątkiem domu mieszkalnego. Ogień strawił cały zbiór tegoroczny i wszelkie maszyny rolnicze. Poszkodowany był ubezpieczony w Kraj. Ubezp. Ogn.

W Woli Kożuszkowej spłonął stóg żyta, własność gospodarza Antoniego Kubiaka, zabezpieczony w Kraj. Ubezp. Ogn. na sumę 1600 zł. Dochodzenia wskazują, że przyczyną pożaru było podpalenie. Policja wszczęła dochodzenia. (ps)

— * **Wągrowiec.** (Zjazd Okręgowy Kół Śpiewaczych.) W dniu 4 bm. obchodzi miejscowe Koło Śpiewacze uroczystość czterdziestolecia swego istnienia, połączoną ze zjazdem i konkursem śpiewaczym wągrowieckiego okręgu Związku Kół Śpiewaczych. Oprócz Kół. należących do okręgu, zapowiedział swój udział w uroczystości szereg Kół z większych ośrodków Wielkopolski. Zapowiedziany też jest przyjazd najwybitniejszych propagatorów ruchu śpiewaczego naszej dzielnicy Spodziewać się więc należy, że impreza uda się w całej pełni i będzie doskonałą propagandą pieśni polskiej wśród miejscowego i okolicznego obywatelstwa.

— (Rekolekcje.) W ubiegłym tygodniu odbywały się w Państw. Seminarjum Naucz. rekolekcje zamknięte dla wychowanków tegoż Zakładu. (fk)

— * **Oborniki.** (Z Rady miejskiej.) Posiedzenie Rady miejskiej odbyło się dnia 28 września pod przewodnictwem p. Leona Rosochowicza. Uchwalono pobierać dodatki do podatków państwowych od gruntowego 80 proc, od patentów na wyrób trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych 100 proc., od patentów na sprzedaż trunków 200 proc; dalej 25 proc. dodatku do państwowej ceny świadectw przemysłowych od przedsiębiorstw, 25 proc. dodatku do państw. podatku obrotowo - przemysłowego i 20 proc. do państwowego podatku od nieruchomości. — Poza tem uchwalono zaciągnąć pożyczkę w wysokości 15 000 zł na budowę pieca retortowego, wreszcie wybrano do komisji gimnazjalnej pp. Grabowskiego. Ulatowskiego, Nosala i Guszczyńskiego.

— (Płowce.) W sobotę dnia 26 września odbyła się zbiórka wszystkich miejscowych towarzystw na targowisku miejskiem, skąd ruszył uroczysty capstrzyk przy dźwiękach orkiestry Tow. Powstańców i Wojaków z pochodniami przez ulice miasta pod dowództwem por. rez. p. Ulatowskiego. W niedzielę dnia 27-go września odbyła się zbiórka wszystkich towarzystw na dziedzińcu szkolnym, skąd ruszył pochód na uroczyste nabożeństwo do kościoła parafjalnego. Po mszy św. na rynku dyrektor gimnazjum wygłosił przemówienie (og)

— * **Ludomy, pow. Oborniki.** (Z Kółka Rolniczego.) Dnia 21 września rb. obchodziło Kółko Rolnicze Ludomy 10-lecie istnienia, połączone z dożynkami. — Uroczystość poprzedziło uroczyste nabożeństwo, które odprawił ks. prob. Graetz. Potem odbyło się na sali p. Skrzypka uroczyste zebranie, które zagaił miejscowy prezes p. Szymański i oddał przewodnictwo zebrania prezesowi powiatowemu. — Po uroczystem zebraniu odbyła się fotografja a następnie wspólny obiad. — Po obiedzie w dalszym ciągu odbył się koncert w ogrodzie z urozmaiceniami. — Wieczorem odbyło się przedstawienie pt. „Kosy Racławickie". Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna, która trwała do rana. (og)

— * **Gołańcz.** (Rejestracja bezrobotnych.) W ostatnich dniach Magistrat miasta przeprowadził lokalną rejestrację bezrobotnych pracowników umysłowych i fizycznych. Jak się okazało, bezrobocie w naszem mieście nie jest stosunkowo wielkie i to dzięki temu, że dość dużo robotników zatrudnia się przy budowie nowego kościoła. Gorzej wszakże będzie, gdy trzeba będzie przerwać pracę budowlaną z powodu braku dalszych datków na rzecz budowy. (fk)

— * **Pniewy.** (Srebrne gody.) W dniu 1 października obchodził znany i ceniony na tutejszym gruncie mistrz piekarski p. Ludwik Buszkiewicz z ul. Poznańskiej 25-lecie pracy zawodowej. Jubilatowi w dniu tak rzadkiego jubileuszu składamy życzenia Szczęść Boże w dalszej pracy!

— * **Leszno.** (Osobiste.) Srebrne gody małżeńskie obchodzili w tych dniach p. Roman Żurkiewicz, mistrz rzeźnicki i p. Tomasz Ratajczak z małżonkami.

— (Dla bezrobotnych.) Jak wszędzie, tak i u nas powstały komitety dla przyniesienia pomocy bezrobotnym. Niestety powstało ich aż cztery. Aczkolwiek nie można nikomu odmówić prawa do pracy na tem polu, to jednak wątpić należy, czy takie rozproszkowanie wysiłku wyjdzie sprawie samej na dobre. O powodach tego zjawiska lepiej nie pisać.

— (Zjazd śpiewaków.) W ub. niedzielę odbył się w Lesznie zjazd Kół śpiewaczych okręgu leszczyńskiego. Program odbył się wedle ogólnie przyjętego schematu. Popisy konkursowe stały na wysokim poziomie. W kategorji II otrzymało 1 miejsce Koło śpiewu „Chopin" w Lesznie chór mięszany, 2 miejsce Koło „Dembiński" Leszno chór mieszany, trzecie miejsce męski chór „Chopin" i czwarte miejsce żeński chór „Chopin". Kategorja trzecia: 1. „Lutnia" z Osieczny, 2. „Nowowiejski" Zaborowo, 3 „Halka" Rydzyna, 4. „Cecylja" Bukówiec Górny, 5. „Moniuszko" Poniec.

— (Koncert.) Wielkiem powodzeniem cieszył się występ zespołu bałałajkowego pod dyr. E. Dubrowicza.

— (Kradzież.) Do kiosku inwalidy wojennego przy ul. Krasińskiego wtargnęli zapomocą podrobionych kluczy złodzieje i zabrali towaru na sumę 130 złotych. (s)

— * **Rawicz.** (Płowce.) Ku uczczeniu pamięci bitwy pod Płowcami zorganizowano tu obchód. Składał się nań capstrzyk, urządzony w sobotę wieczorem przez hufce szkolne P. W. z orkiestrą Korpusu Kadetów. Pochód udał się za miasto na wzgórza, gdzie o godzinie 8 zapalono wici Na wzgórzach zgromadziła się liczna publiczność. W niedzielę przed południem odbyły się w szkołach pogadanki na temat bitwy pod Płowcami. (kr)

— * **Środa.** (Z Tow. Czyt. Lud.) W sobotę odbyło się na sali Banku Ludowego doroczne walne zebranie T. C. L. na okręg Środa — Południe, przy udziale 50 członków. Obrady zagaił dotychczasowy prezes p. Czesław Kobyliński. Sprawozdania Komitetu Pow. wykazały dużą działalność T. C. L. szczególnie na polu czytelnictwa w powiecie, co należy położyć na karb ruchliwości bibljotekarza okręg. p. Gomolca. Po udzieleniu absolutorjum i wyrażeniu uznania Komitetowi nastąpił wybór przewodniczącego, którym został dyr. Perek. Sekretarzem wybrano p. Sentka. Resztę członków komitetu wybrano powtórnie a mianowicie: wicepr. insp. Kapałczyńskiego, skarbnika p. Ryla, bibljotekarza p. Gomolca. Jako delegatów na Sejmik oświatowy w Poznaniu wydelegowano prezesa i sekretarza. Na wniosek dr. Bochenka wyrażono dotychczasowemu prezesowi p. Kobylińskiemu, który w październiku przenosi się ze Środy w okolice Gniezna, słowa uznania za dotychczasową, pełną poświęcenia działalność w T. C. L. Apelem do współpracy zakończył p. prezes obrady. Ciekawem było zjawienie się na zebraniu niektórych urzędników ze starostwa oraz kilku innych osób, które dotychczas zupełnie nie brały udziału w pracach T. C. L.

— (Ze Stow. Młodzieży Polskiej.) W niedzielę odbyło się na sali Banku Lud. uroczyste „Przyrzeczenie" nowych członków Stow. Mł. Polskiej, połączone z koncertem własnej orkiestry, deklamacją i przemówieniami. Sala zapełniła się szczelnie młodzieżą, rodzicami członków i zaproszonymi gośćmi. Przemówienie dr. Bochenka, jak i insp. Kapałczyńskiego przyjęli zebrani żywiołowemi oklaskami. Hymnem „Boże coś Polskę" zakończono przepiękną uroczystość.

— (Z Koła osadników podmiejskich.) W niedzielę odbyło się zebranie Koła osadników podmiejskich przy Tow. Upiększenia Miasta, na którem informujący wykład o osadnictwie wygłosił p. Śmigaj, inspektor ogrodn. Wielkopolskiej Izby Rolniczej z Poznania. Po referacie nastąpiło wręczenie nagród i dyplomów z okazji przejmowania osad podmiejskich. (ak)

— * **Książ.** (600-lecie zwycięstwa pod Płowcami.) W sobotę wieczorem koła sanacyjne urządziły obchód 600-lecia zwycięstwa pod Płowcami. Na rynku zapalono wici, a do kilkunastu strzelców i dzieci szkolnych — uczestników oficjalnych — przemówił p. Gózik, kierownik szkoły, przedstawiając historję Polski od zarania, do wspomnianego zwycięstwa. — Z ramienia organizacyj narod., które nie brały udziału w pochodzie ze względu na „Strzelca", ale których członkowie tłumnie zebrali się na rynku, przemówił członek Pow. Wydz. O. W. P. w Śremie kol. Chudoba, który zakończył swe przemówienie okrzykiem na cześć Obozu Wielkiej Polski. Uczestnicy entuzjastycznie wiwatowali przez długi czas. (c)

Wybitni artyści Opery Poznańskiej objeżdżają prowincję

Jak się dowiadujemy, b. artyści Opery Poznańskiej, mianowicie: primadonna Opery Żmigród - Fedyczkowska, Majchrzakówna, Karpacki, Kazimierz Czarnecki, Urbanowicz, Roy, Szpingier May i Dyrektor Wojciechowski rozpoczęli objazd po prowincji wystawiając „Cyrulika sewilskiego" Rossiniego i „Cyganerję" Pucciniego. Świetny ten zespół w piątek dnia 2 października w Ostrowie, 5 i 6 października nie. w sobotę i niedzielę, dnia 3 i 4 października w Dstrowie, 5 i 6 października w Gnieźnie, zaś 7 i 8 bm. w Toruniu w Teatrze Miejskim.

Kierownictwo administracyjne spoczywa w rękach p. A. Durzyńskiego. Zapowiedź występów doskonałego zespołu artystów wywołała wśród miejscowych sfer kulturalnych zrozumiałe zainteresowanie.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **K. S. „Strzał" Poznań.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się 2 bm. o godz. 20 w sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8.

— **Stow. Porządku Publicznego dzielnicy VI Jeżyce - Łazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek 2 bm. o godzinie 20 na sali p. Jaszyka, ul. Kraszewskiego 16.

— **Klub Mandolinistów „Lutnia", Poznań.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek. 2 bm. o godz. 20 w lokalu p. Ratajczaka przy ul. Półwiejskiej 16.

— **Zrzeszenie Związków Zawodowych Automobilistów Z. Z. Filja Poznań** zwołuje plenarne zebranie na sobotę, dnia 3 bm. o godz. 20 w sali posiedzeń p. Jaszczyka przy ul. Kraszewskiego 16.

— **Tow. Cech. Czeladzi Garncarskiej.** Zebranie kwartalne odbędzie się w niedzielę, dnia 4 bm. o godz. 11 w lokalu p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8 a. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy.

— **Baczność Elektromonterzy!** Plenarne zebranie sekcji elektromonterskiej przy Zjednoczeniu Pracowników Rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polski, odbędzie się w sobotę 3 października o godzinie 19 w salce 17 Domu Rzemieślniczego przy ul. Wały Zygmunta Starego 9.

— **Tow. b. żołnierzy 68 p. p.** urządza w niedzielę 4 października rb. o godz. 14 uroczyste zebranie w lokalu zebrań p. Kozłowskiego ul. Franciszka Ratajczaka nr. 15, połączone z aktem wręczenia odznak „Orląt Lwowskich" oraz oznak 68 p. p.

— **Baczność Tow. Powst. i Wojaków Poznań, Stare Miasto.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, dnia 5 bm. o godz. 19.30 w Domu Katolickim na Śródce. Ze względu na ważność spraw będących na porządku obrad, prosimy o liczne i punktualne przybycie.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Bronisława Gołaszewska z d. Kanarkowska, 68 l. Marjan Zarbak, zbożowiec, 25 l. Józefa Ruchajowa z d. Kolasińska, 85 l. Stanisław Kutzner, em. nauczyciel, 66 l. Klara Musielakowa z d. Mausolówna, 25 l. Felicjan Seydlitz, kuchmistrz, 48 l. Józefa Zakrzewska z d. Mrozińska, 59 lat.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Marja Pietrzak z prośbą o zdrowie 10 zł; — Stanisław Grzybek z prośbą o błogosławieństwo 10 zł; — Antoni Simon 10 zł; — J. R. z prośbą o zdrowie dla żony 5 zł; — W. M. z podziękowaniem za odebrane łaski z prośbą o dalszą opiekę 2 zł; — Wasiakowa z podziękowaniem za odebrane łaski z prośbą o dalsze, 3 zł; — A. B. 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 347 zł.

Na chleb św. Antoniego: A. B. z podziękowaniem za doznane łaski z prośbą o dalszą opiekę 25 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 96 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: A. B. składając dziękczynienie św. Teresce za opiekę 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 15,50 zł.

Sprostowanie:

W numerze 448 „Kurjera Poznańskiego" z dnia 30. 9. rb. zaszedł błąd. P. Dybicka złożyła na Tow. „Caritas" 50 zł, oraz na Stow. Pań św. Wincentego a Paulo przy parafji św. Marcina 50 zł, zaś Stow. Pań św. Wincentego a Paulo składki na Tow. „Caritas" nie złożyło.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **P. Stanisław Lange, Września.** Zależy od warunków najmu i możliwości lokalnych. (K)

— **M. 100.** U adwokata. (K)

— **Stały Czytelnik.** Oczywiście mógł Pan żądać więcej (K)

— **Z. G. 100.** Dopóki Sąd Najwyższy nie wyda w tej sprawie innego wyroku, ten obowiązuje. (K)

— **Stały Czytelnik, Rogoźno.** Do 15 listopada rb. w Państw. Urzędzie Kontroli Ubezp., Warszawa. (K)

— **Nr. 04 540.** Do Min. Rolnictwa w Warszawie. (K)

— **P. Bronisław Bajan.** Do Wydziału Roszczeń Min. Spraw Zagranicznych w Warszawie. (K)

— **P. K. Marszewski.** Do Banku Polskiego. (K)

— **Były Urzędnik Gospodarczy.** Wkład utracił wartość z powodu dewaluacji marki. Skarga sądowa nic nie pomoże. (K)

— **P. Krawczyk, Ostrzeszów.** Nie wiemy. Radzimy ogłosić w dziale ogłoszeń. (K)

— **T. J.** Nie znamy takiej firmy i nie wiemy, czy się kto tem zajmuje. (K)

KONCERTY

Otwarcie sezonu koncertowego Orkiestry Symfonicznej stoł. m. Poznania.

Koncert inauguracyjny Orkiestry Symfonicznej odbędzie się w niedzielę, dnia 4 października wieczorem, o godz. 8-mej w Teatrze Wielkim. Koncertem dyrygować będzie znany kompozytor i kapelmistrz prof. Feliks Nowowiejski, zaś jako solista wystąpi świetny pianista wirtuoz prof. Józef Turczyński. Prasa zagraniczna stawia prof. Turczyńskiego w rząd najwybitniejszych współczesnych pianistów; występy jego we Włoszech, Francji, Niemczech, Hiszpanji i innych państwach cieszą się największem powodzeniem. Na koncercie inauguracyjnym wykonane zostaną Beethovena V. Symfonja, Paderewskiego „Fantazja Polska" na fortepian z tow. orkiestry, Karłowicza „Oświęcimowie" i Ł. Kamieńskiego Uwertura do op.: „Damy i Huzary".

Ceny miejsc od 3 do 0,50 zł. Przesprzedaż biletów w składzie cygar A. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, w dzień koncertu od godz. 12—2 i od 6 wiecz. w Teatrze Wielkim. zw 11 201

Teatr Polski

Piątek, 2. 10. „Wielki człowiek do małych interesów".
Sobota, 3. 10. „Wielki człowiek do małych interesów".
Niedziela, 4. 10. „Wielki człowiek do małych interesów".
Poniedziałek, 5. 10. „Wielki człowiek do małych interesów".

Teatr Nowy

DZIŚ — „Mąż z grzeczności" — Występ Leszczyńskiego.
Piątek, 2. 10. „Mąż z grzeczności" — występ Leszczyńskiego
Sobota, 3. 10 „Mąż z grzeczności" — występ Leszczyńskiego.
Niedziela, 4. 10. „Mąż z grzeczności — występ Leszczyńskiego.

Zakupem obcego towaru
Zaprzedajesz Ojczyznę —
Stajesz się Jej zdrajca!

Kupuj zawsze tylko towar krajowy!

Związek Obrony Przemysłu Polskiego.

POZNAŃ ulica Rzeczypospolitej 1.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W BERLINIE UMARŁ GENJALNY „CUJAVUS"

Największy obok Jana Kasprowicza, Kujawiak, Ulrich von Wilanowitz-Moellendorff, zmarł dnia 25 września r. b. w 83 roku życia. Urodził się w r. 1848 w Markowicach; po ukończeniu nauki gimnazjalnej w sławnej Schul-Pforta i studjów uniwersyteckich w Bonn i w Berlinie, był docentem filologji klasycznej na uniwersytecie berlińskim od r. 1874—76, poczem powołany został na stanowisko profesora zwyczajnego do Gryfji, stamtąd w r. 1883, do Getyngi a stąd wreszcie w r. 1896 do Berlina, gdzie wykładał do r. 1922.

Wsławił się zwłaszcza swoją „Einleitung in die griechische Tragödie" (1889), a poprzednio już, w pierwszych latach po wojnie francusko-niemieckiej, bezwzględną rozprawa z „Narodzinami tragedji" Fryderyka Nietzschego. We wspomnieniach swoich, ogłoszonych w r. 1928, Wilamowitz pisze, że napaści swej na dawnego kolegę gimnazjalnego nie powinien był drukować, jakkolwiek bynajmniej nie żałuje, że skłonił przez nią Nietzschego do porzucenia katedry filologji w Bazylei i do stania się prorokiem, piszącym „porywające poematy" („hinreissende Dichtungen").

Przedwojenny naukowy dorobek Wilamowitza nie przedstawia się ilościowo zbyt imponująco. Pochłaniała go, jak pisze w przedmowie do swoich wspomnień, prawie zupełnie profesura i praca pedagogiczna. Dopiero w czasie wojny, a jeszcze bardziej po wojnie, już jako emeryt, zadziwił świat swoją gorączkowa działalnością pisarską. Ukazały się wówczas dzieła takie, jak dwutomowy „Platon", „Die Ilias und Homer", „Pindaros", „Griechische Verskunst", dwutomowa „Hellenistische Dichtung", „Die Heimkehr des Odysseus", a wreszcie, w roku bieżącym, pierwszy tom wielkiego dzieła p. t. „Der Glaube der Hellenen". W przedmowie do tego ostatniego swojego dzieła zapowiedział, że drugi tom ukaże się w ciągu roku, jeżeli mu Bóg udzieli nadal siły. Pan Bóg postanowił jednakże inaczej.

Napisanie historji religji helleńskiej uchodziło w kołach filologów niemieckich za zadanie tak niesłychanie trudne, że ich zdaniem, jeden tylko Wilamowitz-Moellendorff mógłby się pokusić o jego rozwiązanie. Ale i on nie kwapił się do tej nadludzkiej pracy a do spisania wyników badań całego życia swego w zakresie religji helleńskiej przystąpił dopiero pod koniec życia, gdy już dźwigał dziewiąty krzyżyk.

„Pod znakiem Platona będę walczył, dopóki dyszę", napisał podw rażeniem katastrofy swojej ojczyzny w r 1918. Platona obrał sobie za przewodnika całego życia swojego. To też, gdy na katedrze zaczął mówić o tym wielkim nauczycielu ludzkości, wykład jego, zwykle spokojny i zaprawiony nierzadko humorem, wznosił się na najwyższe szczyty patosu i entuzjazmu i stawał się porywającym. „Gdyby nie Platon, nie stałbym tu dziś przed wami na katedrze", powiedział nam, studentom berlińskim, na krótko przed wybuchem wojny. A było to powiedziane tak, że wszyscy, jak jeden mąż, zerwaliśmy się z ławek i długo oklaskiwaliśmy słowa profesora. Czuliśmy wszyscy, że to wulkan, zwykle spokojny i niekiedy tylko dymiący przez słowa, nagle, na wspomnienie Platona, zdobył się na wybuch o niesłychanej potędze.

Pomiędzy Kasprowiczem a Wilamowitzem istnieje niewątpliwie pokrewieństwo duchowe. Nietylko pierwszy, ale i drugi był poetą. Talent poetycki Wilamowitza objawił się we wspaniałych przekładach tragedyj greckich, oddających kongenjalnie ich majestatyczne piękno i wzniosłość, a potrafił się dostosować także do lżejszej, pełnej uroku muzy Biona z epoki hellenistycznej. Obaj genjalni Kujawiacy zbliżają się do siebie w ujmowaniu najwyższych, wiecznych zagadnień ludzkości. W czasie wojny, Wilamowitz zaznajomił się z „Moją pieśnią wieczorną" w przekładzie niemieckim. Hymny Kasprowiczowskie podziałały na niego jako coś swojskiego, pokrewnego. „Znam, powiedział w r. 1917, poetę polskiego, który nastrój przyrody Kujaw, ich nieba a także zielska potrafił tak wyrazić, iż uczułem, że to są swojskie dźwięki" („heimatliche Klänge"). „Czytając to, czułem się jak w domu", mówi dalej w przedmowie do broszury Feldmana p. t. „Polenwege zur polnischen Seele" (Berlin, K. Curtius, 1917). Ze wzruszeniem wspominał Kujawy, kraj lat dziecinnych. Na karcie tytułowej dysertacji doktorskiej dodał do nazwiska swojego wyraz „Cujavus", a we wspomnieniach swoich Kujawom poświęcił bardzo wiele miejsca, pisząc np. o ciężkich burzach, które nocą, groźne w swojem pięknie („furchtbar schön"), przechodziły nad Markowicami.

Był bratem hr. Hugona, naczelnego prezesa W. Ks. Poznańskiego, usuniętego ze stanowiska, gdy rząd berliński, postanowiwszy pod koniec wieku XIX spotęgować ucisk Polaków, przekonał się, że w zamierzonej akcji nie mógł liczyć na swego najwyższego w Poznaniu urzędnika. Sam Ulrich v. Wilanowitz-Moellendorff potępiał politykę antypolską rządu pruskiego, a zwłaszcza ustawę o wywłaszczeniu. A jednak nie przyznawał Wielkopolsce prawa do zjednoczenia się z resztą Polski. Głęboko też ubolewał nad tem, że jego kraj ojczysty dostał się pod rządy polskie. Ideałem jego było zgodne współżycie Polaków i Niemców w naszej dzielnicy pod rządami pruskiemi.

Przekonania takie nie powstrzymują nas atoli od złożenia hołdu pamięci jednego z największych mocarzy w świecie ducha, jakich wydała dzielnica nasza, a zarazem członka zagranicznego Polskiej Akademji Umiejętności.

Dr. A. Wojtkowski.

Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

NOWE DZIEŁO Ł. KAMIEŃSKIEGO BĘDZIE WYKONANE W NIEDZIELĘ

Pierwszy koncert Orkiestry Symfonicznej miasta Poznania odbędzie się, jak wiadomo, w niedzielę nadchodzącą, t. j. 4 października, i przyniesie między innemi dziełami orkiestralnemi wysoce interesującą nowość.

Wiadomo, że prof. dr. Łucjan Kamieński pracował od pewnego czasu nad operą „Damy i Huzary", do napisanego przez siebie, według arcydzieła Fredry, libretta. Na koncercie niedzielnym usłyszymy pod batutą dyr. Nowowiejskiego uwerturę do tego dzieła. Będzie to pierwsze wykonanie wogóle. Tak nasze koncerty symfoniczne rozpoczynają się od nowalji, której pojawienie się będzie powitane z ciekawością nietylko w naszem mieście, ale w całej muzycznej Polsce.

Paderewski będzie grał w Sztokholmie. Prasa szwedzka zapowiada na maj koncert Paderewskiego w stolicy Szwecji. Można stąd wnioskować, że niestrudzony mistrz przedsięweźmie na wiosnę nowy objazd, tym razem po Europie.

Opera w Krakowie. Donoszą nam z Krakowa: Tak więc nasze miasto, które nie miało opery, ma ją teraz, gdy inne ją postradały. Jest to dzieło dyr. Wallek-Walewskiego, który kieruje tą imprezą. Jak słychać, opera będzie grywała stale przez dwa dni w tygodniu w naszym teatrze miejskim, dotychczasowe bowiem przedstawienia cieszyły się dobrą frekwencją. Niemała w tem zasługa i tego, że na „Rigoletta" zarówno jak na ostatnio śpiewanego „Cyrulika sewilskiego" sprowadzono Adę Sari, która w przejeździe na tournée do Szwecji i Norwegji znalazła parę dni wolnych. W „Cyruliku" śpiewał obok znakomitej artystki p. Szymanowicz, tenor ze Lwowa, p. Wiśniewski (Figaro) baryton z Warszawy, oraz p. Bolko (również z Warszawy) jako Bartolo. Całość szła raźnie i podobała się. (mk)

Metropolitan Opera House. otwiera sezon 21 listopada. Z nowych oper będzie wystawiony „Szwanda dudziarz" Weinbergera, „La notte di Zoraima" Itala Montemezziego, z wznowień: „Simone Boccanegra" Verdiego, „Lakme", „Delibesa", „Lunatyczka" Belliniego oraz po raz pierwszy zagości operetka a w „Donna Juanita" Suppego (która będzie ujęta jako opera komiczna). Dyrygentów jest 6, w tem Tullio Serafin i Bodansky. Sopranów jest 32, mezzosopranów 15, tenorów 20 (w tem Gigli, Lauri-Volpi, Merli) barytonów taksamo 15, wśród nich Borgioli, De Luca, Scotti Reżyserem jest Rosjanin Aleksander Sanin, znany z inscenizacji w La Scali i Teatro Reale w Rzymie.

LITERATURA

„Walka o tajemniczy dokument". W. Williams, autor powieści pod tym tytułem, wydanej przez Bibljotekę Groszową, wziął sobie trudne zadanie. Chcąc napisać przygody szpiegów w czasie wielkiej wojny, trzeba dobrze puścić w ruch wyobraźnię, aby chociaż w części dorównać ich prawdziwym przejściom. Urągają one nieraz wszelkiej fantazji. Może się komuś wydać np. nieprawdopodobnem, aby Anglik (coprawda z paszportem amerykańskim) mógł udać się za członka wywiadu niemieckiego i jako taki rozmawiać z samym Wilhelmem II w jego berlińskim pałacu, lecz nie zapominajmy o tym wysłanniku londyńskiej Intelligence Service, który dotarł do najtajniejszych komórek organizacji bolszewickiej i był jednem z jej czynnych kółek. Można więc uwierzyć i w ten dialog z Serenissimusem i nawet w przygody Franka Desmonda, drugiego bohatera tej książki, który jest szpiegiem angielskim w Niemczech i tak doskonale mówi po niemiecku, że może udawać — w czasie wojny! — kapitana wojsk niemieckich i nikt z „kolegów" oficerów go o nic nie podejrzewa. Rzecz jest pisana żywo, początek odrazu bardzo zajmujący, koniec naturalnie, szczęśliwy. Razem: lektura wagonowa z piętnem dobrego rzemiosła literackiego w tym specjalnym rodzaju. (ln)

TEATR

ZASP i „kolektywy". Ze Lwowa piszą nam: Próba kolektywu aktorskiego czy działówki, podjęta przez ZASP, zakończyła się fiaskiem. Towarzystwo Przyjaciół Opery oddało wynajętą przez siebie salę Nowości zrzeszeniu aktorskiemu na prowadzenie operetki. Przedstawienia wogóle się nie zaczę, gdyż ZASP nie potrafił tej sceny uruchomić. Mianowicie chóry i orkiestra nie chciały zgodzić się na „działówkę" i żądały chociażby najmniejszych, ale stałych płac, nauczone doświadczeniem z zrzeszeniem p. Siemaszkowej, które po czterech przedstawieniach miało do rozdziału między członków sumę 3,80 złotych, jak to zaznaczył w swem przemówieniu na Radzie miejskiej prez. Brzozowski. Wobec tego zrzeszeniowe Nowości wogóle nie ruszyły. (lk)

Nowy Fodor. Autor „Wiecznego pióra" i „Myszy kościelnej" napisał komedję p. t. „Lot do Monte".

NOWY GROBOWIEC ST. PRZYBYSZEWSKIEGO

Z Inowrocławia donoszą nam:

Ściśle według programu odbyło się na cmentarzu w Górze pod Inowrocławiem przeniesienie zwłok trumny Stanisława Przybyszewskiego z grobu rodzinnego Znanieckich, gdzie dotychczas spoczywają, do nowego grobowca, który powstał ze składek publicznych. Na listach składkowych widnieją głównie nazwiska nauczycielstwa, kolejarzy oraz pocztowców w których gronie pracował po wojnie Przybyszewski przez czas dłuższy. Grobowiec jest z granitu, z kolumną o 5 metrów wysokości, zdobi go płyta marmurowa oraz bronzowy medalion z portretem zmarłego pisarza.

Przeniesienie poprzedziła msza św., odprawiona przez proboszcza ks. Matuszewskiego, poczem orszak, w którym uczestniczyli przedstawiciele władz, nauki i literatury oraz lud okoliczny, udał się do grobowca, mając na czele trumnę. Po przemówieniu, wygłoszonem imieniem komitetu przez kuratora dr. Namysła, oraz po odśpiewaniu pieśni żałobnych przez chóry, złożono zwłoki na nowe miejsce wiecznego spoczynku. Wieczorem odbyła się według programu Akademja żałobna w sali w Inowrocławiu, na której przemawiał m. in. Emil Zegadłowicz, zaś rzecz o twórczości Przybyszewskiego wygłosił dr. Kazimierz Czachowski, krytyk literacki z Krakowa.

Przybyszewski niejednokrotnie objawiał życzenie, aby po śmierci spocząć w Górze, na cmentarzu należącym do jego rodzinnej parafji. Los spełnił jego życzenia. Zgon dosięgnął go właśnie na Kujawach, a ziemia ojczysta, którą tak podniośle opiewał i do której zawsze tęsknił, przyjęła go na spoczynek po burzach i trudach życia. (ir)

Pisma nadesłane

„Głos Sądownictwa" nr. 9. Treść: Od Zarządu Oddziału Warszawskiego Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów R. P. — Reforma uposażeń urzędniczych. — Od Administracji. — Sprostowanie. — Zasady procesu cywilnego według polskiej procedury cywilnej Fr. Kruszelnicki. — Nowy regulamin więzienny Zygmunt Bugajski. — Przywrócenie terminu do zapowiedzenia środka odwoławczego Stanisław Czerwiński. — Czy art. 529 K. P. K. ma zastosowanie do wyroków łącznych? Stefan Trzepióra. — Nad Sekwaną, Kazimierz Fleszyński. — Wrażenia wakacyjne, E. Wiśniewski. — Kronika. — Z działalności Zarządów Głównego Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów. — Z Koła Warszawskiego. — Z życia Prowincji. — Prace ustawodawcze Ministerstwa Sprawiedliwości. — Z Komitetu Fundacji im. I-go prez. Sądu Najw. Leona Supińskiego. — Z Towarzystwa Ustawodawstwa Kryminalnego. Przegląd czasopism prawniczych. — Przegląd czasopism zagranicznych. — Zapiski bibljograficzne. — Orzecznictwo Izby I Sądu Najwyższego. — Orzecznictwo Francuskie. — Orzecznictwo Izby II Sądu Najwyższego. — Młody Prawnik.

SZTUKA I KAWA

Otwarta właśnie w Towarzystwie Przyjaciół Sztuk Pięknych wystawa rozpoczyna nowy sezon działalności Towarzystwa. Jest to okazja, aby wyjawić ciężkie położenie finansowe, w jakiem ono od dłuższego czasu się znajduje.

Towarzystwo nasze przechodziło ostatniemi czasy silny kryzys, nie mogąc znikąd wydostać sumy.... trzech tysięcy zł. Aż dopiero pewien poczciwy malarz sięgnął do swoich skromnych oszczędności i zaryzykował wypożyczenie tej kwoty na podparcie „finansów" zagrożonego Towarzystwa. W ten sposób zlikwidowano „kryzys" i te trzy tysiące pozwolą dociągnąć do końca roku. A co potem?

Towarzystwo utrzymywało się z procentów od sprzedanych obrazów, ze wstępów a przedewszystkiem z opłat członków za roczne bilety wstępu. Przed wojną było ich prawie 1.800. Od r. 1921 liczba ich zaczęła maleć aż stopniała do 631, z których zaledwie 380 wykupiło karty wstępu. Cena jej wynosi na rok 15 zł, t. j. na miesiąc 1 zł 25 gr wydatku na popieranie sztuk plastycznych. Więcej kosztuje w cukierni kawa z ciastkiem, garderobą i muzyką...

Trudno zrozumieć, by w Poznaniu i jego okolicy nie mogło się znaleźć 3—5 tysięcy osób i rodzin (roczne karty wstępu uprawniają wszystkich członków rodziny do wstępu na wystawę każdego dnia), któreby nie mogły poświęcić 1 zł 25 gr miesięcznie na poparcie rodzimej plastyki. Poznań do tej pory nietylko nie może się zdobyć na gmach wystawowy, godny ćwierćmiljonowej stolicy dzielnicowej (jak wiemy, obecny „Salon" mieści się w budynku podwórzowym i rozporządza dwoma większemi i jedną maleńką salką) — ale nie wstawiał do budżetu stałej dotacji kilkunastu tysięcy złotych na podtrzymanie tej ważnej instytucji. Jakiż to jest stosunek do dawniejszych wydatków na operę, czy na inne cele kulturalne?

A teraz odwróćmy medal na drugą, przyjemniejszą stronę. Powiedzmy co za te 15 zł na rok daje Towarzystwo publiczności i zestawmy sumę wrażeń artystyczn. za rok miniony. Mieliśmy wytworne tkaniny lniane i oryginalne kilimy warszawskiej spółdzielni „Ładu", na tle ich bajecznie prezentowały się rzeźby Henryka Kumy, jednego z tych artystów, którzy zagranicą godnie naszą sztukę reprezentują. Uzupełniały tę piękną wystawę cenne prace graficzne warszawskiego „Rytu" z takimi mistrzami polskiej grafiki na czele jak Bartłomiejczyk, Borowski i Skoczylas. Urządziła też doroczną swą wystawę „Plastyka", skupiająca część wybitniejszych artystów poznańskich, wreszcie grupa uczniów T. Pruszkowskiego, zrzeszona pod nazwą „Szkoły warszawskiej", która obecnie odnosi duże sukcesy w Genewie, gdzie urządziła wystawę podczas obrad Ligi Narodów. Ze zbiorowych wystaw poszczególnych artystów przypomnieć należy wystawy Br. Bartla (zajęła wszystkie sale Towarzystwa), Z. Dziurzyńskiej-Rosińskiej (pejzaże tatrzańskie), K. Jasnocha (impresje akwarelowe z Tunisu), Krzyżańskiego, Osseckiego i młodego witrażysty Piaseckiego.

Ogólny poziom wystaw nie ustępował zbyt wiele krakowskim, a prawie zupełnie warszawskim („Zachęta"); publiczność miała sposobność zapoznania się z artystami warszawskimi (między nimi kilku najlepszych w Polsce), a zarazem mogła śledzić rozwój i postępy artystów miejscowych. Na krakowską plastykę przyjdzie kolej w sezonie obecnym; będzie wystawa „Sztuki", V. Hoffmana i „Zwornika" (zrzeszenia najmłodszych plastyków), poza tem zapowiada się kilka wystaw indywidualnych, wystawa „Plastyki" i wystawa artystów lwowskich.

Na zakończenie coś pocieszającego. Oto, jak słychać miasto wstawi do swego budżetu odpowiednią sumę na cele Towarzystwa. Zapewne Województwo i Starostwo Krajowe pomyślą o dotacjach — a trzeba też mieć nadzieję, że kulturalni mieszkańcy naszego miasta i okolicy zaopatrzą się liczniej niż w roku minionym w roczne karty wstępu, które — jak wiadomo, dają jeszcze prawo do udziału w losowaniu; komu szczęście posłuży, może wygrać obraz czy też oryginalny drzeworyt lub akwafortę. J. M.

350 rocznica zaaklimatyzowania kartofli w Europie

Na długo przed odkryciem Ameryki przez Kolumba, znane były kartofle na lądzie Nowego Świata. Chile, Peru, Boliwja, prawdopodobnie także Środkowa Ameryka i Meksyk — oto ojczyzna kartofli. Po raz pierwszy zawitały do Europy, przywiezione przez Hiszpanów, wracających z podbojów na nowoodkrytym lądzie. Z Hiszpanji kartofle przeniknęły do Holandji, Burgundji, Italji, ale były one z początku uważane za ciekawą roślinę egzotyczną.

Hiszpanie są więc tymi, którzy pierwsi sprowadzili kartofle do Europy, większa jednak zasługa w rozpowszechnieniu ich przypada w udziale Anglikom, którzy pierwsi w Europie zaczęli uprawiać kartofle dla celów utylitarnych. Już w r. 1563 sprowadził je do Irlandji z Wirginji żeglarz John Hawkins, a wkrótce potem w r. 1581 jego krewny, również żeglarz, Francis Drake, zaczyna robić pierwsze próby uprawy sprowadzonych kartofli na gruncie ojczystym. Aczkolwiek pierwsze te próby nie były bardzo udatne, rok 1581 należy uważać za datę zwrotną w dziejach uprawy kartofli w Europie, a Franciszka Drake — za „ojca“ kartofli. W r. 1853 wystawiono Drake'owi pomnik w Offenburgu, w Badenie.

Pomyślniejszych prób uprawy kartofli dokonywa Walter Raleigh, w r. 1623, również w Anglji, a w r. 1664 ukazują się w pismach notatki, polecające uprawę kartofli. W połowie w. XVIII kartofle znane już są w Saksonji, Prusach, pod koniec tegoż wieku w innych częściach Niemiec i Francji.

Również i Polacy uważali z początku kartofle za szkodliwe dla zdrowia. Oto, co mówi o nich kalendarz polski z r. 1842: „Kartofle zjawiły się w Polsce za Augusta III, w ekonomjach królewskich saskimi rolnikami osadzonych, którzy je ze sobą przynieśli. Długo Polacy brzydzili się niemi, za szkodliwe je poczytywali zdrowiu, wmawiali to w pospólstwo księża nawet. Kiedy ujrzano, że w gdańskich żuławach u Hollendrów i Szwabów, osiadających po różnych miejscach, kartofle rodziły się obficie, jedynym prawie ich były pokarmem i zabezpieczały od głodu, przeszły do pogranicznych tym osadom rolników, później do dalszych, i na końcu panowania Augusta III już były znane w Polsce, w Litwie i na Rusi.“

Jak wynika ze świadectwa wspomnianego kalendarza, uprawa kartofli w Polsce rozpoczyna się w drugiej połowie XVIII w. (August III panował od 1734—1763). Źródła historyczne również podają ten okres jako okres początkowy uprawy kartofli w Polsce, stwierdzając jednocześnie, że zrazu uprawa rozpowszechnia się opornie, osiągając pełny rozwój dopiero w pierwszych latach XIX w. Warto tu jeszcze wspomnieć, że aczkolwiek nazwa kartofli przyszła do nas z Niemiec, źródłosłowem pierwotnym jest nazwa włoska „tartufoli“.

M. D.

Magnetyzm ziemi a rozwój ludzkości

Trzysta przeszło lat minęło, odkąd lekarz angielski William Gilbert uczynił zdumiewające odkrycie, że nasza kula ziemska tworzy magnes gigantyczny. Tajemnicza ta siła naszej planety, która igle magnetycznej nakazuje ustawiać się w kierunku północno-południowym na linji biegunów magnetycznych jest olbrzymia. Matematyk sławny Gauss obliczył, że siła magnetyczna ziemi równa się sile 4 tys. tryljonów żelaznych sztab magnesowych o wadze 1 kg. Nic dziwnego, że od najdawniejszych czasów usiłowano zaprządz siłę magnetyczną ziemi jako siłę zapędową do naszych maszyn, lecz niestety jak dotąd daremnie. Chociaż bowiem siła ta jest olbrzymia, jest ona rozdzielona po całej kuli ziemskiej. Chcąc opanować magnetyzm ziemi, trzeba przedewszystkiem znać jego siedzibę. Nie wiadomo bowiem, czy mieści się ona w jądrze ziemi, składającem się z żelaza i niklu, czy też w górnej skorupie. Według dzisiejszego stanu nauki przeważa zapatrywanie, że magnetyzm ziemski jest właściwością górnej warstwy ziemi i że udzielił się jej ze słońca. Pojawiające się w pewnych dość regularnych odstępach czasu — co 11 lat — ciemne plamy na słońcu, uważa się za szlakę, wyrzucaną na powierzchnię słońca przez potężne burze elektromagnetyczne w jej wnętrzu. Orkany te oddziaływują także na ziemię, wywołując tutaj poważne zaburzenia.

Niezależnie od tej łączności z magnetyzmem słonecznym, magnetyzm ziemi podlega stałym dotąd niewytłumaczonym zmianom. Najbardziej zdumiewającem zjawiskiem jest tutaj przesuwanie się biegunów magnetycznych ziemi. Biegun magnetyczny posuwa się z wschodu na zachód. Przed 3 tys. lat południowy biegun magnetyczny położony był może gdzieś w Azji. Było to w czasie hegemonji narodów azjatyckich. Następnie przez długie wieki znajdował się on w północno-zachodniej Europie. Był to wspaniały rozwój narodów europejskich od czasów starożytnych aż do dzisiejszych. Obecnie mieści się on w północnej Ameryce, która dzisiaj panuje nad światem. Być może, że jest to przypadkowy zbieg okoliczności, tyle zdaje się być pewnem, że oddziaływanie magnetyczne słońca na ziemię i usposobienie ludzkości nie ulega żadnej wątpliwości i wywiera swój wpływ na dzieje naszej planety.

WIP.

Pachnący obiad z kwiatów

= Proszę pani, przyniesiono bukiet...

Pokojówka pukała z temi słowami do drzwi amerykańskiej artystki Gwen Lee.

Przy bukiecie, zawiniętym w jedwabistą bibułkę, była karta wizytowa. Artystka przeczytała ją i uśmiechnęła się.

Był to jej najświeższy wielbiciel. Ale gdy rozwinęła bibułkę, uśmiech jej zgasł.

Zamiast kwiatów, znalazła bukiet kunsztownie ułożonych... warzyw, kalafiory, buraki, marchew i pietruszka, szparagi i pomidory związane były wstążką.

Obrażona artystka ślubowała zemstę. Najsłodszym ze swych głosików zatelefonowała do wielbiciela i zaprosiła go na następny dzień na obiad.

„Aha“ domyślił się dowcipny młodzieniec, „uraczy mnie moim bukietem, ale, oczywiście idę“.

Gdy zasiadł do stołu, rozczarowanie gościa było bolesne, boleśniejsze niż poprzedniego dnia rozczarowanie miss Lee.

Podano cały obiad... z kwiatów. Były więc w menu kotlety z kwiatów, sałata z róż, kompot z goździków i t. p.

Biedny młodzieniec wstał od stołu mocno głodny. Odechciało mu się dowcipów raz na zawsze.

Cziczerin włóczęgą.

Niezwykłe wieści dochodzą z Moskwy o b. komisarzu spraw zagranicznych Cziczerinie. O osobie jego głucho było przez dłuższy czas. Wiadomo było, że jest w dużej niełasce u władz sowieckich. W tych dniach patrol milicji sowieckiej zatrzymał na ulicy Moskwy włóczęgę w łachmanach, pijanego do nieprzytomności.

Przed kilku miesiącami Cziczerin był obłożnie chory i bliscy mu ludzie lada dzień spodziewali się katastrofy. Po kryzysie, jaki nastąpił w chorobie, przed kilku tygodniami Cziczerin wyzdrowiał i wznowił chodzenie do nar komindielu“ w charakterze gościa. Pewnego dnia komendant gmachu komisarjatu spraw zagranicznych zatrzymał Cziczerina przed wejściem i oświadczył mu:

— Republika nie potrzebuje obywatela, więc po co obywatel łazi tam, gdzie odbywa się praca twórcza nowych pokoleń?!

B. dyplomata zwrócił się ze skargą na Kreml i otrzymał odpowiedź, iż komendant gmachu miał rację. Sekretarz kompanji sowieckiej zabronił mu jakichkolwiek wędrówek po sowieckich urzędach państwowych pod groźbą zesłania z Moskwy na prowincję.

Cziczerin długo rozpaczał nad swym losem, aż wreszcie udało mu się dowiedzieć, iż GPU posiada wobec niego szereg podejrzeń i oskarża go, że jest on obecnie agentem jednego z państw zachodnich. Wierny sługa ustroju sowieckiego i komunizmu tak się tem przejął, że zaczął pić. Dziś Cziczerin stał się typem ostatniego pijaka-wykolejeńca. Gdy zjawia się w centrum miasta milicja sowiecka zatrzymuje wykolejonego dyplomatę i osadza w komisarjacie „do wytrzeźwienia“.

„Pająk“

Wyszedł z pod prasy nr. 15 Pająka, który zawiera artykuł Adolfa Nowaczyńskiego p, t. „Koniec żydostwa“, cały szereg karykatur żydofilów, wiadomości lokalne itd. „Pająk“ jest do nabycia w „Ruchu“ i u kolporterów w cenie 20 gr. za egzemplarz.

„Zbiór i przechowanie owoców i warzyw“.

Nowa książeczka z serji „Życia Praktycznego“, opracowana przez Z. Wróblewską. Pora i sposób zbierania owoców i warzyw, zastosowane do wymagań ich rozlicznych gatunków, sposoby przechowywania na krótszy czas, zarówno jak konserwacja dłuższa zimowa, składają się na treść przepisów, opartych na podstawach wiedzy i praktyki, ułożonych dokładnie i przystępnie.

Książkę ilustrują liczne podobizny najlepszych przyrządów pomocniczych.

23-cia Loterja Państwowa

(Nieurzędowa).

W siedemnastym dniu ciągnienia 5-tej klasy padły następujące wygrane:

15.000 zł. na nr. 26304.

10.000 zł. na nr. 32436.

Po 5.000 zł. na nr. nr. 46578 100820 126600 163696 193218.

Po 3.000 zł. na nr. nr. 5180 47612 49313 186982.

Po 2.000 zł. na nr. nr. 2845 52579 54390 66522 75657 96250 100831 109964 140649 160342 169551 180811 192124 207058.

Po 1.000 zł. na nr. 681 23393 28136 34156 83390 52339 56852 72903 80491 92877 103385 116764 118147 123123 100613 103271 107726 108244 109105 109992 110713 114504 114537 116211 120485 123297 123439 123482 141537 142105 155013 157796 182615 186866 189698 192151 193594 197357 199697.

Po 500 zł. na nr. nr. 1742 2404 5183 8375 8930 12451 12749 14194 14526 15576 17519 20466 21111 21406 217187 21809 22765 24785 24998 27710 27727 28036 28570 29175 29313 29574 32501 34648 35525 35646 35880 37016 37083 40013 40790 41689 42402 44344 45957 50356 50752 51952 52960 54605 54981 55219 55945 57461 58539 59220 61869 61943 63335 64344 68274 70537 74081 75202 76706 77647 78109 78890 80700 84163 84175 84489 86550 86685 87412 8959 89313 90121 96527 96912 97148 97919 98097 98709 126401 127944 129390 130905 131923 132039 133315 134107 137014 137691 140868 142760 143353 144703 144905 146751 146761 146762 147190 147268 150411 150580 151287 152055 152226 153553 153626 154835 146394 154601 155713 156208 157040 157519 160096 160780 161784 162821 163726 163878 164343 166918 167390 167578 168924 169632 170030 171287 171347 171669 175273 176219 180723 182415 182789 186861 190273 192644 193220 195454 195458 196046 200389 204668 206943 207156 208986 209334.

Po 250 zł. wygrały następujące numery:

49 181 309 63 379 95 431 95 560 82 751 61 75 81 896 **1**286 386 429 531 619 736 61 816 31 86 916 78 **2**027 55 81 221 29 76 405 48 58 671 91 962 85 **3**001 256 382 729 38 905 92 4186 229 63 72 318 56 95 472 540 56 740 49 951 64 77 **5**023 432 95 543 48 689 779 83 **6**002 178 276 339 56 96 504 91 615 61 782 845 71 73 903 5 13 34 64 95 **7**100 207 31 370 424 649 736 850 8069 79 84 162 256 71 306 531 723 53 93 945 **9**019 62 66 125 46 434 52 568 620 41 **10**176 264 382 483 691 757 78 872 **11**021 65 97 115 258 302 63 83 99 416 562 741 813 26 **12**021 61 336 73 78 97 458 63 72 505 71 746 57 919 49 **13**182 95 305 9 413.29 532 652 74 81 95 843 948 66 90 **14**201 309 55 63 44 866 74 531 49 55 609 28 943 **15**037 217 50 326 58 434 63 674 808 57 900 17 51 **16**001 2 18 53 69 109 289 364 415 614 719 45 90 811 **17**159 79 285 390 581 923 37 92 **18**098 106 217 44 354 91 518 628 39 772 80 90 875 **19**013 87 102 77 251 322 427 68 73 547 637 64 711 830 95 931 71 **20**018 46 178 294 366 464 575 621 53 700 46 87 821 60 **21**352 99 401 55 710 86 953 70 **22**018 154 227 332 50 450 656 750 63 848 **23**050 58 175 226 529 717 31 902 16 **24**082 113 62 216 73 303 471 501 5 78 607 60 779 800 910 49.

25036 132 232 43 90 406 79 618 776 978 **26**038 57 94 100 204 53 94 330 76 84 510 651 52 62 782 **27**120 213 84 338 52 475 86 518 607 53 733 88 962 84 **28**238 304 11 46 401 50 562 690 781 **29**011 58 76 118 236 408 647 88 769 848 50 562 690 781 29011 58 76 118 236 408 647 88 769 848 925 37 41 54 **30**039 119 206 29 77 386 490 501 29 830 61 77 93 **31**034 40 90 135 37 204 9 48 444 67 99 580 622 37 50 52 70 876 908 10 **32**054 102 11 475 78 539 607 936 43 46 **33**076 129 61 84 260 77 442 505 45 52 90 728 75 86 803 86 965 66 86 **34**132 359 69 404 56 66 535 99 854 932 53 **35**051 77 98 163 65 492 644 742 97 952 **36**012 124 359 85 434 604 40 47 708 803 18 83 **37**022 44 83 117 77 84 201 85 94 96 313 77 401 6 633 735 962 79 **38**163 214 32 53 92 361 825 937 94 **39**017 29 46 57 75 136 51 71 266 95 98 372 506 631 50 79 735 51 828 37 75 984 95 **40**051 257 311 417 700 42 91 845 913 47 **41**024 119 20 70 218 66 389 694 716 74 89 868 79 979 **42**011 32 153 99 224 87 380 549 638 776 837 911 34 **43**094 176 299 403 592 613 84 724 40 832 76 953 **44**078 124 24 596 620 70 811 **45**119 58 221 555 97 663 912 98 **46**048 95 126 58 88 337 95 425 42 84 510 26 42 84 756 888 906 32 77 **47**009 196 306 591 608 25 801 27 82 91 904 14 19 **48**012 29 175 84 93 206 75 98 313 44 57 89 433 93 616 43 **49**130 389 93 99 419 607 26 808 35 61 69 926.

50081 120 35 239 358 68 432 787 94 822 36 **51**020 166 332 36 408 82 500 779 809 **52**139 77 80 324 82 430 900 **53**005 117 48 83 247 500 39 607 57 762 824 49 **54**024 56 129 435 685 911 **55**136 57 121 56 303 66 475 669 832 691 **56**383 403 95 510 26 75 613 34 733 832 925 **57**453 62 503 40 695 869 960 **58**018 50 117 53 86 407 557 63 612 24 718 77 841 929 59 139 219 368 82 445 557 69 920 22 91 **60**198 233 71 91 323 466 531 634 84 709 71 806 42 993 **61**146 378 515 54 603 59 70 90 782 960 **62**051 68 78 366 488 92 628 762 85 891 **63**139 200 76 375 450 522 57 733 38 816 **64**067 78 131 262 363 525 27 694 718 20 36 948 93 **65**232 58 415 688 741 56 803 54 909 **66**046 254 406 36 531 805 7 45 88 928 60 68 76 **67**030 269 549 89 605 71 705 818 33 34 915 **68**124 297 326 87 435 509 25 665 766 810 988 94 **69**011 149 244 394 517 44 618 46 77 748 990 **70**069 128 40 234 68 314 30 64 74 53 63 99 518 45 721 911 **71**053 70 99 116 21 210 32 347 628 66 768 812 93 **72**039 147 247 309 525 **73**102 13 29 98 322 73 409 46 66 882 86 906 **74**330 84 93.

73217 62 454 553 714 854 910 60 **76**101 11 219 63 649 55 746 67 809 88 **77**016 155 245 371 507 56 667 796 837 **78**017 18 51 64 220 340 499 565 **79**135 250 71 343 71 433 87 568 664 88 706 45 835 53 **80**012 74 156 230 65 394 421 39 548 62 755 64 907 26 89 **81**007 84 166 93 263 81 702 806 975 **82**018 28 78 89 90 157 514 604 31 709 39 79 806 937 85 **83**007 51 70 103 77 479 815 26 85 **84**145 54 284 486 521 854 **85**262 99 462 724 867 906 **86**004 20 47 169 91 299 349 91 486 774 93 802 54 903 58 67 **87**105 204 49 79 331 35 462 515 615 826 74 **88**045 116 18 75 244 82 312 413 508 35 647 828 **89**078 120 94 354 59 68 430 56 550 63 628 50 743 817 87 954 87 954 87 **90**186 411 32 524 95 647 751 846 95 923 97 **91**000 10 88 137 247 427 51 565 626 828 70 88 942 **92**122 96 230 71 333 65 89 429 35 38 572 635 56 716 869 76 934 **93**089 166 73 219 55 400 549 55 400 549 55 620 40 719 89 800 19 27 48 73 **94**128 374 83 459 68 568 699 721 913 87 **95**001 92 157 87 219 600 1 24 25 95 898 917 **96**025 264 361 78 403 64 543 55 91 **97**409 588 785 816 966 **98**040 151 397 533 602 80 856 924 **99**055 83 99 213 87 88 395 477 85 596.

100016 39 71 143 50 62 238 336 479 502 16 628 737 62 70 72 840 909 75 **101**098 175 238 59 82 390 93 466 600 66 74 80 727 84 964 **102**008 221 693 750 48 847 901 47 67 **103**045 154 93 252 54 57 300 40 406 577 613 710 875 994 **104**011 24 96 272 82 316 443 518 54 82 615 749 910 14 **105**042 51 206 370 468 596 619 707 12 896 **106**422 565 679 784 859 78 931 66 **107**024 156 67 215 19 55 63 77 301 32 613 21 61 702 08 34 51 52 842 **108**052 53 132 204 396 439 54 633 706 850 924 99 **109**188 214 388 90 549 75 675 752 55 85 825 49 **110**115 20 33 36 247 348 50 548 59 93 637 48 98 701 36 93 **111**058 145 225 519 716 54 **112**107 44 56 77 312 18 95 401 89 560 71 764 854 76 82 **113**090 126 272 438 640 67 752 965 **114**029 50 74 95 145 224 94 331 51 445 82 514 31 616 716 57 814 991 **115**010 38 67 141 332 473 77 527 619 21 88 997 **116**005 202 342 46 437 98 599 788 802 10 71 **117**080 228 347 48 459 569 639 86 734 820 65 921 42 74 94 98 **118**090 140 55 77 238 373 426 98 522 82 88 97 622 39 738 869 901 88 **119**029 75 82 113 276 307 42 83 459 549 725 59 835 50 920 **120**079 301 34 50 419 517 63 637 914 23 **121**017 70 101 28 44 259 325 419 509 18 76 634 80 751 812 **122**069 141 205 317 54 97 495 507 00 98 609 73 712 47 90 951 89 **123**030 190 256 61 324 415 565 68 690 700 821 902 124311 74 467 82 538 88 629 755 907 37 68.

125224 333 470 78 696 745 964 71 95 **126**024 68 77 115 283 403 518 77 664 727 36 **127**045 128 205 66 327 411 14 20 51 529 36 68 94 721 35 920 94 **128**019 54 60 88 115 47 73 228 46 327 797 851 **129**018 52 61 98 326 84 421 83 511 32 92 759 817 84 988 **130**053 404 36 71 630 93 704 08 66 83 805 22 69 94 96 959 **131**042 63 140 58 94 321 590 660 65 877 929 36 **132**041 70 135 82 252 514 634 44 824 99 **133**059 293 336 53 434 601 48 61 746 832 914 28 38 **134**058 132 330 87 96 534 617 89 749 935 47 **135**257 314 481 511 708 51 845 904 16 24 43 90 **136**014 19 36 38 57 155 71 689 721 47 927 95 **137**045 185 451 795 832 43 99 909 **138**249 97 406 35 559 645 715 853 940 **139**088 511 35 94 769 847 920 82 **140**011 35 40 350 405 77 518 661 831 951 88 **141**044 54 190 280 346 81 403 94 733 40 70 940 51 66 **142**095 211 33 321 38 51 405 39 515 866 937 **143**198 207 19 40 63 77 314 38 68 459 518 608 80 712 38 43 808 46 910 74 **144**046 245 508 11 778 921 **145**002 73 189 360 71 741 55 87 877 938 80 **146**026 116 44 52 244 352 527 42 665 712 33 858 990 **147**007 75 141 83 488 795 825 66 80 **148**095 158 89 239 74 331 52 64 435 46 525 611 54 724 901 14 **149**018 76 95 329 75 91 92 466 666 769 886.

150351 96 484 600 88 727 60 917 65 **151**051 63 97 123 42 84 86 332 34 76 90 453 531 49 637 52 750 977 **152**009 24 106 246 55 67 84 436 89 544 618 851 61 76 **153**001 37 62 132 44 216 405 512 34 65 606 11 73 745 831 953 **154**100 13 299 453 565 606 15 33 843 982 **155**055 59 162 316 38 407 518 53 776 949 52 **156**100 49 28 321 497 655 94 722 79 836 937 **157**070 105 23 74 223 352 416 18 61 509 58 703 11 72 800 916 **158**182 237 68 319 461 655 721 824 911 46 **159**010 96 183 307 59 71 430 639 839 63 920 **160**064 88 134 257 74 301 11 51 74 455 532 53 794 800 905 **161**098 179 221 66 345 416 29 56 625 40 745 94 **162**244 583 85 709 811 920 68 73 **163**220 62 35 2 584 745 71 967 87 **164**016 26 49 363 435 561 814 919 **165**013 62 78 123 51 231 46 368 440 551 753 95 869 **166**016 33 71 109 22 28 516 613 44 759 **167**018 226 55 323 95 499 568 610 908 **79** **168**102 247 533 43 70 86 878 95 991 **169**009 69 77 144 79 94 225 83 300 02 32 33 451 512 63 653 798 851 63 909 71 **170**007 167 89 212 86 324 447 519 67 619 34 57 61 90 717 96 902 **171**101 15 35 512 622 80 95 854 66 **172**119 307 17 39 511 57 94 692 723 855 81 97 905 **173**039 80 292 328 437 589 614 68 703 39 68 901 **96** **174**014 85 174 226 88 542 758 81 921 34 93.

175078 90 241 97 461 506 45 687 774 910 46 **176**077 88 209 95 650 74 791 830 76 81 917 63 69 **177**015 125 51 281 376 81 401 30 45 557 668 718 816 77 99 965 **178**047 125 58 248 490 586 91 688 706 866 973 92 **179**053 192 98 213 74 98 404 23 53 70 532 792 853 991 **189**132 96 246 343 89 423 593 880 **181**014 112 242 343 447 52 537 69 683 88 711 819 901 **182**148 214 315 36 406 718 881 985 **183**040 68 98 119 264 90 688 96 792 944 96 **184**023 65 80 153 64 258 421 79 619 92 974 **185**168 210 430 512 32 626 53 703 822 **186**009 47 141 42 59 258 333 439 75 509 56 845 60 75 **187**126 75 237 43 98 654 716 53 60 854 932 79 **188**147 48 203 33 52 57 446 48 501 51 656 779 81 93 **189**014 23 41 50 242 43 312 400 06 84 89 626 44 76 715 19 96 856 912 58 **190**075 87 108 75 239 61 358 529 671 925 **191**018 132 506 56 613 24 56 709 21 844 82 990 **192**131 255 319 86 407 57 701 75 78 79 89 847 90 97 982 97 **193**054 80 99 172 271 90 369 449 657 71 91 725 49 50 831 39 **194**030 172 311 18 411 71 557 656 93 84 901 **195**027 58 132 226 435 633 58 855 972 **196**095 188 291 268 510 61 95 642 740 969 82 **197**059 97 131 331 48 58 402 19 500 610 22 54 744 69 855 95 935 **198**022 55 240 320 407 11 48 556 663 700 801 17 19 20 **199**122 33 78 446 630 702 39 90 801 32 957 60 86 97.

200000 02 22 181 299 561 660 727 50 807 74 **201**020 178 296 369 403 04 59 82 533 84 686 801 82 **202**012 60 223 63 525 94 965 78 **203**016 54 94 191 284 90 370 400 534 813 985 91 **204**050 87 95 127 57 62 235 318 408 593 62 724 800 62 70 930 62 81 85 **205**027 53 96 100 09 211 21 26 63 351 56 73 77 91 98 410 11 724 36 84 895 940 93 94 **206**056 66 97 106 62 71 456 713 19 72 833 913 67 **207**009 29 51 144 309 42 54 698 826 59 927 **208**102 49 66 240 54 333 640 53 772 806 911 13 52 **209**060 136 52 99 212 90 370 86 427 35 536 680 732 41 804 928 89.

(Ciągnienie od 9 września do 14 października 1931 r.)

RADJO

Programy radjofoniczne

Piątek, dnia 2 października 1931r.

Poznań (335 m) godz. **7.15** gazeta poranna; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** komunikaty; godz. **18.00** koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godzina **19.00** z cyklu odczytów misyjnych — odczyt p. t. „Totemizm w poszczególnych częściach świata, jego cechy i różnice“ (wygłosi p. Florjan Budniak); godz. **19.15** „Silva rerum“; godz. **19.30** „Zapomniany poeta“ (Kasper Miaskowski); godz. **19.45** „Otwarte oczy na wschód“; godz. **20.15** koncert symfoniczny (transmisja z Filharmonji Warszawskiej); godz. **22.30** sygnał czasu, komunikaty; godz. **22.45** muzyka taneczna z cukierni „Polonja“.

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **15.25** „Ogrody działkowe“; godz. **16.15** muzyka gramofonowa; godz. **16.30** „Kącik artystyczny L. S. G.“; godz. **16.50** pogadanka literacka w jęz. francuskim; godz. **17.15** płyty gramofonowe; godz. **17.35** odczyt; godz. **18.00** koncert ork. mandolinistów; godz. **19.20** feljeton p. t. „Wielkomiejskie podwórko“; godz. **19.35**

muzyka gramofonowa; godz. **19.40** giełda rolnicza; godz. **20.00** Prasowy Dziennik Radjowy; godz. **20.15** koncert symfoniczny z Filharmonji Warsz. Ork. Filharmonji pod dyr. Grzegorza Fitelberga i Al. Braiłowski (fortepian); godz. **22.40** muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Paryż (1724 m) 20.00 koncert; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 12.05 gramofon, 16.30 koncert z Lipska, 20.00 transm. z Nowego Jorku, 20.15 śpiewy chórowe; **Daventry** (1554 m) 20.00 słuchowisko, 22.15 muzyka lekka; **Kalundborg** (1153 m) 20.10 konc. fort., 20.50 koncert ork. **Budapeszt** (550 m) 19.30 recital fort., 20.15 muzyka cygańska, 21.30 muzyka kameralna, 22.45 koncert popularny; **Wiedeń** (516 m) 20.15 z oper niemieckich, 22.10 muzyka lekka; **Medjolan** (501 m) 21.15 muzyka kameralna; **Praga** (486 m) 20.00 koncert; **Rzym** (441 m) 20.10 gramofon, 21.00 koncert; **Sztokholm** (435 m) i **Motala** (1348 m) 19.30 koncert solistów, 20.45 koncert chóru, 22.00 muzyka popularna.

SPORT

Gry sportowe

Zawody o mistrzostwo O. K. VII w koszykówce i siatkówce rozegrane na stadjonie „ośrodka" przyniosły w pierwszym dniu następujące wyniki: siatkówka — zespoły oficerskie: „3 p. lotn." i „29 p. s. k." 22:27 (15:12); „57 p. p." i „68 p. p." 30:14 (15:8); „57 p. p." i „29 p. s. k." pierwsza gra 30:6 (15:3), druga gra 30:6 (15:1). Mistrzostwo zdobyła zatem drużyna 57 p. p. w składzie: kpt. Kolaczyński, ppor. Nowakowski, ppor. Kania, ppor. Szmal, ppor. Korniak i ppor. Czeczkowski. Zespoły podoficerskie: „58 p. p." — „70 p. p." 30:3 (15:1); „60 p. p." — „7 b. sap." 29:24 (15:9); „58 p. p." — 60 p. p." pierwsza gra 30:13 (15:8), druga gra 30:11 (15:3). Mistrzostwo zdobył zespół 58 p. p. w składzie: st. sierż. Gawrych, Drzewiecki, sierż. Ładniak, plut Jakuła, Ratajczak i kpr. Nowicki.

Lekka atletyka

W Stęszewie odbędzie się w niedzielę 4 bm. o godz. 12 w południe doroczny bieg na przełaj, na trasie około 3.200 m. o puhar wędrowny miejscowego „Sokoła". Udział w biegu mogą brać wyłącznie „Sokoli". Zgłoszenia przyjmuje do 3 października włącznie naczelnik p. St. Kmiećkowiak w Stęszewie. W dotychczasowych biegach zwyciężyli druhowie: Ratajczak z Puszczykowa, Mialkas i Jakubowski z Poznania.

Pomorze — Poznań odbędzie się w niedzielę o godz. 11 na boisku „Sokoła". Barw Poznania bronić będą w skoku w dal: Góralewski i Stawiński; w wyż: Kruszczyński i Wesper; o tyczce: Adamczak i Zakrzewski; w kuli: Heljasz i Tilgner; dysk: Heljasz i Tilgner; oszczep: Turczyk i Nowopolski.

Pięściarstwo

Z okazji dnia P. Z. B. odbędą się w sobotę o godz 20 w sali „ośrodka" przy ul. Marcelińskiej, interesujące zawody. Walczą następujące pary: Olszański (Warta) i Sobkowiak (Warta), Romański (Sokół) i Kucharzewski (Warta), Wittke (HCP) i Wyrzykiewicz II (Warta), Owczarzak (Sokół) i Konieczny (Druż. Bł.), Kostulski (Sokół) i Kandulski (Warta), Ladek (Sokół) i Rakowski (Warta), Misiorny (HCP) i Polus (Warta), Czyż (Druż. Bł.) i Żurawka (Warta), Dankowski (Sokół) i Wojewoda II (H C. P.), Gabryelczyk (Druż. Bł.) i Łęcki I (Warta), Wyrzykiewicz I (Warta) i Warecki (Warta), Wojewoda I (HCP) i Kominowski (Druż. Bł.), Witczak (HCP) i Forlański II (Warta), Anioła II (HCP) i Rogowski (Sokół), oraz walka w wadze lekkiej eliminacyjna na mecz Poznań i Wrocław pomiędzy Aniołą (Warta) i Forlańskim I (Warta).

Piłka nożna

Reprezentacyjny skład „Wisły" na niedzielny mecz z „Wartą" jest następujący: Koźmin — Pychowski i Skrynkowicz — Kotlarczyk I, Kotlarczyk II i Makowski — Adamek, Kisieliński, Reyman, Lubowiecki i Balcer. Jak widać z powyższego składu walka zapowiada się emocjonująco to też będzie to jedno z najciekawszych spotkań w tym sezonie. Spotkanie to odbędzie się o godz. 15 na boisku Warty. Dojazd tramwajowy wzmożony.

KRONIKA SZKOLNA

KURS PRZYGOTOWAWCZY
do drugiego egzaminu nauczycielskiego.

Zarząd Okręgowy Z. N. P. w Poznaniu w porozumieniu z Kuratorjum O. S. P. organizuje kurs przygotowujący do drugiego egzaminu nauczycielskiego od 1 października rb. Wykłady odbywać się będą w Poznaniu, 3 razy w tygodniu, w godzinach wieczornych (umożliwi to wzięcie udziału również słuchaczom pozamiejscowym).

Kurs organizowany jest według wskazań i pod opieką Kuratorjum i w głównej mierze ma charakter praktyczny. Przewidziane są lekcje wzorowe i próbne w szkołach o różnych stopniach organizacyjnych.

Zgłoszenia piśmienne i osobiste przyjmuje Zarząd Okręgowy Z. N. P. w Poznaniu, ul. Piekary 17. Sekretarjat czynny jest codziennie od 4—7 (za wyjątkiem piątków).

Opłata wynosi tylko 20,— zł miesięcznie. Zadatek w wysokości 10,— zł należy uiścić przy zgłoszeniu.

Udział wybitnych prelegentów zapewniony.

zw 11 234/5 Zarząd Okręgowy Z. N. P.

Dnia 29 września 1931 r., o godzinie 6-tej po poł., zmarła po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa i babka, ś. p.

z Mrozińskich

Józefa Wysogota Zakrzewska

przeżywszy lat 60. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 2 października, o godzinie 4,30 z kostnicy cmentarza w Górczynie. Msza św. odprawi się w piątek, 2. 10., o godz. 10-tej w kościele parafjalnym na św Łazarzu

W ciężkim smutku pogrążeni

zw 11 239 **dzieci, wnuki i rodzina.**

Dnia 29 bm., o godz. 20 zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpliwie znoszonych cierpieniach opatrzona św. Sakramentami, moja najukochańsza żona, nasza najdroższa troskliwa mamusia, moja ukochana córka, nasza siostra, szwagierka bratowa i ciocia ś. p.

z Siudzińskich

Łucja Cieślawska

przeżywszy lat 46, o czem donoszą w ciężkim smutku nieutuleni

mąż z dziećmi i rodzina.

Nakło, Chełmża, Krotoszyn, we wrześniu 1931 r.

Eksportacja zwłok w sobotę, dnia 3 X. o godz. 9 do kościoła parafjalnego w Nakle; po nabożeństwie żałobnem pogrzeb. nw 5 963

We wtorek, dnia 29 września 1931 r., o godz. 14-tej, rozstał się tym światem nagle, opatrzony Sakramentami św., w 26 roku życia, nasz ukochany syn i brat, ś. p.

Marjan Zarbak

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 2 października, o godz. 16,30 z domu żałoby, Wolnica 3, na stary cmentarz św. Wojciecha, o czem donoszą

w smutku pogrążeni

zw 11 241 **rodzice Władysławostwo Frankowscy i siostry.**

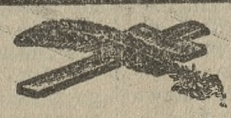

W środę, dnia 30 września 1931. o godz. 7,30 wieczorem, zmarła po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja ukochana żona, nasza droga matka, siostra, ciotka, teściowa i babcia, ś. p.

Marta z Petrollów Stachowska

przeżywszy lat 70. Pogrzeb ś. p. Zmarłej odbędzie się w sobotę, dnia 3 października r. b., o godz. 3,15 po południu z kaplicy cmentarza parafjalnego w Górczynie. Msza św. żałobna odprawioną zostanie w poniedziałek, 5 października r. b., rano o godz. 7 w kościele św. Marcina.

zw 11 253 W ciężkim smutku pogrążeni

Poznań, Fr. Ratajczaka 11 a, m. 69. **mąż i rodzina.**

Dnia 29 września rb., opatrzona Sakramentami św., zasnęła w Bogu, po krótkich cierpieniach, nasza najukochańsza matka, siostra, teściowa i babka, ś. p.

z Laudowiczów

Konstancja Seblowa

przeżywszy lat 70. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 2 października, o godzinie 4-tej po południu z kostnicy św. Zofji w Kościanie na cmentarz parafjalny.

W ciężkim smutku pogrążeni

dw 1 194 **dzieci i rodzina.**

Poznań, Górna Wilda 28.
Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał" Towarowa 25. Tel. 3180.

Dnia 29 b. m., zmarł naglą śmiercią w Poznaniu, ś. p.

Stanisław Kutzner

em. nauczyciel z Leszna.

Wyprowadzenie zwłok z Zakładu św. Józefa w Lesznie odbędzie się w sobotę, dnia 3 października o godz. 16.

W smutku pogrążona

nw 5964 **rodzina.**

Ś. p.

Alojzy Dworzaczek

Kapelmistrz Opery Teatru Wielkiego i kompozytor

urodzony w Czeskim Brodzie (Czechy) w r. 1869 zmarł po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., w Poznaniu, dnia 29. b. m.

Msza św będzie odprawiona w sobotę, dnia 3 października, o godz. 10 rano w kościele parafjalnym w Jeżycach, poczem nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz parafjalny św Marcina przy ul. Bukowskiej

Przyjaciół, Kolegów i Znajomych Zmarłego o smutnych tych obrzędach zawiadamia

Pw 7 752-39 104 **rodzina.**

Opatrzona Sakramentami św., zasnęła w Bogu, nasza najukochańsza matka, babka i teściowa, ś. p.

z Kanarkowskich

Bronisława Gołaszewska

I voto Cieślakowa

przeżywszy 68 lat życia. Pogrzeb odbędzie się dnia 2 października b. r., o godz. 17-tej z kaplicy cmentarnej w Dębcu.

O czem zawiadamia Krewnych i Znajomych

stroskana

zw 11 254 **rodzina.**

SEKRETARKA

znająca języki i książkowa potrzebna od zaraz na stałą posadę. Na życzenie później wyjazd do Szwajcarji, Francji, Anglji lub Ameryki. Za udzielenie większej pożyczki (ewtl. krótkoterminowej) stała wysoka pensja. Oferty Kurjer Poznański zw 11 248

Dom dla adwokata

naprzeciw Sądu Okręgowego w **Ostrowie** natychmiast z rąk niemieckich **do sprzedania.** Oferty do Kurjera Pozn. nw 5955

Dam stałą, (dożywotnią)

posadę woźnego

za natychmiastową pożyczką (ewt. krótkoterminową) 2—5 tys. zł. na dobre zabezpieczenie. W razie znajomości języków może być później wyjazd zagranicę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 11 249

Merezka

metr. 20 gr., okrętką 15 gr., dekatyzowanie 30 gr., dziurki 3 gr., plisowanie spódn. 2 zł., hafty **tanio** wykonuje terminowo

„HAFTOPLIS" St. Rynek 10

(wejście Kurza noga obok F-my Czepczyński i Kruk.)

Pw 7011/12-35.34/35

†

Dnia 29 września 1931 r. rozstał się z tym światem, mój kochany stryj i pracodawca, ś. p.

Antoni Leśniewicz

W Zmarłym straciłem najlepszego pracodawcę, którego pamięć zachowam na zawsze we wdzięcznej pamięci. Niech Mu ziemia lekką będzie.

zw 11246 **Bratanek.**

Przeniosłem praktykę moją
na Przecznicę nr. 3. Telefon 27-70

Jan Spiżewski

lekarz-dentysta, specjalista w ortodoncji.

Ordynuję od 10 — 12 i 5 — 6. W innych godzinach przyjmuję tylko chorych zamówionych

Pracownia roentgenologiczna. zw 11 200

Wrociłem

Dr. Wł. Suwalski

specjalista w chorobach kobiecych i położnictwie

przyjm. 11,30—12,30, 3—5. Cieszkowskiego 7.

Lecznica prywatna. zw 11 251

Wróciłam

Dr. med. Marja Grossmann

Choroby wewnętrzne

12—1. 15.30—17.

Tel. 22 42 ***ul. Ogrodowa 16.***

zw 11 244

Niniejszem podaję do wiadomości PP. Ziemian, że dnia 1 października b. r. otworzyłem

BIURO RACHUNKOWOŚCI ROLNEJ

Przyjmuje wszelkie zlecenia prowadzenia ksiąg rewizji, prac dotyczych, oraz zastepstwa w sprawach podatkowych i sądowych. Pw 7737-57.144

STANISŁAW JASNORZEWSKI,

Zaprzysiężony Rewizor i Rzeczoznawca ksiąg na obwód Sądu Apelacyjnego **w Poznaniu, ul. Kręta 23, m. 6, tel. 39 01**

KAPELUSZE damskie męskie

w wielkim wyborze

SVENDA i DRNEK Stary Rynek 43

oraz

koszule

pończochy

skarpetki

po cenach najniższych

nw 1251-2

Kurs historji sztuki

(Nauka o architekturze rzeźbie i malarstwie)

rozpoczynam z początkiem października r. b.

Podgórna 7, I. dp 1079

Romana Szymańska,

asyst. nauk. Muzeum Wielkop.

Kursy te przeznaczone są dla osób interesujących się sztuką i dla młodzieży pozaszkolnej jako uzupełnienie wykształcenia

---

BATERJE ANODOWE

150 wolt	120 wolt	100 wolt
zł 19,50	**zł 15,—**	**zł 12 —**

LAMPY GŁOŚNIKOWE

zamiast zł 23,00 — zł 14,00

oraz wszelki nowoczesny sprzęt radjowy **na tanie**

w specjalnym magazynie radjotechnicznym

Poznańskie Tow. Radjowe

Tel. 34-30. Poznań, Fr. Ratajczaka 39.

Pw 7738 39.43

Oszczędzaj zęby,

gdyż zepsute zęby powodują choroby!

Wydzielają nieprzyjemny zapach!

Unikniesz tego, używając stale nw 5718

„TYMENTOL“

pastę, mydełko, eliksir lub proszek.

Centralne Laboratorjum Chemiczne - Warszawa.

Ze względu na niezwykłe powodzenie pierwszej serji dzieł Michała Zevaco

WYDAWNICTWO STANISŁAWA CUKROWSKIEGO

przystąpiło obecnie do wydania drugiej serji dzieł

MICHAŁA ZEVACO

p. t. „Pardaillanowie“

„Pardaillanowie“, to najpiękniejsza epopea bohaterstwa i szlachetności. Bohaterowie tej epopei, potomkowie sławnego rodu Pardaillanów — to rycerze bez strachu i zmazy — obrońcy nieszczęśliwych i uciśnionych, prawdziwi paladynowie i błędni rycerze. Stary Pardaillan żyje i umiera wolny i niepodlegający żadnym innym więzom, prócz tych, które dyktuje mu jego sumienie. Ginie w walce na wzgórzu Montmartre, gdzie do tej chwili jeszcze znajduje się jego mogiła, którą nasz czytelnik przejęty dziejami jego życia, może obejrzeć, zwiedzając osobliwości starego Paryża.

Historja bohaterskiego rodu Pardaillanów zawarła się w cyklu powieści, których tytuły są następujące:

„Pardaillanowie“, „Igraszki Losu“, „Epopea Miłości“, „Krwawa Noc“, „Fausta“, „Miłość i Zemsta“, „Uosobienie Zła“, „Zmierzch Potęgi“, „Pardaillan i Faustą“, „Na Śmierć i Życie“, „Pod Palącem Niebem Hiszpanji“, „Miłostki Karzełka“, „Panienka z Balkonu“, „Syn Pardaillana“.

Celem uprzystępnienia dzieł tak wybitnego autora rozpisaliśmy na nie

PRENUMERATĘ ULGOWĄ

na następujących warunkach: 14 książek zbroszurowanych na taśmę — **56 zł,** płatne w siedmiu ratach à **8 zł,** a 14 książek oprawionych w płótno angielskie ze złoceniami na grzbiecie i okładce **73,50 zł,** płatne w siedmiu ratach à **10,50 zł.**

Przy tej sposobności zaznaczamy, iż przystąpiliśmy również do drugiego wydania Pierwszej Serji Dzieł **Michała Zevaco,** która składa się z następujących 16 książek: „Błazen Królewski“, „Piekielna Zemsta“, „Królestwo Żebraków“, „Triumf Sprawiedliwości“, „Rodzina Borgiów“, „Srebrny Puhar“, „Królewska Córka“, „Dwie Eminencje“, „Buridan“, „Eliksir Miłości“, „Krwawa Królowa“, „Tajemnica Wieży“, „Most westchnień“ „Kurtyzana“, „Gondola Miłości i Śmierci“, „Cicha Przystań“.

Prenumerata wraz z przesyłką pocztową według warunków ulgowych wynosi za 16 książek zbroszurowanych na taśmę — **56 zł,** płatne w ośmiu ratach à **7 zł,** a za 16 książek oprawionych w płótno angielskie ze złoceniami — **76 zł,** płatne w ośmiu ratach à **9,50 zł.**

Miesięcznie wysyłamy dwie książki: t. j. 15 i 30 każdego miesiąca. Wpłacający odrazu całą należność za Pierwszą Serję — otrzymuje wszystkie książki natychmiast. Życzący sobie otrzymywać książki za zaliczeniem — ponoszą koszta zaliczki.

Zamawiając Dzieła **Michała Zevaco** serjami, korzysta się z ulgi kilkudziesięciozłotowej, gdyż w sprzedaży pojedyńczej, kosztują one znacznie więcej.

Wysyłkę książek rozpoczniemy po wpłaceniu pierwszej raty.

KUPON ULGOWY

Zamawiam Drugą Serję Dzieł **Michała Zevaco** p. t. **„Pardaillanowie“** na warunkach ulgowych, t. zn., iż należność za powyższe Dzieła w kwocie **56 zł** wpłacę w siedmiu ratach à **8 zł** miesięcznie, lub w oprawie **73,50 zł** w siedmiu ratach à **10,50 zł.**

Zamawiam Pierwszą Serję Dzieł Michała Zevaco, obejmującą 16 książek od „Błazna Królewskiego“ do „Cichej Przystani“ w broszurze za **56 zł,** lub w oprawie za **76 zł** i zobowiązuję się tę sumę wpłacić w 8 ratach miesięcznych à 7 zł, lub à **9,50 zł.**

Pieniądze wysyłam jednocześnie przekazem pocztowym pod adresem: **Stanisław Cukrowski, Warszawa, Senatorska 29,** lub wpłacam na nr. konta 24 328

Książki proszę mi przysyłać stosownie do przysłanych pieniędzy.

Imię i Nazwisko ..... Miasto .....

Zawód ..... Poczta .....

Uwaga: Niepotrzebne skreślić. Podpis .....

Tw 374

ZAWIADOMIENIE!

Losy I Klasy 24 Loterji Państwowej są już w naszem posiadaniu.

Kolosalne sumy do wygrania! Cena ¹/₁ tylko zł 10,—

Ze względu na zmniejszoną ilość losów do tej loterji przewidujemy dużą frekwencję, upraszamy przeto naszych P. T. Klientów o łaskawe wcześniejsze nabywanie u nas losów. Tw 375

NAJWIĘKSZA W WARSZAWIE KOLEKTURA

J. WOLANOW, Warszawa, Marszałkowska 154

Zamówienia załatwiamy odwrotną pocztą. Konto P. K. O. Nr. 18 814

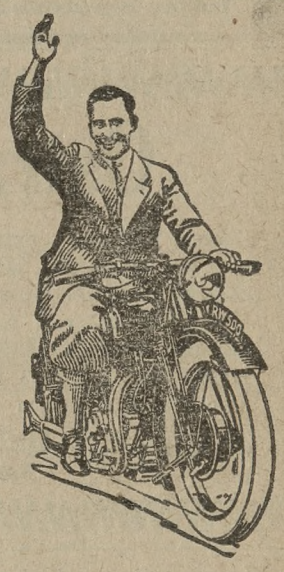

20% TANIEJ

sprzedaje z powodu spadku £ angielskiego pozostałe motocykle angielskie jak Rudge, B. S. A., James przy regulacji gotówką.

M. p.					
Rudge	500 cc.	zamiast	3 150	teraz	2 520
„	250 cc.	„	2 500	„	2 000
B. S. A.	350 cc.	„	2 500	„	2 000
James	200 cc.	„	1 800	„	1 440
„	200 cc.	„	1 700	„	1 360

Wszystkie motocykle z elektrycznem światłem i t. d.

Marjan Maik,

Wrocławska 14.

Pw 7751 39.103

Dzielnych fachowców

AKWIZYTORÓW

mogących się wykazać dobremi referencjami, **przyjmie** do działu sprzedaży książek na raty wydawnicza księgarnia w Poznaniu. Oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 11 157/8**

Większe pokłady żwiru

położone przy torze kolejowym w Poznańskiem

oddam do eksploatacji.

Zgłoszenia należy skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 11 248**

Siostra operacyjna

wykwalifikowana, dobre referencje, kilkoletnie doświadczenie na salach operacyjnych **poszukiwana.** Odpisy świadectw fotografję przesłać dw 1 231

Lecznica Chirurgiczno - Kosmetyczna, Warszawa, Kredytowa 9.

W tut. Rzeźni miejskiej wakuje posada

Inspektora Rzeźni

z poborami XI grupy plus 15% dodatku komunalnego Mieszkanie służbowe jest do dyspozycji. W czasie pozasłużbowym dozwolona jest praktyka prywatna.

Zgłoszenia tylko lekarzy weterynaryjnych z dołączeniem życiorysu i odpisów świadectw przyjmuje Magistrat do 15. 10. 1931 r. dw 1 248

Magistrat m. Kruszwicy.

Barzdość! Stała egzystencja.

NOWOŚĆ! Dobrobyt zapewniony.

Poszukuję

dwóch generalnych zastępców

na nowo opatentowany wynalazek. Za odstąpienie tegoż patentu na **Poznań i Pomorze** potrzebny kapitał 6000 złotych.

Zgłoszenia

Mydła, Król. Huta,

Jagiellońska 1 (Górny Śląsk).

zwp 11 245

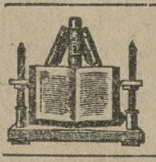

Oprawy książek

wszelkiego rodzaju

Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu

ul. św. Katarzyny 4.

Teatr Variete „Alhambra“

Dom Rzemieślniczy — **ul. Fr. Ratajczaka 21**

Od DZISIAJ 1 października r. b.

18 atrakcyj artystycznych

Niebywały program! Prosimy się przekonać!

Bilety nie podwyższone — tylko 1—3 zł

Przedsprzedaż biletów u p. Szrejbrowskiego.

Od godz. 6 przy kasie teatralnej.

W niedziele i święta 2 przedstawienia o 4 i 8

zw 11 247

DANCING **„APOLLO“** DANCING
KABARET — RESTAURACJA — BAR AMERYKAŃSKI
Występy sił artystycznych krajowych i zagranicznych.
Wstęp wolny! **Edith Zeisler!** ***Ceny niskie!***
(Primabalerina Budapeszteńskiej Opery)
Laureatka światowych konkursów tanecznych.
Co niedziele i święta Familijny FIVE O'CLOCK
od 5-tej do 7,30 z występami artystycznemi!
Wstęp wolny! ***Ceny niskie!***
Najlepsze występy li tylko w Kabarecie „APOLLO“.
zw 11242 **Cz. Cichowicz.**

W dniu dzisiejszym o godz. 20 nastąpi po gruntownej renowacji lokali otwarcie
WINIARNI i RESTAURACJI
EMPIRE
PRZY UL. SZEWSKIEJ 9.
Codziennie od godz. 20-tej artystyczny koncert — Dancing —
Pierwszorzędne potrawy — Zimny bufet.
Dobrze pielęgnowane napoje.
Miły pobyt po całodziennym trudzie.
Lokal otwarty codziennie do godz. 4 rano.
zw 11252 **BILSKI,** właściciel.

Król tenorów
JAN KIEPURA
i jego towarzysz **August Förster** - **fortepian**
wytwór prawie 100-letnich naukowych doświadczeń.
Zanim kupisz fortepian obejrzyj sobie dw 1234
fortepiany firmy August Förster
Jedyny przedstawiciel: Marceli Sarnowski, Poznań, św. Marcin 22 wysoki parter.

BIBLJOTEKA NOWOŚCI w WARSZAWIE
WYDAWNICTWO STANISŁAWA CUKROWSKIEGO
przystąpiło do wydania
12 POWIEŚCI AUTORÓW POLSKICH
W powieściach tych odzwierciedliło się całe współczesne życie naszego społeczeństwa.
A więc: Mieczysław Jarosławski w powieści swej p. t. **„Esterka“** sięgnął do dziejów Polski, dając piękny typ faworyty królewskiej. Esterki, Edmund Jezierski w **„Wyspie Lenina“** utopji powieściowej, z subtelną ironją obala ideologje komunizmu. Maciej Wierzbiński w **„Menażerji“** porusza kwestje uzdrowienia powojennych psychoz naszego społeczeństwa, w **„Ochotnikach Kaukazkich“** Jerzego Jacka Rapackiego znajdujemy wspomnienia z okresu wielkiej wojny, ubrane w piękną formę powieściową. Hr. Maciej Łubieński w **„Rozwodach“** zatrzymuje się nad zawiłą i trudną do rozstrzygnięcia kwestja potrzeby, lub też szkodliwości rozwodów. Pełną werwy i humoru jest powieść K. Dunin-Markiewicza p. t. **„Cnota Pana Tosia“**, traktująca o równouprawnieniu płci, wielkim hymnem do życia jest powieść Mieczysławy Łuczyńskiej p. t. **„Sąd nad Kobietą“** poematem hartu kobiety kresowej **„Zakazana Miłość“**, tejże autorki; ona również w **„Tajemnicy Serc“** roztacza przed oczami Czytelnika piękny obraz pogoni za nieuchwytnem Szczęściem. Życie arystokracji i galerję typów warszawskich znajdują czytelnicy w dwóch utworach Józefa Maciejowskiego p. t **„Zwycięstwo“** i **„Starsi Panowie i Starsze Panie“**. Wreszcie cichy dramat życiowy małego miasteczka odzwierciedlił się w powieści Zofji Dromlewiczowej p. t **„Miłość Piotra Wrzosa“.**
Wydawnictwo to uwzględniło wszystkie upodobania i gusty. Każdy z Czytelników znajdzie w niem coś dla siebie, a nazwiska autorów świadczą o tem, że wszystkie te dzieła będą na wysokości najwybredniejszych nawet wymagań Czytelnika.
Pragnąc te piękne książki uprzystępnić Wszystkim, rozpisaliśmy na powyższe Dzieła
Prenumeratę ulgową.
Prenumerata wraz z przesyłką pocztową wynosi: 12 książek zbroszurowanych na taśmę **36 zł.** 12 książek oprawionych w płótno angielskie ze złoceniami na grzbiecie i okładce **51 zł.** Prenumerata płatna jest odrazu, lub w 6 ratach miesięcznych **á 6 zł.** względnie á **8,50 zł.** Tw 373
Wysyłkę książek rozpoczn emy po wpłaceniu pierwszej raty.

Kupon ulgowy
Zamawiam 12 książek autorów polskich według powyższego ogłoszenia i zobowiązuje się wpłacić za książki broszurowane 36 zł w 6 ratach miesięcznych á 6 zł, lub książki oprawne za 51 zł w 6 ratach á 8,50 złotych.
Pieniądze wysyłam jednocześnie przekazem pocztowym, pod adresem: **Bibljoteka Nowości, Wydawnictwo Stanisława Cukrowskiego, Warszawa, Senatorska 29,** lub na nr. konta P. K. O. 13 355
Imię i Nazwisko: .....
Zawód: .....
Miasto: .....
Poczta: ..... Podpis:
Uwaga: Niepotrzebne skreślić

Warsztat
krawiecki do objęcia. Półwiejska 16 mieszkanie 16. zd 67 346

Ostrzegam
Szan. Kolegów przed wynajęciem oddziału chirurg. ginekolog. w lecznicy Dr. Króla w Bydgoszczy. Oddział ten przebudowany moim kosztem 12 000 złotych, jest przedmiotem sporu sądowego. Znak akt. S. Okręg. w Bydgoszczy I. 3. K. 145/30, oraz I. 2. O. J. 641/30. Do chwili rozstrzygnięcia sporu jestem dzierżawcą tego oddziału.
dw 1254 **Dr. med. Stan. Michałek**
Poznań, (Marsz. Focha 43).

Uzdrowisko Ubezpieczalni Krajowej
w Inowrocławiu
przyjmuje na czas sezonu zimowego do swego zakładu solankowego w Inowrocławiu kuracjuszy za zniżoną opłatą i to: **13,50 zł. w kl. I.** (pokój osobny), **11,50 zł. w kl. I.** (pokój wspólny) i **10 zł. w kl. II.**, włącznie utrzymania, oraz wszelkich zabiegów lekarskich i kąpieli bez wnoszenia opłat dodatkowych. Wymienione ceny obowiązywać będą od **1 października 1931, do 30 marca 1932 r.** Pw 7734-39,71
Wnioski o przyjęcie do zakładu z dołączeniem świadectwa lekarskiego należy skierować do
Zarządu Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 2.

Magistrat miasta Królewskiej Huty
ogłasza
przetarg ofertowy
na dostawę 1600 ton ziemniaków jadalnych
zdrowych dla zaopatrzenia najbiedniejszej ludności miasta Królewskiej Huty.
Oferty z podaniem ceny za 100 kg. loco stacja Król. Huta należy składać w zamkniętych kopertach z napisem „Dostawa ziemniaków dla najbiedniejszej ludności“ w Komunalnym Urzędzie Pośrednictwa Pracy w Król. Hucie, przy ul. Głowackiego nr. 5 do dnia 7 października 1931 r. do godz. 11-tej przed południem, gdzie można przejrzeć również szczegółowe warunki dostawy.
W razie przyjęcia oferty winien oferent przed podpisaniem umowy wykazać się kwitem na złożoną w Miejskiej Kasie Oszczędności w Królewskiej-Hucie w gotówce, w państwowych papierach wartościowych, lub w formie listu gwarancyjnego jednego z banków uznanych przez Ministerstwo Skarbu, — kaucję na zabezpieczenie dostawy w wysokości 15% wartości zatwierdzonej do dostawy ilości ziemniaków.
dw 1247 **MAGISTRAT.**

W sprawie naśladownictwa moich muchołapek **„Aeroxon“** ze sztyfcikiem i zielonym wieczkiem wydał Sąd Grodzki w Ostrowie Wlkp. przeciwko firmie Fr. Anczykowski, Ostrów, Wytwórnia muchołapek „Tafli“ następujące

tymczasowe zarządzenie

a mianowicie:

4. c. G. 109/31.

1. Zakazuje się przeciwniczce wniosku pod rygorem grzywny w kwocie zł 1 000,— za każdy wypadek przeciwdziałania sprzedawać i rozpowszechniać samej lub też przez inne osoby na terenie Państwa Polskiego lepu na muchy w opakowaniu znamiennem z tem, że dół tulejki jest przymocowany do niej przez zwinięcie razem ich brzegów.
2. Nakazuje się przeciwniczce wniosku pod rygorem grzywny w kwocie zł 1 000,— za każdy wypadek przeciwdziałania lep na muchy w opakowaniu określonym w punkcie 1., który został już kupcom i handlarzom, sprzedany i który znajduje się jeszcze w posiadaniu tychże handlarzy z powrotem odebrać od kupców aż do załatwienia wytoczyć się mającego procesu i nie naruszony u siebie przechować.
3. Koszta postępowania ponosi przeciwniczka wniosku

Ostrów, dnia 1 września 1931 r. dw 1 255

Sąd Grodzki
podp. Zabierowski

Fabryka muchołapek „AEROXON“, R. Steyspal Biała, wojew. krakowskie.

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy **Hałas i Kajetaniak,** Poznań, ul. Wielka 16, zatwierdza się układ zapobiegawczy, przyjęty przez wierzycieli w dniu 7. 9. 1931 r. Poznań, dnia 22 września 1931 r. **Sąd Grodzki II a.** nw 6 005

PRZETARG OFERTOWY

Wydział Powiatowy w Pszczynie ogłasza przetarg ofertowy na dostawę **1 300 tonn ziemniaków jadalnych** dla zaopatrzenia bezrobotnych powiatu pszczyńskiego.

Ziemniaki winny być dostarczone do poszczególnych stacji kolejowych względnie gmin według podanego do wiadomości oferenta planu w stanie zupełnie dojrzałym, niezmarzniętym i zdrowym, o średnicy w przekroju przynajmniej 4 cm i niezawierającym pomieszanych gatunków.

Oferty na conajmniej 100 tonn z podaniem ceny za 100 kg loco stacja odbiorcza należy składać w zamkniętych kopertach z napisem: „Dostawa ziemniaków dla bezrobotnych“ w Wydziale Powiatowym w Pszczynie, pokój 13 do dnia 10 października 1931 r., godziny 12-tej w południe, gdzie można przejrzeć również przed upływem tego terminu szczegółowe warunki dostawy.

W razie przyjęcia oferty winien odnośny oferent przed podpisaniem umowy o dostawę wykazać się kwitem na złożone w Powiatowej Kasie Komunalnej w Pszczynie w gotówce, w państwowych papierach wartościowych lub w formie listu gwarancyjnego jednego z banków, nznanych przez Ministerstwo Skarbu, — wadjum na zabezpieczenie dostawy w wysokości 15% wartości zatwierdzonej do dostawy ilości ziemniaków.

Wydział Powiatowy zastrzega sobie prawo wolnego wyboru oferentów niezależnie od wysokości ceny oferowanej, oddania dostawy jednemu lub kilku dostawcom względnie unieważnienia całego przetargu. dw 1 240

Przewodniczący Wydziału Powiatowego.

W sprawie upadłościowej nad majątkiem jawnej Spółki handlowej **W. Wyszyński i S-ka** Poznań - Starołęka wyznaczono termin do badania na dzień **7 października 1931**, godz. 10,45 w tutejszym Sądzie, pokój 23. Poznań, dnia 24 września 1931 r. **Sekretarjat 2 a, Sądu Grodzkiego.** nw 6 007

W sprawie upadłościowej nad majątkiem firmy **Ernst Ostwaldt** w Poznaniu, plac Wolności 12, wyznaczono termin do dodatkowego badania na dzień **7 października 1931.** godz. 10,30 w tutejszym Sądzie, pokój 23. Poznań, dnia 24 września 1931 r. **Sekretarjat 2 a, Sądu Grodzkiego.** nw 6 009

---

5. Nn. 4/31. **UCHWAŁA.**

W uwzględnieniu wniosku **Romana Klupiecia,** właściciela tartaku i firmy „Tartak Parowy Roman Klupieć“ w Kościanie, udziela się mu odroczenia wypłat na przeciąg 3 miesięcy, licząc od dnia dzisiejszego.

Nadzorcą sądowym mianuje się Edmunda Karaśkiewicza, kupca z Kościana. nw 6 003

Kościan, dnia 29 września 1931 r.

Sąd Grodzki.

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. Postępowanie upadłościowe nad majątkiem kupca **Bolesława Wojkowskiego** w Poznaniu, Wrocławska 4, uchyla się na skutek prawomocnej uchwały, zatwierdzającej przyjętą na terminie ugodowym w dniu 25 lipca 1931 r. przymusową ugodę. Poznań, dnia 24 września 1931 r. **Sekretarjat 2 a, Sądu Grodzkiego.** nw 6 008

Komenda Wojewódzka Pol. Państw. w Poznaniu werbuje kandydatów na szeregowych Policji Państwowej.

Warunki przyjęcia:

1. Wzrost 165 cm.
2. Wiek 21 do 35 lat.
3. Zdrowa i silna budowa ciała.
4. Nieskazitelna przeszłość.
5. Zdolność do działań prawnych.
6. Odbyta służba wojskowa.
7. Odpowiednie uzdolnienie, biegła znajomość języka polskiego w słowie i piśmie, ukończenie conajmniej 4 klas szkoły powszechnej udowodnione świadectwem, względnie wykształcenie ogólne, odpowiadające poziomowi czterech klas szkoły powszechnej.

Kandydaci winni składać w Komendzie Powiatowej względnie Komisarjacie lub Posterunku P. P. na terenie którego obecnie zamieszkują: podanie, własnoręcznie pisany życiorys oraz dokumenty osobiste w oryginałach i nie zalegalizowanych odpisach jak: metrykę urodzenia świadectwo moralności, świadectwo obywatelstwa polskiego, dokumenty wojskowe stwiedzające służbę wojskową odbytą w armji polskiej ewentl w armji zaborczej, dokument ślubu, dokumenty urodzenia dzieci, świadectwo szkolne i zaświadczenie ostatniej pracy.

Podania kandydatów nie odpowiadających powyższym warunkom będą załatwione odmownie. zw 11 237/8

Komendant Wojewódzki P. P.

W Wojewódzkiej Klinice dla Kobiet i Szkole Położnych w Poznaniu, ul. Polna 17, rozpocznie się z dniem 2 stycznia 1932 r. **sześciomiesięczny kurs pielęgniarski.**

Zgłoszenia z dołączonem świadectwem moralności nadsyłać należy w terminie do dnia 1 grudnia 1931 r do Dyrekcji Wojewódzkiej Kliniki dla Kobiet i Szkoły Położnych w Poznaniu.

Koszty uczestniczenia w kursie pielęgniarskim wynoszą przy wolnem utrzymaniu i mieszkaniu 600,— zł, płatnych w 2 ratach kwartalnych po 300,— zł.

Przyjęte uczennice powinny posiadać własną pościel, bieliznę i naczynia do jedzenia. zw 11 236

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 2 października, o godz. 11 na placu spedytora Stachowskiego przy ul. Małe Garbary 9, sprzedam najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą:

dywan ręczny około 3 × 4 mtr. wzór perski, maszynę do pisania marki „Ideal". nw 6 031

Obejrzeć można na przetargu.

Krawczyk, kom. sąd. Poznań, Dąbrówki 14.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona w **Mielżynie,** powiat Gniezno i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Mielżyn, tom I. karta 1., na imię żony rolnika **Stanisławy Pieszalskiej** w Mielżynie zostanie w drodze egzekucji

dnia 19 listopada 1931 r., o godz. 10 przed południem

wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój 7.

Nieruchomość Mielżyn tom I. karta 1 składa się z domu mieszkalnego z podwórzem i ogrodem, oficyny, chlewa, roli i pastwiska obszaru 0,79,30 ha.

Nieruchomość wyż wymieniona jest zapisana pod nr. 1 matrykuły i nr. 1 księgi podatku budynkowego.

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 18 lipca 1931 r.

Witkowo, dnia 24 września 1931 r. nw 6 004

Sąd Grodzki.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W poniedziałek, **dnia 5 października rb., o godz. 11** sprzedawać będę w **Ujściu, pow. Chodzież** publicznie najwięcej dającemu za gotówkę:

ca. 387 m³ tarciny sosnowej, nieco wierzbowej, brzozowej i topolowej oraz małą ilość grubych blochów, trak pionowy „Flecka" kompl. bez wózków, rozmontowany, kocioł rurowy 6 atm. wybudowany, maszynę parową „Panksch a" rozmontowaną.

Zbiórka reflektantów przed tartakiem w Ujściu. Obejrzeć można 15 minut przed przetargiem. nw 5 442

Mizgajski, kom. sądowy w Chodzieży.

Licytacja obuwia i torebek damskich

na Giełdzie Handlowej, ul. Stawna 13 przy ul. Wronieckiej.

W piątek, dnia 2. b. m., o godz. 11-tej przed południem sprzedawać będę dobrowolnie najwięcej dającemu za gotówkę pochodzące z likwidacji:

ca. 200 par trzewików damskich, ca. 20 par wysokich butów męskich filcowych, poza tem torebki damskie. Pw 7 747-57,147

Władysław Wojciechowski,

uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13, tel. 28-08.

Licytacja przepadłych fantów

odbędzie się w poniedziałek, dnia 5. b. m., o godz. 11-tej przed południem Pw 7 746-57,143

Giełda Handlowa — Lombard

ul. Stawna 13. Telefon 28-08.

PRZETARG PUBLICZNY

W piątek, 2 października od godz. 14 do godz. 17 sprzedawać będę w lokalu licytacyjnym, ul. Wroniecka 4 na odpowiedzialność interesowanych najwięcej dającemu za gotówkę:

salonik stylowy (mahoń , brokat) jak nowy, salonik-czarny, kilka szaf antycznych, serwantkę, komodę antyczną, kilka kanap, 3 leżanki, maszynę do pisania, 4 szafy żelazne, kompl. sypialnię, kompl. jadalnię, około 100 par obuwia, 50 tuzinów pończoch i różne inne rzeczy. Pw 7 750-39,102

Przedmioty obejrzeć można codziennie od godz. 8—18.

Brunon Trzeczak,

zaprzysiężony i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie. Wroniecka 4. Tel. 21-26 i 31-75

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Poszycia
futer, płaszcze, ubrania dzienne i wieczorowe, wykonuje tanio znana z akuratności firma Relewicz, pl. Nowomiejski 3, I. piętro. zdw 67 108

Skład
towarów kolonjalno-spożywczych ładnie położony w rynku, w pełnym biegu, obrót około 100 tysięcy złotych rocznie z ładnem 5 pokojowem mieszkaniem z powodu innego przedsiębiorstwa natychmiast sprzedam Do objęcia potrzeba 12 000 zł. Jan Błażejewski, Janówiec. zdw 67 725

85
mórg ziemi buraczanej zabudowania I klasy, dom 5 pokoi, inwentarze nadkompletne 32.000, wpłaty 10 000 od Niemca. Półwiejska 18, mieszkanie 19. zdw 68 214

Narzeczonym

ślubne obrączki złote para od 16 zł, pierścionki złote od 12 zł, zegarki ręczne od 15 zł. Własna pracownia. — Chwilkowski, św. Marcin 40. zdw 68 228

Wózki
dziecięce teraz tanio. 27 Grudnia 15, podwórze. zdw 66 847

Domy — wille
na 15-letnie spłaty budujemy na własnych terenach pod Poznaniem. Parcele 1 m² w cenie od 50 gr Dom Abdank Al Marcinkowskiego 13 pokój 15 tel 3715. Pw 7238-37.104

Płachty
nieprzemakalne worki do cebuli derki na konie, dostarcza najtaniej Wejman Syn Poznań, Kościelna 24 zdw 60 905

Piece
kaflany przenośny i żelazny emaljowany na sprzedaż Stary Rynek 53/54. skład kapeluszy męskich. zdw 64 706

Parcele
1 072 qm przy Skarbka sprzedam na dogodnych warunkach 10 zł qm. Maciejewski, Dąbrowskiego 88. zdw 67 322

Meble
używane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 tel 24 42 Pw 6989-1.65

„Centrala mebli"
Swarzędz poleca meble po cenach niskich Wielki wybór. Pw 6996 30.35

Wyprzedaż I futer damskich
czarne źrebce bronz od 450 zł sealowe 390 bibretowe 390, krety 390 piżmowce jasne ciemne 650, błamy pod futra męskie damskie 60 wydry bronz czarne 200, lisy srebrne 390, inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł Polska hurtownia futer. Poznań. Aleje Marcinkowskiego 15. Bracia Milscy. nw 5 857

Wyprzedaż
całkowita dywanów chodników po cenach najniższych z powodu likwidacji interesu — Poznański skład dywanów ulica Wrocławska 20 przy Placu Świętokrzyskim zdw 60 016

Okazyjnie
sprzedaje wszelką biżuterję nowootwarty skład „Occasion" Al. Marcinkowskiego 23 zdw 64 446

Meble kuchenne
bajecznie tanio sprzedaje Jan Koniecki, Piaskowa 3, wytwórnia mebli kuchennych. zdw 65 452

Fortepian
„Zeiler" tanio sprzedam. Ogrodowa 13, wejście IV., m. 23. zdw 67 202

Fortepian
„Irmler" tanio sprzedam. Wały Król. Jadwigi 2 Pietryga. zdw 67 197

Kapelusze damskie

w najnowszych fasonach oraz skórki na obsady po cenach najniższych poleca P Szczawińska i S-ka. ul Wodna 1. Przyjmujemy asygnaty Kredytu. Pw 7762-39,68

Samochód
limuzyna 4 cyl. 10/40, 6 siedz. używany bardzo dobrym stanie natychmiast do sprzedania miejsce zapłaty chętnie weźmę pierwszą prima hipotekę na 2—3 lata. Kurjer Poznański zdw 66 808

Piece
kuchenki kaflowe przenośne tanio poleca Milich. Dolna Wilda 21 zdw 67 186

Nowy
dom ogrodem od gospodarza przy Poznaniu, światło elektryczne, wodociąg, 480 zł miesięcznie, wolne 3 pokoje, cena 40 tysięcy, wpłata według umowy Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 67 792

Klubowy
garnitur nowy, dobry gobelinowy 260,— Łazienna 1 c, parter, przy Grobli. zdw 67 650

Motocykl
prawie nowy sprzedam przy wpłacie 1 000.— Oferty Kurjer Poznański zdw 68 119

Urządzenie
hotelu: łóżka, krzesła, szafy, korony sufitowe, kanapy szezlągowe, materace włósienne. Składowa 4 (podwórze) od 3 do 6. zdw 68 115

Parcele budowlane
przy szosie Warszawskiej bezpośrednio przy osiedlach „Dom Własny" i „Praca" wodociągi i kanalizacja przeprowadzone — wprost od właściciela do nabycia. Zgłoszenia: Małecki, Droga Dębińska 11, telefon 1190. Pw 7036-35,180

Dom
pięćpokojowy, 1 morga ogrodu z dużem drzewem owocowym, blisko Poznania, dobra komunikacja, sprzedam. Cena około 12 tysięcy gotówką. Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 67 997

Maszynę
damską sprzedam. Zielona 5, mieszkanie 1. zdw 68 018

Inwalidzie
restaurację dworcową oddam, wyszynk wódek. Oferty Kurjer Poznański zdw 67 985

Sypialnia
dębowa na sprzedaż. Stolarnia, Patrona Jackowskiego 33. zdw 67 975

Dla znawcy
smyrneńskie dywany, ręczna praca jeden 220×180 cm. dwa 120×80 cm. Św. Wojciech 6, mieszk. 5. zdw 67 973

40
mórg przy Poznaniu bardzo tanio do sprzedania i wiele innych parcel. Zgłoszenia Łajp. Chwaliszewo 9, mieszk. 4. zdw 67 941

Sprzedam
lub wydzierżawię zaraz skład rzeźnicki pełnym biegu, z warsztatem i mieszkaniem w Gdyni 4 Adres wskaże Kurjer Poznański pod zdw 68 327

Jadalnię
dębowa, jak nową, sprzedam. Obejrzeć 3—6. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 67 951

Fortepian
krzyżowy krótki, płyta metalowa 350 sprzedam, Młyńska 2, mieszkanie 17. zdw 69 144

Urządzenie
składowe, regały, stół i gablotka Bittner, Dąbrowskiego 79. rw 2932

Futro
źrebce, nowe, czarne, cena 220,— zł. Grobla 28, mieszkanie 4. rw 2 927

Sypialnie
3 kompletne okazyjnie sprzeda Nowy Dom Komisowy, Woźna 16 rw 2928

Bemberg 3,25
pończochy oddamy detalicznie Hurtownia Pończoch. św. Marcin 56 I. piętro. zdw 68 223

Okazja
Futro damskie 550, palto męskie zimowe 125. Ratajczaka 29, mieszkanie 5. zdw 67 918

Nowy
Dom Komisowy sprzedaje, kupuje meble używane różne inne rzeczy. Woźna 16 Pw 7024/5-56,378/9

Kuchnie
szafy kuchenne tanio Czesława 11, stolarnia (Wilda) zdw 67 244/5

Kolczasty
drut używany, sprzedaje tanio R. Gruszczyński Przemysłowa 22, telefon 73-61. zdw 67 110-11

Kolonjalny
skład towarem, 3 pokoje tanio, Półwiejska 16, sklep. zdw 68 149

Pasy
skórzane dobrze utrzymane. — Zgłoszenia telefon 33-18. zdw 68 152

Lornetka
12 × powiększa na grubą zwierzynę korzystnie sprzedam. Tel. 33-18. zdw 68 151

Futra
damskie, okazyjnie sprzedam. — Ostrzyski, Marsz. Focha 93, m. 24. zdw 68 186

Pianino
zagraniczne, krzyżowe, okazyjnie sprzedam, Św. Marcin 22 (parter wysoki). zdw 68 070

Skład
kolonjalno-delikatesowy sprzedam Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 083

Maszynę
Underwood sprzedam. Szkolna 7/8, m. 8. zdw 68 221

Cyrkularkę
tarczową z przyrządami, prawie nową sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 208

Pianino
firmy Irmler korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 68 325

Kanapę
fotele tanio sprzedam. Adres „Par", Al. Marcinkowskiego 11. Pw 7 726-39,70

Gospodarstwo
62 morgi pszenno-buraczanej, zabudowania pierwszej klasy, dom 5 pokoi prywatne. Cena 32.000, wpłaty 7.000, całkowity żywy, martwy inwentarz. Lech, Poznań, Grobla 22. zdw 68 225

Do nut
metalowe półki sprzedam tanio. Strzelecka 3 a, mieszk. 6. zdw 68 345

Już
się Szanowna Klientela przekonała, że swetry, trykoty najtaniej się kupuje tylko w firmie H. Karaś, Pocztowa 3. dw 1235-36

Kamienicę
w Luboniu, przytem dom tylny ogrodem, przy szosie Poznańskiej sprzedam okazyjnie. Gluma, Lubonь. zdw 68 284

Skład kolonjalny
dobrze zaprowadzony z mieszkaniem, maglem zaraz; obecnie taniej. Polna 9. zdw 68 285

Okazja!
Sypialnie dębowo fornierowana, nowa, tanio sprzedam. Grobla 30, II. lewo. zdw 68 253

Fryzjerski
skład damsko-męski sprzedam, okazja 1 700 zł., lub wydzierżawię. Informacje Żydowska 12, fryzjer. zdw 68 246

Futro
męskie, 180, płaszcze damskie, oraz futro sealowe okazyjnie. Matejki 56, m. 4. od 18.30, niedziela 10—18. zdw 68 305

Skład
artykułów krótkich z mieszkaniem sprzedam 5 000 Oferty Kurjer Poznański zdw 68 392/3

Powózkę
pół krytą, na gumach sprzedam. Restauracja M. Focha 62. zdw 68 396

Maszyna
dasmka Singera jak nowa. Szyperska 3, mieszk. 3. zdw 68 373

Gramofon
bardzo duży szafkowy. Kręta 24, m. 8, po godz. 4. zdw 68 423

Restaurację
dobrą w śródmieściu tanio sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 68 408

Wózek
dziecięcy. Kujawa Wały Jana III 12, 4. zdw 68 250

Frak
korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 68 324

Pianino
okazyjne wyjątkowo tanio sprzedam. Drygas, Kantaka 5. Pw 7748-39.100

Sprzedam
duży obraz olejny z czasów Rococo 18 stulecie z potrzeby tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 5967

Suknię
sprzedam tanio Duszyńska, Kantaka 4, lewe schody, II. Pw 7739-39,83

Dostarczamy
do szpitali — hoteli — Kawiarń Pensjonatów — wszelką porcelanę — Najlepsze Szkło — Całkowite urządzenia — jak ogólnie wiadomo jak najtaniej, tylko wprost Hurtownia Porcelany, ul. Wroniecka 24, podwórze. zdw 68 391

Ubikacje
przemysłowe 250, kw. m. w całości lub częściowo garaże i warsztaty samochodowe. Bittner-Auto-Garaże, Dąbrowskiego 79. rw 2933

Wózek
dziecięcy duży jak nowy sprzedam korzystnie, Piotra Wawrzyniaka 21, mieszkanie 8. zdw 69 357

Kiosk
wydzierżawię lub sprzedam, ruchliwej ulicy, Zgłoszenia Łukaszewicza 6, mieszkanie 14. zdw 68 358

Pianino
krzyżowe, zagraniczne sprzedam, Woźna 18, mieszk. 9. zdw 69 359

Tatra
limuzyna 4 osobowa po remoncie tanio do oddania. Telefon 20 34. zdw 68 397

Kilimy
artystyczne. Wierzbięcice 13, 3. zdw 69 364

Futra
damskie — skóry spody, modernizacje — naprawy. Wierzbięcice 13, parter. zdw 68 372

Zakład fryzjerski
damsko-męski sprzedam, cena 1 500 z mieszkaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 369

Pensjonat
murowany 34 ubikacje, 2 sklepy sprzedam okazyjnie, miejscowość letniskowa Poronin. Właściciel Józef Zawiła, Kraków, Lea 163 zdw 68 368

Antyki - Meble
brzoza i mahoń sprzedam tanio. Manthey, Kopernika 3. zdw 68 227

Restauracja
trzy pokoje i sala trzypokojowe mieszkanie od gospodarza. Ulica Główna 122. rw 2923

5 KUPNA

Składu
mniejszego w centrum nadającego się na skład manufaktury lub bławatów poszukuję. Oferty Kurjer Poznański rw 2925

Kupię
okazyjnie używaną wytłocznię hydrauliczną utrzymaną w dobrem stanie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 5957

Motocykl
prawie nowy zamienię na mały samochód ewent. dopłacę lub reklamówkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 123

Kupię
willę względnie dom z większym ogrodem w Poznaniu lub najbliższej okolicy. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 209

Poszukuję
kamienic, will. majątków, gospodarstw różnych wielkości dla poważnych reflektantów. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 190

Dom
w śródmieściu, wpłaty do 50 tysięcy kupię natychmiast. Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdw 67 971

Kupię gospodarstwo
koło Poznania lub innego większego miasta w Wielkopolsce, blisko stacji kolejowej, 50 wzgl. 60 mórg magdeburskich z ładnym budynkiem mieszkalnym (zimowym), dobremi budynkami gospodarczemi, inwentarzem żywym i martwym, cena do 2 000 dolarów gotówką. Szczegółowe wiadomości: Warszawa, Hoża 21, m. 3. A. Matuszewski. zdw 67 968

Stół
lub jadalnię kupię tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 203

Bibjotekę
orzechową, dobrze utrzymaną kupię natychmiast. Łaskawe oferty pod zdw 68 072

Dom
3 pokoje z mniejszym ogrodem blisko Poznania kupię, 6000 gotówki. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 297

Kupię
używaną dobrą 6-strunową gitarę i mandolinę. Adres z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 68 091

Nesseser
kufer używany kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 063

Kupię
gazowy piec do kąpieli „Junkersa" w dobrym stanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 231

Gramofon
walizkowy kupię Oferty Kurjer Poznański zdw 68 081

Kolonjalkę
z mieszkaniem kupię w Poznaniu za gotówkę. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 68 338

Kilka
platform, wozów kastowych, koni z uprzężą kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 420

Składu
mniejszego w centrum poszukuje. Oferty Kurjer Poznański rw 2926

Kupię
willę o jednem lub dwóch mieszkaniach w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański dw 1239

Poszukuję
folwarku do 500 mórg, lasek, woda, dworek w parku 9 pokoi. Oferty Kurjer Poznański zdw 68219

Kupię
używany tapczan względnie dużą leżankę. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 120

Kupię
cenne olejne obrazy sztychy. Poznań Wierzbięcice 4, parter. zdw 64 557

6 KAMIENICE

Kupię
dom w śródmieściu, wpłata do 100 tysięcy. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdw 67 466

Dom
masywny z ogródkiem w Krotoszynie przy ulicy pryncypalnej, dobrze procentujący się, bez długu i hipotek. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 66 686

Administrację
domów przyjmie obeznany z wszelkiemi przepisami administr. Kurjer Poznański zdw 68 002

Kamienicę
z piekarnią w powiatowem mieście sprzedam. Kudliński, Niegolewskich 10 a, telefon 6039. zdw 68 010

Folwark
280 mórg dobrej ziemi przy małem miasteczku sprzedam. Dom mieszkalny z światłem elektrycznem i wodociągami Cena 125 tysięcy złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 006

Administrację
lepszych domów przyjmie właściciel kamienicy i biura w centrum Oferty Kurjer Poznański zdw 68 385

Willę
w Poznaniu kupię. Zgłoszenia tylko właścicieli do Kurjera Poznańskiego zdw 67 939

Administrację
kamienic przyjmie solidny pan. Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 036

Zamienię
lub sprzedam kamienicę komfortową Poznaniu, dochód 20.000 zł., cena 165.000, na mniejszą z dopłatą 70.000. „Krakus", Pocztowa 30. zdw 68 287

Kamienicę
kupię, wpłacę 40—60 000. Oferty właścicieli Kurjer Poznański zdw 67 522/3

Kamienicę
z składem przy wpłacie 25 tysięcy kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 054

Kupię
kamienicę w Poznaniu przy wpłacie 35 000. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdw 68 413

7 PIENIĄDZ

5 000 do 10 000 zł
poszukuję zaraz na I. hipotekę lub inną gwarancję Oferty Kurjer Poznański zdw 67 735

Apteka
w Poznańskiem poszukuje 5 do 10 tys. zł. na I hipotekę na przeciąg roku. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 67 723

Poszukuję
8—10 000 na I. hipotekę. Realność miejska, wartości 80 000. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 654

Wspólnika (czkę)
przyjmę do składu gramofonowo-rowerowego Poznań 2—3 tysięcy fachowość niekonieczna Ewtl. sprzedam całość za 5 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 116

400
wypożyczę pokój śródmieściu. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 012

4 000 dolarów
po 14 % do 3 lat na kamienice w Poznaniu oddam. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 005

5 000
poszukuję na I. hipotekę, 15% objekt na wsi wartości 18 000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 67 956

150 zł
poszukuję zaraz na jeden miesiąc zastaw maszynę do szycia. (Varitas) Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 67 572

Wspólniczki
do dobrze zaprowadzonego Salonu Mód w śródmieściu ewentualnie marszantkę. Kurjer Poznański zdw 68 283

300,—
pożyczki na 3 miesiące poszukuję. Dam wysoki procent. — Oferty Kurjer Poznański zdw 68 145

15—18 000
na I hipotekę gospodarstwa 149 morgowego poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 351-2

5 000 zł
poszukuje na dobre przedsiębiorstwo z zupełnie pewną gwarancją Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego pod 57, 145. Pw 7736-57.145

Za
2 500 złotych pożyczki oddam lub sprzedam pięknie umeblowane dwupokojowe mieszkanie z balkonem i używaniem kuchni śródmieście. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 334

Za pożyczkę
1 500 zł dam stałą posadę i gwarancję. Adres Kurjer Pozn. zdw 68 343

8 DO WYNAJĘCIA

Komfortowe
2 pokoje kuchnia, łazienka, okolica Domu Rzemieślniczego zaraz oddam. Oferty Kurjer Poznański zdw 67 152

2
pokoje kuchnia, 1 pokój kuchnia, światło elektryczne, od gospodarza do wynajęcia. Mosina, Lipowa 10. zdw 67 342

Zaraz do wynajęcia
dwa pięknie umeblowane pokoje na atelier, dla dentysty, lekarza, adwokata lub biura. Ul. Gwarna nr. 11, mieszkanie 5 tel. 52-55. zdw 67 356

Ośmiopokojowe
mieszkanie próżne zaraz, poważnie odrestaurowane, centralne ogrzewanie. Matejki 58, przy Parku Wilsona, telefon 71-61. zdw 67 841

Wolne
słoneczne mieszkania od zaraz do wydzierżawienia: 4 pokoje, kuchnia, ogród; 2 pokoje, kuchnia; 4 pokoje kuchnia przystanek P. K. E. Naramowicka 43 telefon 16-19 zdw 68 807

Czteropokojowe
nowoczesny komfort, zaraz. Szelągowska, willa 19. zdw 67 750

Mieszkanie
3 pok. Jeżyce zgoda gospodarza zaraz, odstąpię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 163

5 — 6 pokojowego
mieszkania w śródmieściu nie wyżej II. piętra, wprost od gospodarza za rocznym czynszem zgóry poszukuje lekarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 [illegible]

Puszczykowie
3 pokojowe mieszkanie przy dworcu i lesie. Klonowa 10. zdw 68 049

2 pokojowe
mieszkanie kuchnia zaraz wynajmę za czynsz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 68 111

5
pokoi I zwrot dzierżawy 16 miesięcy, zaraz wolne. Cyraniak, Kozia 12. zdw 68 269

2 pokoje
kuchnią, nowy budynek, dogodna komunikacja miesięczną dzierżawę, zaraz wynajmę. Poznań-wschód Smolna 12 b, gospodarz. zdw 67 946/7

1 — 3
pokoi na biura adwokackie lub inne do wynajęcia zaraz Pocztowa 11, mieszkanie 9. Zgłosz. 2—4. zdw 67 983/4

Mieszkanie
dwupokojowe z wygodami oddam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 68 028

Trzypokojowe
wynajmę. Debiec, Wiśniowa 73. zdw 68 342

Mieszkanie
3 pokojowe meblami w Głównej. Dzierżawa 80 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 273

Dwa
pokoje i kuchnia wolne, od właściciela. Łukaszewicza 28. zdw 68 301

Pokój
kuchnia, czynsz 25, na rok zgóry wynajmie Pawilon, Marszałka Focha 15. zdw 68 399/400

Skład
piękny mieszkanie trzypokojowe (piwnice), stajnia, na każde przedsiębiorstwo (specjalnie rzeźnictwo) centrum Strzelna tanio do wynajęcia. Zgłoszenia pism. Kurjer Poznański dw 1249

5 pokojowe
Aleje Marcinkowskiego I. ptr. wynajmie gospodarz za kwartalny czynsz 630 zł tylko dobrze poleconym lokatorom. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 299

3 pokoje
kuchnia wynajmę czynsz zgóry od gospodarza. Informacje: ul. Kwiatowa 3, skład kolonjalny. zdw 68 383

Dwupokojowe
kuchnia za roczną dzierżawę. — Wskaże Agencja Kurjera Pozn. Przecznica 1 a. zdw 68 333

Jednopokojowe
kuchnia, dwupokojowe za dzierżawę „Pawilon". Marszałka Focha 15 zdw 68 313

Mieszkanie
pokój kuchnia przy Poznaniu za miesięczne do wynajęcia. Więckowski, Zabikowo, Lipowa 13. rw 2922

2 pokoje
nieumeblowane i ewentl. mały jako kuchnia intelig., wynajmie we willi, przedłużenie ul Grunwaldzkiej. Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 331

2 pokoje
łazienka w lepszym domu przy tramwaju od gospodarza do wynajęcia zaraz. — Strzałkowski. Ostrówek 10—11. zdwp 68 326

9 SZUKA MIESZK

Poszukuję
4 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza. Płacę czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 855

Próżnego
pokoju od gospodarza poszukuje młode małżeństwo do 35.— Oferty Kurjer Poznański zdw 68 117

Urzędnik
szuka pokoju lub dwupokojowego kuchni, płaci do 2 000,— Oferty Kurjer Poznański zdw 67 915

Mieszkania
dwupokojowego Jeżyce poszukuje urzędnik państwowy zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 67 133

Składu
lub kilkopokojowego mieszkania, najwyżej I piętro szukam (centrum). Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 019

Mieszkania
4—6 pokojowego od 1. 11. poszukuję wprost od gospodarza, centrum. Oferty Kurjer Poznański zdw 67 979

Mieszkania
1—2 pokoi kuchnią poszukuję. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 67 977

Poszukuję
mieszkania 2—3 pokoi z kuchnią w Poznaniu lub najbliższej okolicy wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 67 970

Poszukuję
5 pokojowego mieszkania w nowoczesnej kamienicy z wszelkiemi wygodami. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. zdw 68 026

4
pokojowego nie wyżej II. piętra, czynsz zgóry, początek Jeżyc, Łazarza Oferty Kurjer Poznański zdw 68 068

Sześciopokojowego
mieszkania poszukuję. Okolica Wielkiej. Oferty Kurjer Poznański zdw [illegible]

Szukam
mieszkania dwupokojowego kuchnia, łazienka, elektryczność dzierżawa zgóry, okolica Jasnej. Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 035

Dyrektor banku
poszukuje 4—5 pokoi komfortem Jeżycach Łazarzu lub centrum. Zgłoszenia zdw 68 078

Jednego
pokoju poszukuję, czynsz rok zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 68 127

Pokoju
z kuchnią lub pokoju poszukuję wprost od gospodarza czynsz pół roku zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 68 020

Od gospodarza
pustego pokoju śródmieście. — Oferty Kurjer Poznański zdw 68 353

Dwóch
pokoi, kuchnią poszukuje bezdzietne małżeństwo możliwie w centrum. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 292

2—3 pokojowego
pełnym komfortem zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 248

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Okazja
Kto odstąpi stróżostwo otrzyma dwupokojowe mieszkanie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 68 087

11 POKOJE UMEBL.

Dla 2 panów
blisko dworca i poczty od 1. 10. Gąsiorowskich 10, drugie piętro zdw 65 276

Pokój
umeblowany, elektryka, centralne z obiadami lub bez. Stroma 27, m. 5. zdw 66 989

Pokój
wspólny do wynajęcia od 1. 10. Grobla 28, mieszk. 15. zdw 60 871

Dwuosobowy
Śniadeckich 17 mieszkanie 11. zdw 66 467

Dwuosobowy
słoneczny, elektryczność zaraz wydzierżawię. Wielkie Garbary 36, m. 22. zdw 67 316

Pokój
próżny, duży, wynajmę. Wskaże dozorca Garncarska 2. zdw 67565

Śródmieście
słoneczny paniom, utrzymanie, bez. Wielkie Garbary 4, mieszkanie 8 zdw 67 327

Korzystnie
1—2 pokoi 1—2 osobom utrzymaniem bez, także gabinet sypialnia Matejki 1, drowa Gackowska. zdw 67 506

Dla
pań pięknie umeblowane pokoje wraz z całem wykwintnem utrzymaniem lub bez, Gwarna 11, mieszkanie 5, tel. 5255 zdw 67 357

2 studentkom
słoneczny (elektryczność) utrzymaniem Dąbrowskiego 44, mieszkanie 1 zdw 67 352

Tanio
pokój, Wielka 10, mieszkanie 3. zdw 67 510

Pokój
Kopernika 8, I., prawo. zdw 67 584

Pokój
ładny, duży, Zielona 2, II, dom ogrodowy, m. 20. zdw 67 719

Frontowy
dwuosobowy panom. Pietrzak, Półwiejska 6, III. zdw 67 848

Panienkom
Krasińskiego 8 c. zdw 67 829

Studentów
przyjmę na pokój z całem utrzymaniem. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 67 880

Pokój
Dąbrowskiegi 52, m. 5. zdw 67 787

Kochanowskiego 5
mieszkanie 4, pokój ciepły 1 lub 2 osoby. zdw 65 340

Klatki schodowej
dla pań utrzymaniem bez Łukaszewicza 24, I., Łazarz. zdw 66 718

Pokój
umeblowany dla 2 osób wynajmę. Marciniak, Tama Garbarska 1. zdw 66 909

Jedno- dwuosobowy
niekrępujący, słoneczny, niedrogi, elektryczność. Wierzbięcice 10, I., front zdw 66 884

Pokój
do wynajęcia, Ślusarska 2, m. 17. zdw 67-762

Willa
umeblowany kulturalnemu, kulturalnym. Topolowa 6, I., koniec Ratajczaka. zdw 67 889

Małżeństwu
umeblowany, elektryczność. Focha 27, mieszk. 12. zdw 67 747

Pokój
wolny, św. Marcin 27 III., lewo. zdw 67 574

Dwuosobowy
balkonowy i jednoosobowy w kulturalnym domu. Niegolewskich 16, mieszkanie 6, III, prawo, zdw 67 950

Dwuosobowy
Polna 18, mieszk. 8. zdw 68 003

Pokój
1—2 panom. Żupańskiego 5, I., mieszkanie 4. zdw 68 130

Pokój
pracującym. Słowackiego 39, III., prawo. zdw 68 121

Pokój
dobrze umeblowany dla dwóch, trzech osób. Wielkie Garbary 1, II. lewo. zdw 68 168

Pokój
ładny wynajmę 1—2 panom solidnym. Szwajcarska 24, I prawo. zdw 68 167

Zaraz
Rybaki 22, parter prawo. zdw 68 166

Dwuosobowy
Szkolna 13, m. 5. zdw 68 204

Pokój
umeblowany wynajmę. Gwarna 17, m. 5. zdw 68 200

Pokój
bardzo ładny dla jednej lub dwojga osób z używaniem fortepianu do wynajęcia. Górna Wilda 29, m. 7. zdw 68 199

Dwuosobowy
Romana Szymańskiego 9, III. prawo. zdw 68 198

Pokój
wynajmę panu. — Dybizbański. Składowa 12, m. 11. zdw 68 197

Pokój
umeblowany, Piekary 5, II lewo. zdw 68 196

Pokój
dwuosobowy, św. Józefa 6, III. lewo. zdw 68 160

Dwuosobowy
Wierzbięcice 49, mieszk. 20. zdw 68 161

Inteligentnym
dwom panom pokój, elektryczność, wysoki parter, Wielka 15, m. 5. zdw 68 154

Komfortowy
telefon, wygody, Matejki 60, 1. zdw 68 156

Pokój
elektryczność, biurko, Ratajczaka 11a, 97 m., 6 wejście. zdw 68 157

Dwuosobowy
dobre utrzymanie, Wały Zygmunta Augusta 1, m. 8. zdw 68 146

Elegancki
niekrępujący utrzymaniem bez. Łąkowa 16, I. prawo. zdw 68 148

Pokój
inteligentnej panience. Romana Szymańskiego 3, I. lewo. zdw 68 174

Dwuosobowy
panom. Strzelecka 11, III. prawo. zdw 68 169

Pokój
zaraz. Niegolewskich 12, mieszk. 7 zdw 68 171

Dwuosobowy
elektryczność, łazienka, Strzelecka 3b, mieszkanie 6 obok pl. św. Krzyskiego. zdw 68 184

Czysty
dwuosobowy Marszałka Focha 77, mieszkanie 10. zdw 68 183

Słoneczny
dwuosobowy elektryczność, Patrona Jackowskiego 29, mieszkanie 8. zdw 68 182

Dwa
pokoje, ładny, duży, z wszelkiemi wygodami dobrem utrzymaniem i mały, skromny, Ratajczaka 11a, wejście 7, parter lewo. zdw 68 179

Pokój
dla panów, św. Marcin 4, III p. zdw 68 178

Pokój
zaraz, Krasińskiego 14, parter lewo. zdw 68 188

Dwuosobowy
ładny pokój z utrzymaniem tanio wynajmę inteligentnym, Matejki 39, mieszkanie 8. zdw 67 998

Pokój
Gwarna 12, mieszk. 11 zdw 67 996

Frontowy
elektryczność, łazienka, Wożna 14 a, III., mieszk. 11. zdw 67 995

Słowackiego
34, I., lewo, pokój pani. zdw 67 993

Pokój
umeblowany utrzymanie lub bez. Drużbackiej 7, 8, w pobliżu Parku Wilsona. zdw 67 980

Wspólny
Plac Nowomiejski 5, mieszk. 23. zdw 67 978

Pokój
słoneczny czysty, telefon, wynajmę panu. Grunwaldzka 13 mieszkanie 6. zdw 67 976

Dla
małżeństwa duży wygodnie umeblowany z używaniem kuchni, elektryczność, łazienka i centralne. Siemiradzkiego 11 IV., lewo. zdw 67 967

Elegancki
niekrępujący, elektryczność, Piotra Wawrzyniaka 33 mieszk. 4. zdw 67 965

Pokój
elektryka, łazienka, solidnemu panu, Słowackiego 35, IV, piętro. zdw 67 948

Pokój
panom, paniom. Kwiatowa 13, mieszkanie 10. zdw 67 944

Pokój
umeblowany wynajmę osobie solidnej na stanowisku. Skarbowa 15, mieszkanie 9. zdw 67 949

Umeblowany
elektryka zaraz. Spokojna 25 a, mieszkanie 8. zdw 68 027

Pokój
wygody, spokój, telefon. Matejki 46, mieszkanie 7. zdw 68 055

Pokój
panom lub panienkom z całem utrzymaniem wynajmę Scheffler Kościelna 17 zdw 68 073

Pokój
Ogrodowa 12, mieszkanie 11. zdw 68 064

Pokój
umeblowany panu zaraz wynajmę. Grobla 1 b, mieszkanie 8, narożnik Wielkich Garbar. zdw 68 045

Pokój
wynajmę, Poznańska 27 a, II., lewo. zdw 68 041

Dwuosobowy
Matejki 5 mieszk. 5 zdw 68 034

Frontowy
odnowiony 35, panu. Spokojna 16, wysoki parter. zdw 68 105

Dwuosobowy
lub małżeństwu. Szamarzewskiego 30, mieszkanie 10. zdw 68 082

Pokój
niekrępujący inteligentnemu panu. Piotra Wawrzyniaka 5, I., prawa. zdw 68 076

Pokój
umeblowany wynajmę. Wielkie Garbary 50, parter, lewo. rw 2929

Dwa
oddzielne pokoiki małżeństwu, panienkom. Focha 27, mieszk. 36 zdw 68 090

Pokój
umeblowany. Spokojna 19, mieszkanie 9. zdw 68 099

Ciepły
oddzielny komfortowy u samotnej pani. Orzeszkowej 16 II. zdw 68 096

Pokój
osobne wejście. Samolińska. Mostowa 3, IV. zdw 68 092

Pokój
solidnym panom, Wielka 17, mieszkanie 12 zdw 68 101

Słoneczny
pokój dla pana umeblowany z elektrycznem oświetleniem i telefonem. Ul. Kraszewskiego 13, wysoki parter, prawa strona, od zaraz. zdw 68 114

Frontowy
słoneczny dla dwóch pań. Staszica 17 mieszk. 2. zdw 68 113

Pokój
z klatki schodowej 2 osób, Szulc, Pocztowa 12 zdw 68 106

Elegancki
pokój lepszemu panu. Mickiewicza 17, mieszkanie 4. zdw 68 110

Ładny
dwuosobowy Strzelecka 18, III. pom. 9, wejście Łąkowa. zdw 68 133

Pokój
frontowy niekrępujący zaraz do wynajęcia dla 2 inteligentnych panów. Przemysłowa 34, I. lewo zdw 68 135

Pokój
umeblowany, centralne ogrzewanie, elektryczność, Śniadeckich 32 mieszkanie 2. zdw 68 137

Dwuosobowe
Skarbowa 14 I mieszkanie 8. zdw 68 138

Dwuosobowy
Podgórna 13, mieszkanie 9. zdw 68 140

Dwuosobowy
Śniadeckich 21, mieszkanie 4. zdw 68 139

Pokój
panom wejście z klatki wynajmę. Ogrodowa 20, I. prawo. zdw 68 124

Frontowy
Rybaki 7, III. prawo. zdw 68 125

Pokój
umeblowany 2 panom, Skarbowa 20, mieszkanie 9. zdw 68 126

Niekrępujący
dwuosobowy, Strzelecka 19 mieszkanie 10. zdw 68 128

Dobrze
umeblowany panom, paniom. — Wielka 18, m. 14. zdw 68 129

Panów
na pokój, Ogrodowa 15, I. podwórze, lewo. zdw 68 290

Zielona
7, mieszk. 12, pokój elektr., łazienka dwom panom. zdw 68 288

Gabinet
elegancki, względnie 2 pokoje korzystnie. Telefon. Kreta 7, III. prawo. zdw 68 274

Centrum
Podgórna 10a, mieszkanie 11, korzystnie kształcącym panienkom, urzędniczkom, z utrzymaniem. zdw 68 276

Dwuosobowy
pokoik Józefa 9, m. 9. zdw 68 282

Dwuosobowy
Strzelecka 11, m. 4. zdw 68 270

Dwuosobowy
trzyosobowy, Cieszkowskiego 7, III, prawo. zdw 68 422

Dwuosobowy
Matejki 4, m. 7. jw 1597

Dwuosobowy
z ogrzewaniem a 45,— Dąbrowskiego 34, m. 3. jw 1595

Dwuosobowy
małżeństwu, Poznańska 27, m. 4. jw 1594

Lokal
handl, odstąpię ul. Kraszewskiego. Oferty Kurjer Poznański jw 1593

Pokój
niekrępujący, Poznańska 21, m. 13. jw 1592

Pokój
zaraz. Stary Rynek 43, tylny dom, mieszkanie 8, II. piętro. rw 2936

Pokój
elektryczność, Wielkie Garbary 46, mieszkanie 3. rw 2939

Elegancki
jednej lub 2 osobom. Wszystkich Świętych 6, m. 6. rw 2940

Przyjmę
na pokój Klasztorna 4, m. 7. rw 2934

Pokój
Polna 16, mieszk. 6. zdw 68 086

2 pokoje
umeblowane łączne, sypialny i mieszkalny od 15 10. do wynajęcia. Ul. Cieszkowskiego 1, mieszkanie 5 zdw 67 981/2

Pokój
2 osoby Jeżycka 46, II., prawo. zdw 68 150

Pokój
osobne wejście panu. Górna Wilda 45, m. 11. zdw 68 192

Pokój
mały, duży, Wielkie Garbary 13, mieszkanie 7. zdw 68 193

Pokój
umeblowany frontowy słoneczny na 2 osoby zaraz Wierzbięcice 41 a mieszk. 6 zdw 68 093

Pokoik
panience wynajmę. Składowa 1 II, wejście, mieszkanie 25. zdw 68 222

Elegancki
utrzymaniem 100 złotych. Wielkie Garbary 40, IV prawo. zdw 68 205

Pokój
niekrępujący, dwuosobowy tanio Małe Garbary 11, II, wprost. zdw 68 207

Pani
niekrępujący, elektryczność, Żupańskiego 8, m. 4. zdw 63 346

Frontowy
czysty, słoneczny, Mostowa 5a, II prawo. zdw 68 258

Bezdzietnemu
małżeństwu pokój. Klasztorna 4, mieszkanie 9. zdw 68 260

Pokoik
zł. 30, zaraz. Skryta 14, m. 3. zdw 68 328

Tanio
frontowy utrzymaniem, św. Marcin 11, mieszkanie 2. zdw 68 337

Pokój
wynajmę. Mostowa 15, III. Pikelowa. zdw 68 316

Dwom panom
skromny, elektryczność pościel pożądana. Śniadeckich 3, m. 3. zdw 68 310

Dwuosobowy
Wilda, Jerzego 5, II., lewo. zdw 68 394

Pokój
2 panom po 15 zł bez pościeli. — Wierzbięcice 31, mieszkanie 11. zdw 68 379

Słoneczny - elegancki
utrzymaniem bez, Jackowskiego 21, m. 11. zdw 68 424

Małżeństwu
słoneczny umeblowany. Bedyński, Różana 21, I. dom ogrodowy. zdw 68 415

Próżny
pokoik wskaże Kurjer Pozn. zdw 68 416

Dla
1—2 osób zaraz. Bukowska 9, II. zdw 68 410

Panom
trzydzieści obiady. Wrocławska 13, mieszkanie 11. zdw 68 406

1—2
osobowy pokój dla panów, elektryczność Poznańska 50, m. 7. dw 1246

Solidnemu panu
centralne ogrzewanie, elektryczność, łazienka, Krasińskiego 8 c, m. 2, (Most Teatralny). zdw 68 425

Pokój
dobrze umeblowany, elektryczność łazienka. Żupańskiego 13 a, I. piętro, mieszkanie 12. zdw 68 418

Studentkom
pokój utrzymaniem Prusa 2, m. 7, przy Słowackiego. jw 1596

Pokój
niekrępujący dwom osobom wynajmę. Wrocławska 5/6. m. 7. zdw 68 450

Pokój
jedno lub dwuosobowy Długa 4, mieszkanie 10 Pw 7742-39.99

Pokój
umeblowany frontowy panom wynajmę. Poznańska 21 III lewo. zdw 68 412

Pokój
czysty słoneczny na dwie osoby. Wroniecka 10 m. 10. rw 2930

Pokój
Prusa 17. m. 3. zdw 68 302

Dobrze
umeblowany. Piekary 9. parter, lewo. zdw 69 296

Pokój
panom wynajmę Szwajcarska 16 m. 19. zdw 68 360

Pokój
frontowy elektryczność Łąkowa 7 a. mieszkanie 13. zdw 68 398

Uniwersytetu
blisko pokój dwuosobowy z dobrem utrzymaniem. Składowa 4, III zdw 69 403

Pokój
z utrzymaniem 1—2 osoby lub bez wynajmę. Fredry 4 m. 6 zdw 68 390

Niekrępujący
Kręta 6. m. 8. zdw 68 381

Pokój
używalność kuchni bez. Reya 1, m. 6. zdw 69 382

Pokój
tanio wynajmę. Marsz. Focha 41 m. 16 zdw 69 378

Pokój
słoneczny. frontowy. łazienka. światłem elektrycznem na dwie osoby przy Uniwersytecie Słowackiego 20. parter. zdw 68 380

Klatki
schodowej. eleganckl. Prusa 17, I., prawo. zdw 68 317

Tani
pokój ładny dla osoby samotnej. Plac Nowomiejski 9 m. 12. zdw 68 347

Pokój
dwom panom Maleckiego 38 — mieszkanie 10. zdw 68 335

Pokój
dla 1— 2 student. Śniadeckich 6, III. p.. drzwi środkowe. zdw 68 319

Elegancki
umeblowany pokój frontowy i środkowy intel. małżeństwu poniom panom światło elektryczne tanio Wielkie Garbary 53 III Matuszewska. zdw 69 362

Niekrępujący
2 osoby elektryczność. centralne ogrzewanie. Park Wilsona Wyspiańskiego 12. m. 9. zdw 68 361

Pokój
z utrzymaniem lub bez. Różana 4. mieszkanie 4. zdw 68 306

Niekrępujący
dwuosobowy pokój inteligentom lub małżeństwu wynajmę. Skibińska Przecznica 1. zdw 68 512

Pokoje
dobrze umeblowane razem lub oddzielnie. Matejki 60. m. 8. zdw 69 327

Pokój
frontowy elegancki. Słowackiego 27. m. 6 zdw 68 307

Półwiejska
2. mieszk. 6. utrzymaniem 1—3 osobom. pianino (częściowo). zdw 68 349

Blisko Uniwersytetu
dwuosobowy. słoneczny. elektr., ogrzewanie. utrzymanie, bez. — Towarowa 20. mieszkanie 3. zdw 68 339

Jasna
Bardzo miły, wszelkie wygody. dwuosobowy utrzymaniem panom Jasna 1. mieszk. 2. zdw 68 263

Focha
38. mieszk. 7. elektryczność. fortepian. zdw 68 257

Dwa
łączne pokoje. kaloryfery. Młyńska 9. I. prawo. narożnik Placu Nowomiejskiego. zdw 68 264

Pokój
osobnem wejściem. Łąkowa 18, Nowacki. zdw 68 262

Śródmieście
frontowy. dwu trzyosobowy. Aleje Marcinkowskiego 17a. II. lewo. zdw 68 247

Dwupokojowe
umeblowane. kuchnia elektryczność. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 213

W najzdrowszej części miasta Poznania
pokoje z kompletnem utrzymaniem lub bez. od skromnych ewtl. wspólnych do najwięcej luksusowych. Telefon. centralne. światło elektr.. łazienka. pianino. Wyspiańskiego 12. m. 2. zdw 68 241

Pokój
próżny. lub skromnie umeblowany dla panienek. Wierzbięcice 31a. mieszkanie 7. zdw 68 189

Puszczykowo
1—2 pokoje ładnie umeblowane z kuchnią tanio zaraz do wynajęcia. Willa Anna. zdw 68 232

Pokój
dwom osobom. lub małżeństwu. Matejki 6. m. 11. zdw 68 176

Elegancki
klatki schodowej wynajmę. Poroczumienie między 11—16 i 19—21. Różana 23. I. zdw 68 173

Frontowy
Maleckiego 10 mieszkanie 4. zdw 68 175

Pokój
ładny 25 zł. Polna 18. II. mieszkanie 5. zdw 67 473

Pokój
Rzeczypospolitej 2. Chudzicka. zdw 68 224

Pokój
frontowy. słoneczny wejście niekrępujące fortepian. Romanowska. Mostowa 4. zdw 68 230

Panienkom
wspólny. frontowy. zaraz. Wodna 5. m. 2. zdw 68 226

Śniadeckich
21. m. 5. dwuosobowy i jednoosobowy dla pań. zdw 68 194

Zaraz
1—2 frontowy utrzymaniem. Matejki 66. mieszk. 8. zdw 68 233

Bukowska 33
mieszkanie 2 umeblowany pokój 1—2 osobom. zdw 68 244

Pokój
umeblowany. Ogrodowa 12. III. prawo. zdw 68 251

Kochanowskiego
5. mieszkanie 4. pokój. zdw 68 211

Pokój
bardzo dobrze umeblowany intel. panu Sew. Mielżyńskiego 28 I. p. lewo zdw 68 212

Paniom
pokój wspólny. Garncarska 1. mieszkanie 8. zdw 68 237

Pokój
dla 2 panów małżeństwo niewykluczone. Łąkowa 18a. m. 6. zdw 68 240

Dwuosobowy
Marszałka Focha 49 m. 8. zdw 68 235

Pokój
dla jednego. lub dwóch panów. Św. Marcin 14. m. 9. zdw 68 236

12 SZUKA POKOJU

Student
poszukuje pokoju ogrzewanie. elektryczność Podać warunki do Kurjera Poznańskiego zdw 67 355

Inteligentny
pan poszukuje pokoju. centrum. elektryczność. niekrępujący. — Zgłoszenia z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 68 102

Poszukuję
pokoju skromnego dla dwóch osób zaraz. cena do 35 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 210

1—2 pokoi
czystych słonecznych. dobrze umeblowanych ewtl. utrzymaniem zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 259

Pokoju
centralne ogrzewanie poszukuje studentka W. S. H Oferty Kurjer Poznański zdw 68 077

Poszukuję
zaraz pokoju przy gimnazjum Jana Kantego dla chłopczyka lat 13 z całkowitem utrzymaniem. oraz z jaknajtroskliwszą opieką. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 271

Kupiec
poszukuje pokoju niekrępującego cena 30—35 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 407

Dwóch
pokoi (dwuosobowy jednoosobowy) częściowem używaniem kuchni poszukuję. Cena. Kurjer Poznański zdw 68 434

Pokój
niekrępujący. elektr. oświetl., — możliwie z osobnem wejściem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 68 435

Niekrępującego
wytwornego pokoju śródmieście poszukuje lepszy pan. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 294

13 LOKALE

Lokal
na warsztat. skład wynajmę. — Garncarska 2. wskaże dozorca. zdw 67 564

Wydzierżawię
zaraz 2 pokoje (suterena) od ulicy jasne. osobne wejście. światło elektryczne Łazarz. na pracownię. biuro. mieszkanie. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 67 974

Plac
z szopami biurem wydzierżawię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 67 938

Ubikacji
wzgl. większego pokoju śródmieście parter lub I. ptr. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 409

14 DZIERŻAWY

Poszukuję
dzierżawy dobrze prosperującej piekarni zaraz. Matena. Toruń, Mickiewicza 135. nw 5954

Plac
wydzierżawię przy przeładowni miejskiej Szczegóły Składowa 12. mieszkanie 8 zdw 67 320

Pracownię
cukierniczą wydzierżawię. Zgłoszenia Kawiarnia. Marsz Focha 32. zdw 67 952

Dzierżawy
piekarni poszukuje. Warunki Kurjer Poznański zdw 68 108

Składnica
obok dworca z bocznicą około 2 600 mtr kw z szopami sprzedamy — wydzierżawimy lub zamienimy na mniejszą za dopłatą. Zgłoszenia: Poznań skrytka 131 zdw 65 566

15 UZDROWISKA

Zakopane
wykwintne utrzymanie przy rodzinie ziemiańskiej 250 zł miesięcznie od osoby nie chorym tylko wypoczywającym. Cudowne położenie. komfort duże pokoje po 2 osoby Zgłszenia: Zakopane Poste - restante Ziemianka". dp 1161

Bystra koło Białej
Cały rok czynne „Uzdrowisko Dra Szarewskiego" dla osób wymagających odpoczynku względnie leczenia. z wykluczeniem czynnej gruźlicy płuc. Ceny bardzo przystępne. Prospekty na żądanie. nw 5465

16 OSOBISTE

Emel
podać spotkanie numerowi zdw 69 004

22 ROZMAITE

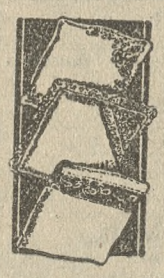

11,50
podpięcie strojne z klocka powleczenie na poduszkę 2 60 poduszka strojna od 3.60 poduszka strojna z falbaną od 5 25 powleczenie na pościel od 7.90 poleca Fabryka Bielizny — J Schubert Wrocławska 3 Pw 7 225-36.37

2,90 zł
prima jedwabne pończochy tylko pierwszorzędne fabrykaty poleca specjalny Magazyn Pończoch J Schubert Poznań ulica Wrocławska 3 Pw 7236-36.94

Damskie
płaszcze i kuśnierstwo podług najnowszych modeli wykonuje fachowo i tanio Domaszewski. Sew Mielżyńskiego 22. zdw 64 962

„Krystyna", ul. Fredry 6
poleca szykowne kapelusze damskie. przyjmuje zamówienia jak i wszelkie prace w tym zakresie. zdw 65 296

Reparacje zegarków
najtaniej Ostrowski. Wielka 15. zdw 65 588

Francuskim
władającej osoby poszukuję. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 118

Przyjmuję
bieliznę do prania w dom i poza domem. Maleckiego 13. mieszk. 1. zdw 67 992

Harcerzu!
Zaabonuj bezzwłocznie pisemko „Młody Współdzieowiec". Kraków. Lelewela 9/2. zdw 67 945

Krawcowa
przyjmuje szycie w dom i poza domem Umińskiego 24. II. piętro. prawo. zdw 68 022

Krawcowa
przyjmuje szycie w dom i poza domem Półwiejska 16 mieszk. 27. zdw 68 021

Krawcowa
z Warszawy Św. Marcin 33 II. piętro. mieszkanie 7. zdw 68 029

Wypożyczam
ciężarowy samochód 1—2 tonn. do przewozu różnych towarów i mebli. Garaż Centralny. telefon 78-00. zdw 68 074

Salon Meri
wykonuje elegancko: suknie kostjumy płaszcze. futra. Wszelkie przeróbki ceny zniżkowe PP. urzędniczkom dogodne warunki. Słowackiego 44. tel. 74 06. zdw 67 440

Cierpiącym
na reumatyzm. podagrę. łschias. choroby nerek. skóry polecam skuteczny środek. Żądajcie bezpłatnych prospektów. Zobaczycie co mówią uzdrowieńcy i lekarze. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 136

Krawcowa
wykonuje pod gwarancją pierwszorzędnie wszelką garderobę damską jak suknie płaszcze i kostjumy. Ceny niskie. — S. Kraetchmanowa. Długa 14. I. ptr. m. 5. zdw 68 309

Kuśnierka
tanio naprawia. modernizuje damskie futra. Pocztowa 31a. mieszkanie 8. zdw 68 289

Palta
pluszowe wytłaczam tanio w desenie najmodniejszych futer. Marji Magdaleny 1. mieszkanie 6. Pw 7519/20-57.101

Przyjmę
dzieci na wychowanie, opieka troskliwa. Adres wskaże Kurjer Poznański. filja Śródka śrw 20/21

Na obiady
przyjmę kilka osób tanio. także abonament. Mostowa 5. III. m. 11 zdw 68 249

Kursu
ondulacji i manicure udzielam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 68 322

Przyjmę
dziecko na wychowanie. inteligentna matka może się zgłosić. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 68 355

Rekord
Jezuicka 4. przyjmuje wszelką odzież do dalszej sprzedaży. — zdw 68 318

Palta — Ubrania przenicowuje
czyszci chemicznie. reparuje. prasuje Rekord. Jezuicka 4. telefon 22 59 zdw 68 320

Dywany
reparuje Tabernacki. — Wielkie Garbary 4. dom ogrodowy 19. rw 2921

23 OŻENKI

Blondynka
lat 27. religijna. z dobrego domu. gospodarna miłego usposobienia muzykalna. niebiedna. pozna dla braku znajomości na tej drodze pana o szlachetnym charakterze na dobrem stanowisku w celu matrymonjalnym. Poważne oferty możliwie z fotografją proszę kierować do Kurjera Poznańskiego nw 5959

Poszukuję
przyjaźni inteligentnego pana od lat 30—50 w celu matrymonjalnym. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 67 994

Kawaler
lat 28 fachowiec. zamieszkały we Francji. na dobrej posadzie. poszukuje panny od lat 18 do 28. posiadającej cośkolwiek majątku przystojnej. dobrego charakteru. znającej gospodarstwo domowe Cel matrymonjalny. Łaskawe zgłoszenia z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdw 67 963

Inteligentny
kupiec lat 46. przystojny. bez nałogów. gdańszczanin. majętny. poszukuje znajomości skromnej. przystojnej pani z własnym domem lub sklepem. do lat 36. w celu matrymonjalnym Może być nieszczęśliwa złamana życiem. Oferty z fotografją. która się zwraca do Kurjera Poznańskiego pod zdw 64 513

Który
z panów starszych chce być szczęśliwy w małżeństwie. niech złoży ofertę do Kurjera Poznańskiego zdw 68 075

Kawaler
33-letni. przystojny. inżynier. posiadający 25 000 złotych. zupełnie samotny. poślubi sympatyczną. inteligentną panią do lat 37. Majątek mile widziany. lecz nie konieczny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 344

Przystojna
panna lat 24 posiadająca 60 000 wyjdzie zamąż za kulturalnego na odpowiedniem stanowisku. — Zgłoszenia „Wanda" Fabryczna 35 a. m. 20. zdw 69 419

24 NAUKA

Kurs tańców rozpoczynamy Mikołajczak, Kledecka
Pocztowa 29 Pw 7247-38.216

Biuro
Informacji Szkolnych. Warszawa. Foksal 16. — 2 (34044). Adresy gimnazjów, szkół zawodowych. kursów, przedszkoli. stancji. sumiennych korepetytorów. Poradnia w sprawie wyboru nauki zawodowej. Pw 6209-62.292

Książkowości
wyucza prywatnie Derfert. Zielona 6 zdw 66 856

Kursy
kroju i szycia udziela Łukowska Kantaka 2 zdw 60 758

Kursy stenografji
pisania na maszynach. Kantaka 1. II. piętro. zdw 65 408

Tanie kursy tańców
Opaliński, 27 Grudnia 19. m. 9. zdw 64 548

Kursy tańców Szczurkówny
Zgłoszenia: Rzeczypospolitej 9. I. piętro. zdw 66 771

Leçons de français
grammaire. conversation littérature préparation au baccalauréat. Mme Dygat - Zakrzewska. Parisienne diplômée. Prix modérés. Poznań. Ogrodowa 12. mieszk. 28. zdw 67 465

Francuski
konwersacja. przygotowanie matury (dyplom paryski). Plac Nowomiejski 6 a. parter. zdw 68 000

Niemieckiego
początkującym tanio, starannie. Przecznica 1. Gospoda Jedności. zdw 67 969

Tańczyć
modnie uczy Ola Antoszewska. Zielona 3. Pw 7 731-39.62

Francuskiego
uczy łatwo tanio. dzieci zabawami. Działyńskich 8. 7. zdw 68 025

Filolog
władający płynnie językiem francuskim i niemieckim poszukuje pokoju wzamian za lekcje konwersacji tychże języków. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 68 039

Studentka
4 roku human. poszukuje lekcyj lub odpowiedniego zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 069

Parisienne
jeune doune des leçons de Français de dehors de la maison prix modérés. S'adresser au journal zdw 68 043

Złoty
łacina. greka. polskie. Kurjer Poznański zdw 69 033

Student
prawa udzieli lekcyj. także może wyjechać. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 032

Angielka
rodowita z Londynu udziela lekcyj. konwersacji Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 109

Dla gimnazjastów
pensjonat. Wielkie Garbary 8. — mieszkanie 6. zdw 68 132

Kursy
stenografji. pisania na maszynach książkowości rozpoczynam 1 października. Tyran-Zaworska Strzelecka 33 i Poznańska 28/30. Dla urzędników i niezamożnych zniżka. zdw 63 361/2

Uczeń
6 klasy gimnazjum możliwie Dr. Czajkowskiego otrzyma pokój z utrzymaniem za korepetycje. Pożądane dobre referencje możliwe z muzyką Półwiejska 38 a. I., lewo. zdw 68 038

Akwareli i rysunku
udziela w kursie zbiorowym Artysta-Malarz Adam Batycki. Poznań, Wały Jagiełły 18. Pw 7735 57.146

25 MUZYKA

Udzielam
lekcyj gry na fortepianie. Podgórna 7. mieszk. 3. zdw 67 895

Zespół
mieszany od trio począwszy wolny. Najnowsze instrumenty. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 67 256

Panienkom
paniom lekcyj śpiewu udzielę tanio Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 67 999

Szkoła Muzyczna Chopina
przyjmuje każdego czasu wpisy uczniów początkujących. zaawansowanych. Zgłoszenia przyjmuje kancelarja. ul. 27 Grudnia 19. zdw 67 988/9

Basklarnet
klarnet „B" sprzedam. zamienię na saxophonbaryton. dopłacę. — Kubiak Kanałowa 15 zdw 68 056

Na fortepianie
lekcyj udzielam gruntownie także przed południem i wieczorami. Ul. św. Józefa 9 a. parter. lewo. zdw 64 316/7

Pianino
mam do wydzierżawienia tanio. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 68 341

Pianista
(accordeon) jazzbandzista (śpiew solowy) wolni. Zgłoszenia pod „Pianista" do „Par". Bydgoszcz. Pw 7745 63.544

Fortepian
wolny do ćwiczeń. Duszyńska. — Kantaka 4.. lewe schody. II. Pw7740-39.82

26 ROZRYWKA

Wypożyczalnia
książek powieściowych Największa i najtańsza Ostatnie nowości Wielki wybór 1½ zł miesięcznie. Specjalne udogodnienia dla abonentów z odległych dzielnic i zamiejscowych. Woźna 12. Dom firmy Kużaj Woźna 12. zdw 66 211/2

Pierwszorzędna restauracja Plac Wolności 14 a dawniej Hungarja
poleca smaczne obiady po 3.50 i 2.50. Kolacje po 3.00 Wielki wybór potraw po zł 1.50. Okocimskie piwo. Koncert artystyczny. zdw 65 011

Przyjemny
pobyt w Morskiem Oku. Młyńska 3. Ceny przystępne. koncert. separatki. zdw 68 177

KINO OŚWIATOWE COLOSSEUM

Ucieczka od Szczęścia
Oszałamiająca rewja humoru. Pw 7741-39.98

Miły
pobyt „Paryżanka". Półwiejska 30. Koncert. separatki. zdw 68 322

Kino Aurora
Douglas Fairbanks i Żelazna Maska. zdw 68 321

Wypożyczalnia książek i nut
wszystkie nowości w czterech językach. Dippel. plac Wolności 11. zdw 68 245

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Aptekarska
siła pomocnicza męska dobrze wpracowana poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański pod dw 1175

Maszynistka
doskonała szuka popołudniowego zajęcia. zdw 66 820

Żelaźniak
lat 31. z dobremi świadectwami. poważniejszych firm. obeznany także w artykułach budowlanych szkła i sprzętów kuchennych. poszukuje posady w Poznaniu. — Kaucja 1 000 zł lub więcej Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 66 560

Panienka
inteligentna uczciwa. pracowita. ze szkołą gospodarczą. szuka posady wyręczycielki. pokojowej. względnie innej stosownej. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 255

Krawcowa
szuka posady do szycia i przeróbek. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 191

Inteligentna
osoba poszukuję posady jako wyręczycielka pani domu. lub bona. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 243

Inteligentna
starsza wdowa poszukuje posady na probostwie. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 215

Posługaczka
z dobremi świadectwami i dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1—15. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 216

Uczciwa
dziewczyna z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 195

Biuralistka
ukończoną szkołą handlową poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 234

Poszukuję
posługi Oferty Kurjer Poznański zdw 60 698

Elektromonter
żonaty dobremi poleceniami poszukuje jakiejkolwiek posady skromnem wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 67 307

Ogrodnik
kawaler po wojskowości. znający dobrze swój zawód praktykował po większych i mniejszych majątkach. poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 67 885

Reemigrant
władający francuskim. polskim. niemieckim. holenderskim w słowie i piśmie poszukuje jakiejkolwiek posady w handlu lub administracji państwowej Zgłoszenia do „Par" Aleje Marcinkowskiego 11 pod 57.131 Pw 7717-57.131

Emeryt kolejowy
za samotnego lub z rodziną poszukuje pracy jako woźny. portjer. stróż i t. p. Antkowiak. Mur. Goślina. Podgórna 9. zdw 67 863

Wolontarjusz
fryzjerski z ukończoną 3 letnią praktyką poszukuje zaraz pracy. Marjan Dziennik. Książ pow. śremski. zdw 67 866

Agronom
wszechstronnie doświadczony z 25 tys. gotówki przyjmie administrację kaucyjną względnie dzierżawę mniejszego majątku. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 66 668

Nauczycielka
wychowawczyni. rutynowana poszukuje posady do dzieci od 6—10 lat. Doskonały francuski. niemiecki. początki muzyki. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 66 683

Egzaminowany
palacz - maszynista poszukuje posady. Pierwszorzędne polskie i niemieckie świadectwa. obeznany z ogrzewaniem centralnem. Oferty Kurjer Poznański zdw 60 697

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer Poznański zdw 66 704

Ekspedjentka
szybko orjentująca się. zwinna. poszukuje posady (kolonjalkę rzeźnictwo) Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 66 714

Osoba
w średnim wieku. rutynowana w wszelkich gałęziach prac kobiecych i gospodarstwa wiejskiego poszukuje posady w wyręczeniu lub zarządzeniu gospodarstwem samodzielnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 60 737

Szofer lakiernik
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 067

Pokojowa
szuka posady do hotelu lub pensjonatu. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 000

Biuralistka
z 5 letnią praktyką, pisząca biegle na maszynie, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 865

Cukiernik
lat 24, samodzielny, dzielny w swym zawodzie, poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 66 859

Absolwentka
U. P. rutynowana, sumienna korepetytorka w zakresie 6 klas gimn. poleca się tanio. Oferty Orędownik zd 67 562

Osoba
średnim wieku przyjmie posadę samodzielnej, kuchniach restauracyjnych, lub prywatnie. Małe wynagrodzenie. Golontowicz. — Gniezno, Grzybowo22. rw 2 880

Nauczycielka
z praktyką, język polski i niemiecki, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 001

Panienka
do dzieci przyjmie posadę. — Oferty Kurjer Poznański zdw 68 158

Dziewczyna
dobremi świadectwami do wszystkiego szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 162

Krawcowa
pierwszorzędnemi poleceniami — przyjmie szycie poza domem. Kurjer Poznański zdw 68 164

Maturzysta
szuka jakiejkolwiek posady skromnem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 147

Aptekarski
pomocnik doskonale obeznany z pracą w aptece, posiadający wieloletnią praktykę i dobre referencje poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 67 007

Kucharka
długoletniemi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 67 990

Uczciwa
młodsza dziewczyna poszukuje posługi zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 67 987

Książkowy bilansista
(były urzędnik skarbowy), znający dobrze sprawy podatkowe, korespondent, piszący na maszynie, biegły język niemiecki, poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 67 968

Znam Paryż
władam językami francuskim, niemieckim i polskim (dobre referencje) szukam posady sekretarza lub administratora. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 67 957

Posługaczka
przyjmie posługę zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 67 942

Kelner
lat 21, z Poznańskiego, poszukuje posady stołowego, bufetowego lub przyjmie bufet na własny rachunek. Złoży kaucję. Zgłoszenia pod J. P., Kartuzy, Pomorze, „Kaszubski Dwór". zdw 67 961

1 000 zł
wynagrodzenia da buchalter z chlubnemi świadectwami z uprzemysłowionych majątków ziemskich, leśnych i handlu za stałą posadę buchlatera kasjera, tylko w poważnem przedsiębiorstwie lub majętności. Na życzenie pracodawcy da gwarancję hipoteczną kilkanaście tysięcy. Zgłaszać pod zdw 67 959 Poznań, Kurjer Poznański.

Uczciwa
dziewczyna wiejska poszukuje posady do 1 lub 2 osób z gotowaniem do wszelkiej pracy domowej zaraz lub 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 047

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 067

Pielęgniarka
poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 066

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem, dobre świadectwo, uczciwa, pracowita, kochająca dzieci, szuka posady 1. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 065

Kucharka
dobrem gotowaniem, długoletniemi świadectwami poszukuje posady u samotnej osoby lub restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 062

Służąca
do wszystkiego poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 060

Książkowa
kasjerka znajomością maszyny jako kasjerka, gwarancja 1 000 zł. Miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 042

Panna
poszukuje posady do składu kolonjalnego, ewentualnie jako pokojowa. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 68 040

Inteligentna
młoda osoba przyjmie posadę domowej nauczycielki. Dyplom uniwersytetu francuskiego. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 66 822

Stenotypistka
polsko - niemiecka szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 061

Posługaczka
szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 104

Ekspedjentka
władająca językiem polskim, niemieckim, francuskim poszukuje jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 080

Stenotypistka
polsko - niemiecka początkująca poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 68 079

Młoda dyplomowana
nauczycielka obejmie zaraz posadę prywatną. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 085

Kancelista
pisarz na maszynie z 10 letnią praktyką podejmie się wszelkiej pracy za minimalnem wynagrodzeniem. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 68 088

Dziewczyna
gotowaniem, zarządzająca domem, poszukuje posady zaraz. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 098

Młodsza
książkowa, pisząca biegle na maszynie, znajomością wszelkich prac biurowych, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 094

Biegła
maszynistka „Adler" z niemieckim poszukuje posady, godzinową pracę. Kurjer Pozn. zdw 68 112

Książkowy
kawaler, emeryt, posadę za utrzymanie lub pokój, także w majątku. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 278

Książkowa
maszynistka, posadę za utrzymanie ewtl. pokój. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 277

Sprawy meldunkowe
oraz administrację domu przyjmie emerytowany urzędnik Policji. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 031

Kierownik
cegielni, sumienny, doświadczony, świadectwa, polecenia dobre, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 67 350/1

Bieliźniarka
szyje poranniki, merežkuje ręcznie, znaczy monogramy, szuka posady, wyjazd. Ul. Spokojna 25 a, mieszkanie 7. zdw 68 051

Panienka
do posyłek przyjmie posadę. — Oferty Kurjer Poznański zdw 68 165

Poszukuję
posługi z praniem i gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 185

Sierota
poszukuje posługi zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 68 052

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 68 206

Książkowa
maszynistka Wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 279

Szofer - monter
trzeźwy, sumienny, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 332

Ślusarz
maszynowy mechanik lat 29, poszukuje posady woźnego, inkasenta, portjera. Zabezpieczenie list hipoteczny do 2 000. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 421

Biedna
wdowa, szuka jakiejkolwiek posady lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 340

Osoba
krytycznem położeniu, uczciwa, pracowita szuka posługi popołudniowej. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 68 404

Praktyki
biurowej poszukuje 18 letnia sierota. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 405

Gospodyni
szuka posady za małem wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 426

Gospodyni - kucharka
samodzielna, dobremi świadectwami przyjmie posadę w restauracji, zakładzie lub kasynie. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 414

Panienka
(Niemka) przyjmie posadę do wszystkiego u samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 5966

Pomocnik
fryzjerski poszukuje posady. — Adres uprasza Kurjer Poznański zdw 68 443

Osoba
młoda, inteligentna, energiczna poszukuje posady gospodyni, zarządzająca, wieloletnia praktyka, obeznana z ogrodnictwem — Oferty Kurjer Poznański dw 1244

Człowiek
rzetelny szuka posady za stróża. Oferty Kurjer Pozn. jw 1591

Dziewczę
uczciwych rodziców poszukuje posady jako uczennica w branży piekarsko - cukierniczej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 293

Małopolanka
poszukuje miejsca do wszystkiego zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 401

Osoba
średnim wieku zajmie się domem samotnej pani lub pana. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 402

Posługaczka
uczciwa, dobremi świadectwami, poszukuje posady zaraz, okolicy Łazarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 387

Dziewczyna
która zajmie się samodzielnie gospodarstwem domowem poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 323

Panienka
znająca gotowanie, szycie bielizny oraz różne robótki szuka posady odpowiedniej. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 68 370

Uczciwa
dziewczyna szuka posady do prac domowych zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 261

Dziewczyna
do wszystkiego szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 68 363

Początkujący
książkowy, piszący na maszynie, poszukuje posady za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 265

Krawcowa
skromna, inteligentna, panna z prowincji szuka jakiejkolwiek posady miejscowość obojętna. — Oferty z podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 68 366

28 WOLNE MIEJSCA

Pokojowa
z bardzo dobremi świadectwami potrzebna zaraz lub od 15. na wieś. Pensja miesięczna 35,— zł. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod dw 1187.

Portjer hotelowy
z kaucją 1 500 poszukiwany. — Oferty pod „Portjer" — „Par" Bydgoszcz Pw 7712-63,542

Uczennica
do szycia na rok potrzebna. Królikiewicz. Stolarska 1. zdw 67 169

Bez ryzyka
może zarobić każdy 20 do 30 proc. przy sprzedaży bielizny, trykotaży, pończoch, skarpet itp. za minimalną kaucją. Oferty Kurjer Poznański zdpw 66 259

Handlowcowi
młodszemu oddam przedstawicielstwo potrzeba 1000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 122

Poszukuję
na wieś do skromnego dworu dziewczynę z dobrem gotowaniem, prasowaniem do wszystkiego, która zajmie się całem gospodarstwem domowem, druga do pomocy. Zgłoszenia z odpisami świadectw podaniem warunków do Kurjera Pozn. zdw 67 991

Dzielna
krawcowa w dom. Za Groblą 6, Baranowska. zdw 67 972

Poszukuję
pań celem sprzedaży wprost konsumentowi chętnie kupującego i bezkonkurencyjnego artykułu. — Zgłoszenia od 10—11 przed poł. Grobla 17, mieszk. 6. zdw 67 958

Parkietówki
mogą się zaraz zgłosić. „Broadway". Starościńska 1. zdw 68 141

Stenotypistka
skromnych wymagań potrzebna zaraz. Biuro Ziemskie, Mielżyńskiego 22, podwórze. zdw 68 134

Posadę
stałą ekspedjentowi dam do kolonjalki większej mieście powiatowem za wypożyczeniem 2—3000 Stancja, utrzymanie wolne. — Oferty Kurjer Poznański zdw 68 365

Cukiernika
samodzielnego gotówka przyjmę. Stałe zatrudnienie. Adres Kurjer Poznański zdw 63 375

Panna
do obsługi gości na procent może się zgłosić. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 68 298

Uczennica
potrzebna. Fryzjer, Wodna 14. zdw 68 377

Panienkę
młodszą chcącą się wyuczyć na higjenistkę dentyst. przyjmę zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 68 159

Dziewczę
16 letnie na przed południe okolicy Sołacza. Zgłoszenia 5—7. Mizera, Mazowiecka 6. zdw 68 155

Potrzebny
pomocnik ogrodniczy zaraz. — Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 68 170

Dziewczyna
uczciwa i porządna do pomocy w domu i interesie może się zgłosić. Grobla 24. Kiosk. zdw 68 172

Młodsza
służąca potrzebna zaraz. — W. Wiatr, Wrocławska 15. zdw 68 046

Przyjmie
na kurs ondulacji, manicure Salon fryzjerski. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 057

Uczennice
do robót ręcznych poszukuje. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 68 097

Poszukuję
zaraz do swego zespołu kilka uczennic. Instruktorka walk francuskich Dymitresko. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 103

Pomocnika gastronomicznego
uczciwego, dzielnego potrzebuje zaraz. Cukiernia „Poznanianka" Górna Wilda 51. zdw 68 095

Pieniądze zarobić
może każdy rozsprzedając pokupny artykuł. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 68 100

Kilka
pań do podróżowania potrzebnych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 68 275

Poszukuję
od zaraz służącej do wszystkiego z dobrem gotowaniem. Reflektuję na siły pierwszorzędne, uczciwe i pracowtie. Zgłoszenia Gwarna 11, III. tel 5255. zdw 68 217

Kwestarze
potrzebni. Zgłoszenia zaraz Marcina 42, mieszkanie 34 zdw 68 350

Pomocnika zegarmistrzowskiego
na kieszonkową pracę poszukuje W. Kajkowski Poznań, św. Marcin 19. zdw 68 295

Służąca
uczciwa, czysta, samodzielnem gotowaniem może się zaraz zgłosić. Półwiejska 36, skład nr. 3. zdw 68 272

Dziewczyna
potrzebna. Kwaśniewska, Słowackiego 29. zdw 68 252

Kilku panów
do lekkiego podróżowania. Artykuły bezkonkurencyjne, pensja, karta kolejowa. Aleje Marcinkowskiego 16, mieszk. 16. zdw 68 254

Zatrudnienie
stałe otrzyma młody człowiek za udzielenie pożyczki 500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 256

Srebrne
koszyki
żardyniery
półmiski, tace
cukiernice
serwisy do kawy
poleca
W. Szulc,
pl. Wolności 5.
Pw 7733-38,293

Pielęgniarka-ochroniarka lub bona
z bardzo dobremi referencjami do 2½ rocznego chłopca zaraz potrzebna. Tomaszewska, Słowackiego 10. Zgłoszenia 1—3 po południu. zdw 68 229

Parkietówki
wymowne, potrzebne. „Paryżanka", Półwiejska 30. zdw 68 330

Podróżującego
do branży spożywczej z gotówką 150 zł. poszukujemy. Oferty Kurjer Poznański zdw 68 315

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić. B. Wyskok, Luboń. zdw 68 311

Kuśnierka
Piekary 10. 3. zdw 68 308

Panna
z ładnym charakterem pisma do prac biurowych z ekspedycją zaraz. Pracownia ozdób wojskowych Półwiejska 31, parter, lewo. zdw 68 291

Prasowaczka
na nową bieliznę potrzebna. — Wielka 25, lokal 6, I. piętro. zdw 68 411

Posługaczka
cały dzień gotowaniem. Kwiatowa 6, mieszkanie 9. zdw 68 386

Służąca - kucharka
z praniem, młoda do małej rodziny zaraz potrzebna. Szwajcarska 20, m. 5. zdw 68 388

Chłopiec
do posyłek potrzebny zaraz. — Adwokaci Dr. Afenda i Dr. Dembecki, Plac Sapieżyński 3. zdw 68 389

Rzeźnicka
ekspedjentka, młodsza, biegła i grzeczna potrzebna zaraz. Św. Marcin 4. zdw 68 417

Samotna
pani, ze sfer towarzyskich może otrzymać wolny pokój z całkowitem utrzymaniem w pierwszym domu bydgoskim za towarzystwo i wyręczenie chorowitej pani domu. Wymagana umiejętność dysponowania domostwem i język niemiecki. Zgłoszenia pod „Samotna" do „Par", Bydgoszcz. Pw 7744-63,543

Książkowa
bilansistka młynarskiej branży potrzebna. Zgłoszenia odpisem świadectw, fotografją oraz podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod dw 1245

Uczennice
do szycia haftu, kapeluszy potrzebne Jackowskiego 33, m. 19. jw 1598

Chłopiec
do posyłek z kaucją może się zgłosić. Ziółkowski, Wielka 11. rw 2935

20—30
dziennie można zarobić. Zgłoszenia od 3—5. Czartorja 9, II piętro, lewo, pierwsze wejście. zdw 68 356

Potrzebne
zaraz do dworu pokojowa z prasowaniem, dziewczyna do kuchni. Odpisy świadectw Kurjer Poznański pod zdw 68 371

Wpracowaną siłę biurową
która dłuższy czas pracowała w biurze komornika sądowego przyjmę zaraz. Pensja według umowy. Zgłoszenia z przedłożeniem świadectw w Kurjerze Poznańskim dw 1241

Ekspedjentka
z branży rzeźnickiej tylko siła fachowa potrzebna zaraz. Swoiński, mistrz rzeźnicki, Pocztowa 16 lub Górczyńska 4, telefon 40-90. zdw 67 633

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Wesoły Porucznik".
Aurora: „Douglas Fairbanks" i „Żelazna Maska".
Casino: „Przygody jeńca wojennego".
Colosseum: „Ucieczka od szczęścia".
Corso: „Bicz Boży".
Edison: „Miasto miłości".
Harfa: „Teresa Raquin".
Kapitol: „Tempo... Tempo.."
Metropolis: „Światło i cienie macierzyństwa" oraz operetka p. t. „Czarodziejskie skrzypce".
Odeon: „Córka Zorzy".
Renaissance: „Apaszka".
Słońce: „Król Gór".
Tęcza: „Gołębica".
Wilsona: „Monolesco".

Tadeusz Boening w Poznaniu, Kochanowskiego 17, zast. przez adwokatów Dr. Górnickiego i Korbońskiego w Poznaniu wniósł o pozbawienie mocy prawnej następujących weksli i to: a) 3 weksli trasowanych, wystawionych w Poznaniu dnia 14 września 1929 r. przez Nannę Ebertowską w Poznaniu na zlecenie własne a płatnych w Poznaniu w dniu 1 stycznia 1930 r. przez firmę Poznańska Fabryka Bielizny Jan Ebertowski w Poznaniu po 10 000 złotych, b) weksla trasowanego, wystawionego w Poznaniu dnia 14 września 1929 r. przez Nannę Ebertowską w Poznaniu na zlecenie własne a płatnego w Poznaniu w dniu 1 stycznia 1930 r. przez firmę Poznańska Fabryka Bielizny Jan Ebertowski w Poznaniu na kwotę 20 000 złotych. Posiadacza weksli wzywa się, aby się zgłosił w tutejszym Sądzie pokój 69, najpóźniej w terminie w dniu **4 listopada 1931 r.**, godz. 12 i okazał weksle Sądowi, gdyż w przeciwnym razie weksle zostaną pozbawione mocy prawnej. Poznań, dnia 22 września 1931 r. **Sąd Grodzki.** nw 6 006

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. W majątek firmy **Zakłady Litograficzne** Stanisław Sierpiński, Poznań, św. Marcin 27 wdrożono z dniem dzisiejszym tj. z dniem 23 września 1931 r., o godz. 10 przed połud. postępowanie upadłościowe. Zarządcą masy upadłościowej mianowano p. Augusta Klebbę w Poznaniu, ul. Matejki 65. Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do **dnia 20. 11. 1931 r.** Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestyj, wymienionych w § 172 ustawy o upadłościach, wyznaczono w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień **19. 10. 1931 r.**, o godz. 10 przed poł., zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień **4. 11. 1931 r.**, o godz. 10 przed poł. pokój 23. Wszystkim, którzy posiadają jakiekolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia **20. 11. 1931 r.** donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy. **Sekretarjat Oddział 2 a, Sądu Grodzkiego w Poznaniu.** nw 6 010

Humor zagraniczny

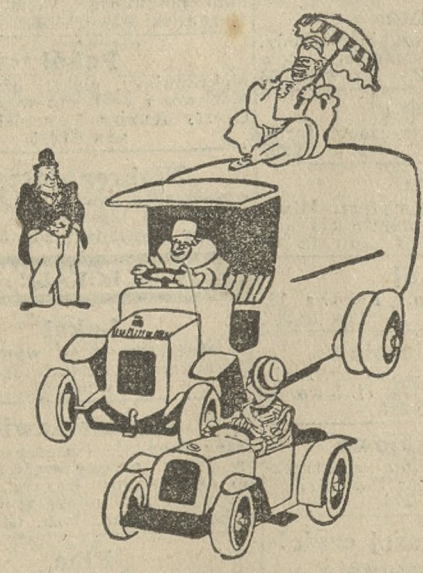

Wielki maharadża, przyzwyczajony do jazdy na słoniu, zakupił sobie samochód.
(Buen Humor, Madryt). S. F.

Przedpłata na październik 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 0.00, w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.